

HALK FAŞİST SALDIRGANLIĞI GENE BARİKATLARLA KARŞILADI

ÖZGÜRLÜK

HAFTALIK SİYASİ GAZETE 20 TL 14 Temmuz 1980 7

ÇORUM: ONURLU BİR DİRENİŞ DESTANI

- Faşizmin vahşeti: Onlarca emekçi hunharca katledildi
- "Ölülerimizin arkasından ağıt yakmayacağız"
- "Halkın sahte dostları" yine işbaşında
- Alaca: "Barikatlar geçilmez"
- Mecitözü'nde gösteri: Halk Çorum direnişçilerini destekledi
- Alaca köylerinde direniş

Yazısı 4–5–6–7. sayfalarda

İşkencecilerin yakasını bırakmayacağız

Yazısı 8–9. sayfalarda

'Uluslararası Gençlik Kampı 19 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Almanya'da toplanıyor'

Yazısı 11. sayfada

DEMOKRAT GAZETESİNİN ANKARA'DA BASILMASI VE SATILMASI YASAKLANDI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı geçen hafta yayınladığı bir bildiriyle Demokrat gazetesinin Ankara'da basılması ve satılmasının yasaklandığını açıkladı.

Bu uygulama ülkemizde basın özgürlüğünün olmadığının yeni bir kanıtıdır. Gerçi egemen sınıflar ve onların temsilcileri ''basın özgürlüğü'', ''hürriyetçi demokrasi'' sözlerini dillerinden düşürmezler, ama onların bundan anladığı yalnızca tekellerin güdümündeki sarı basın özgürlüğüdür. Ülkemizde egemen sınıfların ve faşistlerin gizli, açık planları ve saldırılarının gerçekleştirilmesi için kışkırtıcılık yapmayan, yalan haber imal etmeyen ve son derece sınırlı da olsa halkın sesini yansıtmaya çalışan bir basın organı, onların gözünde ''bozguncu''dur ve her türlü baskıyı görmeyi hak etmiştir.

Gazetemiz ÖZGÜRLÜK'ün yazıişleri müdürünün hiçbir hukuki dayanak olmadığı halde tutuklanması ve gazetemiz üzerindeki çeşitli baskılar da bu söylediklerimizin bir başka kanıtıdır.

Demokrat gazetesine yönelen baskı ve yasaklamaları kınıyor, her türlü antidemokratik baskıya karşı tüm ilerici basınla dayanışma halinde olduğumuzu bir kere daha açıklıyoruz.

'Anadolu halkının bağrında açmış bir kızıl güldür Pir Sultan'

Yazısı 14. sayfada

Erdal Eren hakkındaki karar Salı günü açıklanıyor

19 Mart günü Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından idam cezasına çarptırılan Erdal Eren'le ilgili karar 15 Temmuz Salı günü açıklanacaktır. 24 Haziran günü Askeri Yargıtay üçüncü dairesinde duruşmalı olarak bakılan dava karar için 15 Temmuz tarihine ertelenmişti.

Bu arada ülkede ve Avrupa'da Eren'in idamını engellemek amacıyla sürdürülen kampanya yükselmektedir. Avrupa'nın birçok başkentinde Türkiye büyükelçiliklerine giden devrimci gruplar, idam kararını protesto etmekte ve yetkililerden kararın geri alınmasını istemektedirler. İspanya'da Madrit Büyükelçiliği ve Barselona Konsolosluklarının önünde İspanya Komünist Partisi/ML önderliğinde protesto gösterileri yapılmış ve elçilik binalarının duvarlarına kararı protesto eden yazılar yazılmıştır.

Ülkenin birçok bölgesinde de protesto gösterileri sürmektedir. İzmir, Adana, Ankara ve İstanbul'da birçok semtte gösteriler yapılmış ve Eren'in idamının engellenmesini isteyen bildiriler dağıtılmış ve duvar gazeteleri asılmıştır.

MHP'li faşistler Eskişehir'de MİSK'ten ayrılmak isteyen bir işçiyi öldürdü

Eskişehir'de ESTON Beton Direk Fabrikasında on yıldan fazla bir süredir işçi olarak çalışan, kayıtlı olduk ları faşist MİSK'ten ayrılmak için uğraşan OSMAN DEMİR, 28 Haziran akşamı 5-6 arkadaşı ile birlikte iş dönüşü, oturduğu Yıldıztepe semtine giderken sivil faşistlerin kurduğu pusuda silahlı saldırıya uğrayarak öldürüldü. Yanındaki ve yine kendisi gibi anti-faşist olan Nuri ve İsmail adlı işçiler de yaralandılar.

Yıldıztepe halkı ve devrimciler hastaneye giderek polisin bütün engelleme çabalarına karşın cenazeyi semte getirdiler. Cenaze alındıktan sonra polisi, Osman Demir'in evi önünde toplanan kitlenin yanına yaklaştırmamak için semt halkı ve devrimciler canlı bir barikat kurdu. Polisin kitleye yaklaşma ve dağıtma çabaları özellikle kadınların direnmeleriyle engellendi. Saat 11 sıralarında kortej oluşturularak yürüyüşe geçildi. Odunpazarı mezarlığına doğru yürüyen korteje yol boyunca katılmalar oldu. Osman Demir toprağa verildikten sonra mezarlıkta konuşmalar yapıldı.

Törene semt halkından yaşlısı, genci, kadını ve çocuğuyla iki binin üzerinde kişi katıldı. Kucağında bebeleri ile cenaze törenine katılan kadınların sayısı 300 e yakındı. Cenaze töreninden sonra 13 bin lira yardım toplanarak ailesine verildi.

Beşikdüzü'nde ÜYD, polis desteğinde halka saldırıyor

Trabzon'un Beşikdüzü bucağında polis ve ÜYD militanlarının işbirliği ile halka yönelik saldırılar devam ediyor. Bucak halkının gözleri önünde polisler, ÜYD'li faşistlerle birlikte güpegündüz duvarlara faşist sloganlar yazıyorlar. Sivil faşist çeteler esnaftan haraç topluyorlar. Okullarda, işyerlerinde ve evlerinde devrimci gençlere saldırılıyor. Öğretmen Lisesinde azılı faşist Alaattin Kılıç kız öğrencilerin yatakhanesine giriyor, öğrencilere sarkıntılık ediyor. Halkın silahıyla birlikte defalarca yakalattığı ÜYD'li faşist Avni Oğuzhan her seferinde serbest bırakılıyor.

ÜYD'li faşistlerin bir diğer destekçileri de fındık tüccarları. Fındık taban fiyatlarının yüksek tutulması ve tüccara ödenen kredinin üreticilere ödenmesi için mücadele eden fındık üreticilerini sindirebilmek için tüccarlar selameti sivil faşistlere yardımda buldular.

Faşistler kasabadaki saldırılarını köylere de kaydırıyorlar. Köylülerin tefeci tüccarlar ve sömürünün bir aracı olan Fiskobirlik'e karşı gelişen mücadelesini daha şimdiden bastırmak istiyorlar. Bu amaçla geçtiğimiz günler içinde azılı faşist Halim Öncü ve Kudret Kılıç beraberindeki 2 faşistle birlikte Adacık köyünde yurtsever devrimci gençlere saldırdılar. Ancak köy halkının üzerlerine yürümesi üzerine kaçtılar. Köy halkı bir ara Sahil yolunu trafiğe kapatarak faşist çetelerin saldırılarını protesto etti.

Tokat'ta memur kıyımı

Ülkenin diğer yerlerinde de olduğu gibi Tokat'ta da devrimci memurlar, yasa, tüzük tanınmadan oradan oraya sürülüyor. Mazot Dağıtımında, Fidan Tevziinde iktidarın istediği gibi davranmayan, petrol bayileri ile işbirliğine girmeyen köylüye gübreyi zamanında dağıtmaya çalışan ve tüm Tokat halkınca sevilen yurtsever devrimci Ziraat Müdürü Ahmet Karaoğlu Erzurum'a sürüldü.

Onun yerine müdür olarak atanan faşist ziraat mühendisi daha önce görev yapmış olduğu ilçede birçok yolsuzluklar yaptığı gerekçesiyle bakanlık müfettişleri tarafından hakkında rapor düzenlenmiş ve bu ilçedeki görevinden alınmıştı.

Gaziantep Eğitim Enstitüsü'nde faşist katliam girişimleri

Gaziantep Eğitim Enstitüsünde faşistler yeni toplu katliam girişimlerine bir yenisini eklediler. 19 Haziran'da öğrencilerin toplu bir şekilde gidip geldikleri yolun üstünde toprağa gömülü tahrip gücü yüksek bir saatli bomba koydular. Bomba saatinin iki dakika geç ayarlanmış olması katliamın önlenmesine neden oldu.

Bilindiği gibi Gaziantep Eğitim Enstitüsünde 2 Nisan'da da okuldan toplu halde çıkan öğrencilere katliam girişiminde bulunulmuş, faşist namlular ölüm kusmuştu. Saldırı sonucunda olay yerinde iki öğrenci Hanifi Gündoğdu ve Mehmet Orhan yaşamlarını yitirmiş 8 öğrenci de çeşitli yerlerinden ağır yaralanmıştı.

Pendik Tersanesi "hizmete girdi"

Yurtsever devrimci gemi mühendisleri Pendik Tersanesinin sahte açılış törenlerini protesto ettiler. 1 Temmuz'da törenle açılan tersanenin, emperyalist sistemin derinleşen bunalımı, ülkemizi de kasıp kavururken, sanayinin tüm sektörleri % 20 kapasite ile çalışıp yatırımlar durmuşken, hakim sınıfların tersaneyi ''hizmete açarak'' yatırımların sürdüğünü, ''köşenin dönülmek üzere olduğunu'' yaymaya çalıştıklarını bildiren basın açıklamasında, yurtsever devrimci gemi mühendisleri devamla şunları açıklıyorlar: ''Pendik Tersanesi, gündeme geldiğinden bu yana, emperyalist tekellerin ve komprador patronların ilgisini çekmiştir, yağmadan pay almak için kıyasıya yarışmışlardır. Tersanenin adı yolsuzluk ve rüşvet iddialarıyla birlikte anılmıştır. Işbirlikçi hakim sınıfların, tersaneyi ''işletme ye alma'' yalanlarının aksine, henüz gemi yapımının kızakta mı, kuru havuzda mı olacağı kararlaştırılmamıştır. Tersane projesi kesinleşmemiştir. Bir yandan da geçmişte yurtsever, devrimci, demokrat gemi mühendislerinin mücadelesiyle engellenen Japon ortaklığı için yeni oyunlar tezgahlanmakta kamuoyu oluşturulmaya çalışılmaktadır. Şu anda tersane alanında birkaç atölye binası ve Tersanayi milyonlarca lira dolandırıp zarara sokarak kaçan Çavuşoğlu—Kozanoğlu firmasının açtığı kocaman bir utanç çukurundan başka bir şey yoktur. Tersanenin bu haliyle gemi yapımına başlayabilmesi olanaksızdır.

"Osman Korkmaz sorguda öldü"

İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencisi Osman Korkmaz, arkadaşlarının bildirdiğine göre polis sorgulaması sırasında ölmüştür. Sirkeci'de geçtiğimiz hafta içinde meydana gelen ve bir başkomiser ile bir kişinin ölümüne neden olan olayda Osman Korkmaz da ağır yaralı olarak yakalanmış, kan kaybettiği ve hastaneye kaldırılması gerektiği halde, bir saat olay yerinde tutulmuş, sonra sorguya götürülmüştür. Bu şartlar altında bir saat da sorguya çekilen Osman Korkmaz sorgulama esnasında ölmüştür.

Polis daha sonra Osman Korkmaz'ın da kalmakta olduğu İTÜ Yurdunu basmış, bütün yurdu aramıştır. İTÜ öğrencileri ertesi günü sınavlar olmasına karşın bir günlük boykot yapmışlar ve sınavlara girmemişlerdir.

Adana Cezaevi'nde katliam

27 Haziran tarihli bütün gazeteler Adana Cezaevinden tünel kazarak kaçmaya çalışan devrimci mahkumlarla güvenlik kuvvetleri arasında çıkan silahlı çatışmada 4 mahkumun öldüğünü yazdılar. Egemen sınıflar da kamuoyuna bu doğrultuda açıklamalarda bulundular.

Oysa Adana Cezaevinde gerçek anlamda bir katliam gerçekleştirilmiştir. 26 Haziran günü saat 14.30'da sıkıyönetim yetkilileri İncirlik Üssüne haber göndererek ''Bugün cezaevinde olaylar olacak, çok sıkı tedbirler alın, oraya saldırabilirler'' demişlerdir. Aynı günün gecesinde bir grup komando devrimcilerin kaldıkları koğuşa girmiş, önce ampule ateş açılmış, ardından askeri birliğin yöneticisi olan teğmen, ''bugün komünistlerin ölüm günüdür'' diyerek elindeki makineli silahı ateşlemiştir. Onsekizi ağır olmak üzere birçok kişi yaralanmış, biri on üç yaşındaki mahkum çocuk olmak üzere 3 kişi ölmüştür. Devrimci mahkumların kaçmak üzere hazırladıkları tünel bu katliamdan sonra bulunmuştur. Kendilerine göre bu iyi bir fırsat olarak değerlendirilmiş ve ölüleri tünele taşıyıp poz poz fotoğraflarını çekmişlerdir. Basında yer alan iddiaların aksine tünelden 26 Haziran gecesi kimse kaçmamıştır. Zaten kazılı tünel iki tel örgüt arasında kalmıştır ve 26 Haziran gecesi cezaevinin etrafı askerlerle çevriliyken hiç kimsenin oradan kaçması mümkün olmamıştır.

Katliamın duyulması üzerine Adana halkı sabah erken saatlerden itibaren cezaevi önünde toplanmaya başlamış, 300'e yakın kadın emekçi bütün engelleme çabalarına karşın o gün görüşe girmiştir. Öte yandan başta Meydan Mahallesi olmak üzere Yavuzlar , Mithatpaşa, Emek ve Kıbrıs caddesinde devrimcilerin önderliğinde protesto gösterileri yapılmış, Paktaş, Çukobirlik, Mensa, Teksa fabrikalarında yine devrimcilerin önderliğinde bir gün boyunca üretim durdurulmuştur. Paktaş işçilerinden 2500 kişi Cezaevinin önüne kadar yürüyerek katliamı protesto etmişlerdir. Mühendislik Okulu bir günlük boykot yapmıştır.

Dev Tarım-Sen I. Olağan Genel Kurulu toplandı

Devrimci Tarım İşçileri Sendikası 1. Olağan Genel Kurulu 5 Temmuz günü Ankara'da toplandı.

Ülkemizin ve dünyanın içinde bulunduğu durumun tartışılıp değerlendirildiği genel kurulda, ''tarım ve orman işçilerine uygulanan ağır baskılar ve yoğun sömürünün yanında, insanlık onuru ile bağdaşmayan koşullarda çalıştırıldıkları, iş yasası kapsamına alınma taleplerine karşın meclislerin gündemine alınan Tarım ve Orman İş Yasa Tasarısı ile mevcut ilkel çalışma koşullarının meşrulaştırılmaya çalışıldığı'' vurgulanarak, 1475 sayılı iş yasasının işçiler aleyhine maddelerinin çıkartılarak, tarım ve orman işçilerinin bu yasa kapsamına alınmaları gerektiği'' karar altına alındı.

Faşist, reformist ve revizyonist burjuva sendikalarının tarım ve orman işkolundaki tek devrimci alternatifi, sınıf sendikası olmanın hedeflendiği belirtilen genel kurulda ayrıca ''idam cezalarının kaldırılarak işkencecilerden, faşist canilerden hesap sorulması'', ''Referandumun yasalaşması'', ''1 Mayıs'ın işçi sınıfının uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele günü olarak yasalaşması'', ''işçi ve emekçiler üzerindeki tüm baskılara son verilerek sıkıyönetimin kaldırılması, ''NATO''dan çıkılarak ülkemizi emperyalizmin boyunduruğu altına sokan tüm ikili anlaşmaların iptal edilmesi'', ''sayıları on milyonlara varan mevsimlik tarım ve orman işçilerinin sorunlarına sahip çıkılarak, sendikanın bu alandaki mücadelesine ağırlık verilmesi'' ve ''ağaların, hazine topraklarının topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılması'' için sendikanın aktif çalışma yürütmesi, aynı amaçla demokratik kitle örgütleri ve kuruluşlarla işbirliği yapılması kararlaştırıldı.

Genel kurul sonunda, genel başkanlığa Tuncay Çelen, Genel Sekreterliğe Bülent Kural, Toplusözleşme ve Hukuk İşleri Sekreterliğine M. S. Eşber, Örgütlenme Sekreterliğine Bekir Bahçeci Mali Sekreterliğe Galip Erol, Eğitim Sekreterliğine Hulusi Cengiz, Araştırma Sekreterliğine Mehmet Keleş seçildiler.

Çorum halkının direnişini destekleme eylemleri

Çorum'daki faşist katliam girişimini protesto etmek ve Çorum halkının direnişini desteklemek için İstanbul'un çeşitli yerlerinde protesto eylemleri yapıldı.

KAZLIÇEŞME—Şabanağa'da Yurtsever devrimci gençler tarafından bir gösteri düzenlendi. 150 civarında devrimcinin katıldığı gösteride ''Çorum Maraş Olmayacak'' pankartı taşındı. Gösteriden sonra polis ve jandarma kahvelerde oturan 60'ı aşkın emekçiyi gözaltına aldı.

KULELİ: Kuleli semtinde yapılan gösteriye 200'e yakın devrimci ve emekçi katıldı. Gösteri sonunda jandarma ile göstericiler arasında çatışma çıktığı ve jandarmanın gösteriyi izleyen halka saldırdığı öğrenildi. Göstericiler ''Faşizme Ölüm Halka Hürriyet'', ''Yaşasın Çorum Halkının Direnişi'' sloganlarını attılar.

BAKIRKÖY: Devrimciler ayrıca Bakırköy—Osmaniye, Bahçelievler—Soğanlı ve Şirinevler pazarlarında emekçilerin ilgiyle izlediği gösteriler yaptılar.

KARTAL: Soğanlık Pazarında 40 kişinin katılımıyla başlayan gösteriyi 500'ü aşkın kişi ilgiyle izledi. Gösteride ''Direnen Çorum halkını destekleyelim'' ''Çorum'da yeni Maraş katliamlarına izin vermeyelim'' sloganları atıldı. Erzincan Mahallesinde de 60 kişinin katıldığı bir kahve toplantısı yapıldı. 20 dakika süren toplantıda yeni bir katliam girişimi lanetlendi, emekçiler Çorum halkını desteklemeye çağrıldı.

KADIKÖY—FİKİRTEPE: 7 Temmuz günü Devrim Mahallesinde 50 kişinin katıldığı gösteride ''Kahrolsun Faşist Diktatörlük'' ''Direnen Çorum halkını destekleyelim'' sloganları atıldı ve pankart açılarak 200—300 metre kadar yüründü. Mahalle halkının ilgiyle izlediği gösteri yapılan konuşmalar ve devrim andının içilmesiyle son buldu. Ayrıca bildiriler dağıtıldı.

KADIKÖY ÇARŞISI: 7 Temmuz günü Çarşı'da bildiriler dağıtıldı ve konuşmalar yapıldı. Esnaf, Çorum'daki katliam girişimini protesto etmek için kapenk kapatmaya çağrıldı. Sloganlar atarak yapılan kısa gıldılar. 8 Temmuz günü de sürdüğü bildirilen propaganda sonucu 9 Temmuz'da esnaflar işyerlerini açmadılar. Sabahın saat 7'sinden itibaren Çarşıya polis ve jandarmanın dolduğu, polisin ve jandarmanın esnafa çeşitli hakaretlerde bulunduğu ve zorla tezgahlarını açmaya çalıştıkları gözlendi. Kepenk kapama eyleminin öğleye doğru kırıldığı öğrenildi.

1 MAYIS MAHALLESİ : 6 Temmuz günü 100'ün üzerinde kişinin katıldığı yasadışı bir gösteriyle Çorum'daki faşist katliam protesto edildi. Gösteriden sonra polis 3 kişiyi gözaltına aldı ve terörü artırdı.

CİBALİ TEKEL FABRİKASINDA: Fabrikada çalışan memurlar 7 Temmuz günü yemekhanede bir forum düzenlediler. Yurtsever devrimci bir memur, faşistlerin Çorum'da giriştiği katliamı lanetleyen bir konuşma yaptı. Çorum'da mücadele eden emekçilere desteklerini bildiren memurlar, toplu halde dışarı çıktılar.

DSM yanlısı işçiler de öğleden sonra bakım atölyesinde iş bırakma çağrısı yaptılar. Bütün işçiler iş bırakarak fabrikanın diğer ünitelerine geçerek gruplar halinde konuşmalar yaptılar ve bazı kısımlarda işçiler iş yavaşlattı.

COCA—COLA FABRİKASI: İşçiler yemekhanede yaptıkları bir toplantı ile faşistlerin, Çorum'da yaptıkları katliamı protesto etti.

İETT—ALTINTEPE bölümünde çalışan emekçiler bir toplantı düzenleyerek Çorum halkının faşizme karşı mücadelesini desteklediklerini bildirdiler.

İTÜ'de 600 civarında öğrencinin katıldığı bir forum düzenlendi. 7 Temmuz günü düzenlenen forumda Çorum katliamı protesto edildi.

1980'in ilk 6 ayında 476 şirket kapanırken, şirketlerdeki net sermaye artışı 42.9 milyar oldu

Yayınlanan verilere göre 1980 yılının ilk 6 ayı içerisinde toplam 476 şirket iflas ve diğer nedenlerle kapandı. Bir yandan bazı küçük ve orta şirketler iflasla karşı karşıya kalırken, öte yandan birçok büyük tekel sermayelerini artırma yoluna gitti. Bu 6 aylık süre içerisinde yeni bazı şirketlerin kurulması ve bazı büyük şirketlerin sermaye artırımına başvurmaları sonucu olarak toplam şirketlerin sermayesindeki brüt artış 43.4 milyar lira oldu. İflas eden şirketlerin sermeyesi göz önüne alınarak hesaplanan net sermaye artışı ise 42.9 milyar liradır.

Bu rakamlar göstermektedir ki, komprador-feodal ekonominin içinde kıvrandığı bunalım aynı zamanda küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri de iflasla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu şirketler, iflas ederken büyük şirketler sermayelerini, kârlarını daha da artırmaktadırlar. İflasla karşı karşıya kalan küçük ve orta şirketlerin bir bölümü de büyük şirketler tarafından satın alınmaktadır. Orta büyüklükteki şirketlerin bile iflas ettiği bu koşullarda işçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelerin yaşam koşullarındaki kötüye gidiş, sömürü oranlarınındaki artış çok daha korkunç boyutlardadır.

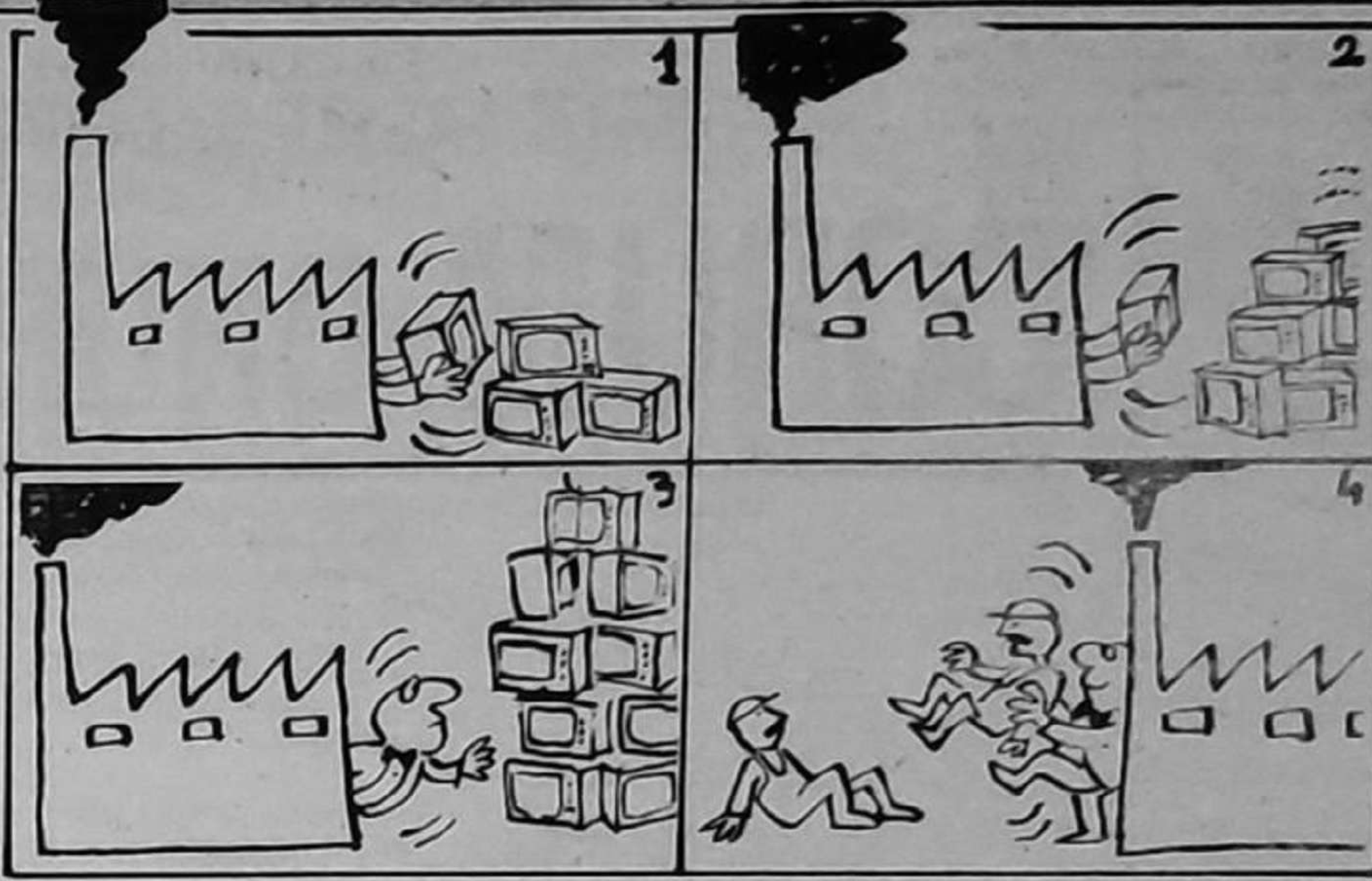
Adana Karşıyaka'da bir ay içinde faşistler 4 devrimci genci öldürdü

Adana'nın Karşıyaka semtinde MHP'li faşistler bir ay içinde iki kahve taradılar, dört yurtsever devrimciyi öldürüp üçünü de yaraladılar.

Buna rağmen Karşıyaka halkı faşist saldırılara teslim olmamakta özellikle Yavuzlar, Akıncılar, Tahsilli ve Dervişler'de oturan emekçiler mücadelelerini sürdürmek tedirler.

Yavuzlar halkı Kazım Başer'de yuvalanan bir avuç faşistin saldırısını geriye püskürtmüş, faşist saldırganları Kazım Başer'den kovalamıştır. Mutlu'da militarist güçlerden destek alan sivil faşistlerin saldırıları yine halk tarafından püskürtülmüş, faşistler geri çekilmişlerdir. Şimdi halk örgütlenmelerini daha da pekiştirerek faşistleri Mutlu'dan kovacaklarını haykırıyor.

Öte yandan faşistler tarafından katledilen yurtsever devrimci bir gencin köyünde yapılan cenaze töreninden dönen kırk dört kişi slogan attıkları gerekçesiyle gözaltına alındı. Daha sonra Yavuzlar halkının kadınıyla, ihtiyarıyla "Biz devrimcileri istiyoruz, evlatlarımızı istiyoruz, onları vermezseniz karakola kadar geleceğiz" diye haykırarak karakola doğru yürüyüşe geçmesi üzerine kırk dört kişi serbest bırakıldı.

Tekeller işletmelerden çok sayıda işçi çıkarmaya hazırlanıyor

Son günlerde çeşitli fabrika ve işletmelerde çok sayıda işçinin işten çıkarılacağı bildirilmektedir. Yeni işçi çıkarımına gerekçe olarak çeşitli malların üretimindeki büyük düşüş gösterilmektedir. İstanbul Sanayi Odası'nın bildirdiğine göre 1980 yılının ilk üç ayında 84 malın üretiminde büyük düşüş görülmüştür. Özellikle otomotiv, televizyon ve buzdolabı üretimlerinde büyük düşüşler kaydedilmiştir. Örneğin televizyon üreten fabrikaların kapasiteleri son birkaç ay içinde % 1'in altına düştüğü bildirilmektedir. Bazı dayanıklı tüketim mallarının fiyatlarında düşmeler olmasına rağmen talebin yükselmediği görülmektedir. Anlaşılan tekeller ekonomik bunalımın yükünü bu kez de işçilerin işine son vererek ve onları açlığa mahkum ederek işçi sınıfının sırtına yıkmaya çalışmaktadırlar.

SSK İlaç Fabrikası grevi 5 aydır sürüyor

SSK İlaç Fabrikasında çalışan 75 işçinin "ücretlerinin artırılması" talebiyle sürdürdükleri grev, 5. ayını doldurdu. İlaç tekellerinin stokları eritme politikasını uyguladıkları ve işçi taleplerini kabul etmeye yanaşmadıkları fabrikada 100 milyon liralık stok ilaç hammaddesi bulunmaktadır. İşçiler talepleri kabul edilene dek grevi sürdüreceklerini belirtmektedirler.

112 bin işçi daha greve hazırlanıyor

Türk–İş'e bağlı Yol–İş Federasyonu ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında işkolu düzeyinde sürdürülen toplu iş sözleşme görüşmesi anlaşmazlıkla sonuçlandı. Taraflar arasında uyuşmazlık zaptı tutuldu.

İşveren durumunda olan Karayolları Genel Müdürlüğü hükümetin KİT'lerde sürdürdüğü işçi sınıfı ve emekçi halk tarafından tepkiyle karşılanan politikasını sürdürmekte ısrarlı davranıyor. İşçilerin talepleri arasında kıdem tazminatı, giyecek ve yakacak yardımı, iş süresi ve ücret zammıyla ilgili talepler bulunuyor.

Ortaya çıkan uyuşmazlık nedeniyle Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Limanları ve Hava Meydanları Genel Müdürlüğü ile YSE Genel Müdürlüğü işyerlerinde çalışan 112 bin işçinin grev hazırlığı sürüyor.

Vurguncular, spekülatörlere yeni bir olanak: Mevduat Sertifikası

Hükümetin bankaların faiz hadlerini kaldırarak faiz oranlarını serbest bırakan kararından sonra "özel banka", "güzel banka", "dost banka", "kale gibi banka", "genç banka" gibi türlü çeşitli banka reklamları birden bire arttı. Gazetelerde tam sayfa reklamlar, radyo, televizyonda çeşit çeşit reklamlar ortalığı kapladı. Bankalar faiz oranlarını artırmanın yanında bir başka yenilikten daha söz ediyorlar. Bankalar Temmuz ayından başlayarak "Mevduat Sertifikası" adı altında yeni bir uygulamaya girişiyorlar. Bu uygulama da ekonomik bunalımın yükünü emekçi sınıfların üzerine yıkmaya yönelik girişimlerden biri olan faiz oranlarının serbest bırakılması kararının bir parçasıdır.

Bu uygulamaya göre, bankaya para yatırmak isteyen kişiden kimliği sorulmayacak. İsteyen parasını hiçbir kimlik bildirmeksizin yatıracak ve alacağı bir belge ile daha sonra da herhangi bir kimlik bildirmeden yatırdığı paranın istediği kadarını ve faizlerini çekebilecek. Böylece parayı yatıranın kimliğinin ve bu parayı nasıl kazandığının araştırılması olanağı ortadan kaldırılmış olacak. Bu vurguncular, spekülatörlere, yolsuzluklarla, dolandırıcılıkla para kazananlara sağlanan yeni bir olanaktır. Onların yolsuzluklarını gizleyebilmeleri ve soygunlarını sürdürebilmeleri için koşulları daha uygun hale getirmektedir. Bu uygulama da faiz oranlarının serbest bırakılması gibi büyük tekellerin para ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla başvurulan bir uygulamadır. Böylece piyasadaki paralar bankalar aracılığıyla toplanacak ve oradan da tekellere devredilecektir. Böylece sermayenin belirli tekellerde toplanması süreci hızlanacak, tekellerin sermayeleri daha da artacaktır. İşte bunu sağlayabilmek için vurguncular, soygunculara, yolsuzluklarla para kazananlara yeni bir olanak sağlanmış ve vurguncular yasalar karşısında da meşru bir konuma sahip olmuşlardır. Daha önce de Ecevit hükümeti sırasında, döviz bozduranlardan, dövizi nereden elde ettiklerinin sorulmayacağı türünde bir uygulama getirilerek aynı olanaklar kaçakçılar için de sağlanmıştı.

Son iki yılda işyerlerinde, İşverenlerce gerekli önlemler alınmadığından 380.087 işçi iş kazası geçirdi

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 1979 yılına ilişkin istatistik yıllığı yayınlandı.

SSK istatistik yıllığında açıklanan rakamlara göre, 1979 yılında Sigortalar Kanununa tabi 972.173 işyerinde 2 milyon 152 bin 411 işçi çalışıyor. 1979 yılında bu sigortalı 2.152.411 işçiden 186.89 işçi işkazası geçirmiş bulunuyor. Bunların 179.795'ini erkek işçiler, 6.635'ini kadın işçiler oluşturuyor. 1978 yılında işkazası geçiren 193.998 işçiyle birlikte son iki yılda, gerekli tedbirler alınmadığından işkazası geçiren işçi sayısı toplam 380.087'ye ulaşmış bulunuyor. 1978'de işkazası geçiren işçilerden 1.178'i hayatlarını kaybetmişlerdi.

İşkazaları en çok 20–24 ve 25–29 yaş grubunda bulunan işçiler arasında görülüyor. 1979 yılında 20–24 yaş grubunda bulunan işçilerin 35.413'ü ile 25–29 yaş grubunda bulunan işçilerin 48.700'ü işkazası geçirmiş bulunuyor.

İşverenlerin işyerlerinde çalışanların sigortalı olmasından sürekli kaçındıkları göz önünde bulundurulduğunda işkazası geçirenlerin sayısının belirtilen rakamlardan daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Başyazı

'ALEVİ - SÜNNİ ÇATIŞMASI' MI ?

Türkiye halkı geçtiğimiz hafta içinde Çorum'da toplu bir katliam girişimi daha yaşadı. Onlarca emekçi faşist katil sürülerinin kurşunları ile işkenceleri ile katledildi. Yüzlerce ev ve işyeri yakıldı, yıkıldı. Yüzlerce kişi yaralandı, onlarca ilerici ve devrimci gözaltına alındı.

Olayların devam ettiği sırada, günlük gazetelerin bir bölümünün şöyle bir başlıklarına gözatmışsanız, radyo ve TV'ye şöyle bir kulak misafiri olmuşsanız, siyasi parti liderlerinden bir kısmının demeçlerine dikkat etmişseniz ve bütün bu söylenenlerin hepsine hemen inanan bir kişiliğe sahipseniz Çorum'daki olaylara hemen damgayı yapıştırmakta gecikmezsiniz: Alevi–Sünni çatışması...

Eli kanlı faşist çeteler evleri, işyerlerini ateşe veriyor. Basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT bas bas bağırıyor: Alevi–Sünni çatışması...

Faşizm Çorum'da vahşet estiriyor. İnsanlar kaçırılıyor, işkence edilerek, derisi yüzülerek, yakılarak veya kurşuna dizilerek katlediliyor. Beşikteki bebeler, yaşlı nineler evlerle birlikte ateşe veriliyor. Basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT hemen yapıştırıveriyor: Alevi– Sünni çatışması...

Eli kanlı katiller karakollardan serbest bırakılıyor. Çorum'da "özgürce" at oynatıyorlar, saldırıya uğrayan, kendini korumaya çalışan halktan insanlar da tutuklanıyor, işkenceye çekiliyor. Basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT hemen fetva veriyor: Alevi–Sünni çatışması..

Faşist cinayet odaklarının saldırı ve katliamlarına karşı halk mahalle aralarında, sokaklarda barikatlar kuruyor. Birçok mahallede halk 7'den 70'e direnişe geçiyor, barikatların arkasında yaşlısı ile genci ile, kadını ve erkeği ile Çorum halkının büyük bir bölümü faşist çetelere, onların saldırılarına karşı direniyor. Barikatlar aşılamıyor. Karşılıklı çatışma sürüyor. Basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT elcevap: Alevi–Sünni çatışması...

Üstelik basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT olayı sadece bu şekilde vermekle kalmıyor, faşist katilleri kışkırtmak, Çorum halkının direnişini kırmak ve karalamak için de elinden geleni yapıyor.

Onlar soruna bu şekilde yaklaştıklarına, olayları kamuoyunu bu şekilde yansıttıklarına göre elbet bir bildikleri vardır. Öyle ya koskoca basın tekelleri, siyasi parti sözcüleri, TRT yalan mı söyleyecek?

Evet, onların ve parde arkasındaki güçlerin bir değil, bin bildikleri var. Hesapları ve planları var.

Onlar, böyle bir propaganda ile her şeyden önce, Çorum'daki faşist katliamı gözlerden gizlemeye, faşist katil sürülerini aklamaya çalışmaktadırlar.

İkinci olarak Çorum halkının ikinci onurlu direnişini, Çorum halkının faşist saldırganlığa karşı onurlu direniş destanını unutturmayı, gözlerden saklamayı hedeflemektedirler. Çorum halkının direnişini yok saymaya, kitleleri de bu şekilde aldatmaya çalışmaktadırlar. Böyle bir propaganda ile, aynı zamanda, faşizme karşı direnişlere gidilmesini engellemenin hesaplarını yapmaktadırlar.

Ve daha da önemlisi, Alevi ve Sünni mezhebinden emekçiler arasına düşmanlık tohumları ekerek, onlar arasına çitler çekerek, halkın birliğini bölmeye, halkı birbirine düşürmeye, halkın faşizme karşı birliğini engellemeye çalışmaktadırlar. Onlar böylece, sömürü ve soygunlarını "kazasız - belasız" sürdürmeyi hedeflemektedirler.

Özellikle sivil faşist çeteler, son Çorum olaylarında da görüldüğü gibi, Sünni mezhebinden emekçilerin dini duygularını istismar ederek, onları diğer mezheplerden emekçilerle çatışmaya sokmaya çalışmaktadırlar. Bunun için kısa vadede bazı "başarılar" sağlasalar bile, uzun vadede emekçi halkın birliğini, bozamayacaklar, emekçi halkın kardeşliğini engelleyemeyeceklerdir.

Çorum halkı bu alanda da yeni örnekler vermiştir. Faşistler bugün Çorum'u bir anlamda ikiye bölmüşlerdir, ama halkın birliği ve kardeşliği sürmektedir. Barikatların arkasında kardeşlik bağları örülmüştür. Bu bağ bütün Türkiye çapında örülmelidir. Faşizmin oyunlarını boşa çıkaracak olan da budur.

ÖZGÜRLÜK

HALK FAŞİST SALDIRGANLIĞI GENE ÇORUM: ONURLU BİR

● Faşist cinayet odaklarının saldırı ve katliamlarına karşı halk mahalle aralarında, sokaklarda barikatlar kurdu. Birçok mahallede halk 7'den 70'e direnişe geçti.

M. YILDIZ

Çorum halkı geçmişte bir deney yaşadı. Mayıs sonu ile Haziran başında faşist çetelerin saldırısı 7'den 70'e bütün halk tarafından barikatlarla kesildi. Çorum halkı Yedi Gün Direnişi ile faşist saldırganlığı durdurdu, onurunu ve namusunu korudu.

Ama faşist çeteler saldırılarını durdurmadılar. Necati Göktaş 23 Haziran'da kaçırıldı ve öldürüldü. Evlerden insanlar alındı ve karakollarda işkence tezgahları yeniden çalıştı. 28 Haziran'da bir taksinin Şenyurt Mahallesinde halkı taraması sonucunda hasta bir kız yaralandı. Bunun üzerine halk direnişe geçti. Mahallelerde yeniden barikatlar örülmeye başlandı. Barikatlar geçilemedi. Panzerler barikatların önlerinde durduruldu. Halk 29 Haziran'da barikatları kaldırdı.

Ve sonrasında aşağıya gün gün aktardığımız olaylar gelişti.

Şimdi ise Çorum'da "sakin" bir durum var. Hükümet, mahalleleri bölmüş durumda. Bir tarafta emekçi halkın bir kesimi, diğer tarafta da başka bir kesimi yaşıyor. Çorum'da dışarıya "göç" son derece az. Ama mahalleler arası "göç" hızlı... Ve bir kesimde cirit oynatan faşist çeteler...

Devrimciler ve halkın ezici çoğunluğu faşist odakların dağıtılmasını, tutuklu ve gözaltına alınanların serbest bırakılmasını, işkencecilerin ve katillerin tutuklanmasını, yakılan ve yıkılan yerlerin tazminatlarının ödenmesini, herkesin eski yerine özgürce dönebilmesini istiyor.

MHP'li faşistlerin tahrip ettiği yerlerden bir örnek

1 TEMMUZ

Saat 19.00 sıralarında MHP'li faşistlerin Terlemezevler civarında halkın oturduğu evleri ateşe verdiği duyuldu. Haberin yayılmasıyla birlikte herkes 2-3 evin yandığı Terlemezevler yönüne akın etti. Bu sırada resmi güçler yanan evlerin önüne barikat oluşturarak sivil faşistlerin kundaklamalarını halktan gizlemeye çalıştılar. Üstelik Terlemezevler'de oturan anti-faşistleri —içlerinde Şoförler Cemiyeti Başkanı da dahil olmak üzere— gözaltına aldılar. halk saat 22.00'ye kadar dağılmadı. MHP'li faşistlerin Terlemezevler bölgesinde devrimci ve demokratların evlerine saldırdığı, ateşe verdiği haberi üzerine mahalle aralarında, özellikle de gece gelebilecek bir saldırıya karşı Milönü'nde barikatlar oluşturuldu. Gece saat 23.00 sıralarında panzer ve kariyer Milönü'ne doğru saldırıya geçti. Giderek saldırıyı daha genişleten panzer ve kariyer Milönü caddesine doğru ilerleyerek kitleyi üstten taradı. Daha sonra panzer ve kariyer, Bahabey caddesinden Karşıyaka ve Körpelik Bağları istikametine doğru ilerledi.

2 TEMMUZ

Bir gece önce asker ve polisin, halkın ve devrimcilerin oturduğu mahallelere girerek ateş açmasından yararlanan MHP'li faşistler, sabahın erken saatlerinde Terlemezevler yönünde saldırıya geçtiler. Tüm gece boyunca barikat başlarında ve kapı önlerinde nöbette olan halk ve devrimciler sabahın 4'ünde gerçekleşen bu saldırının olduğu yere koştu ve MHP'li faşistlerin saldırılarına karşı koydu. İki saat süren yoğun çatışma sırasında sivil faşistler püskürtülmek üzereyken polis, MHP'li faşistlerin imdadına yetişti. Saldırıya karşı direnen halkın üzerine ateş açılması sonunda 3 devrimci yaralandı. Biri anında öldü. MHP'li faşistler geri dönerek yarım kalan saldırılarını sürdürdüler. Sivil faşistlerin bu saldırısında 20'nin üzerinde ev ve 3 araba yaktıkları görüldü. Sabahın daha geç saatlerinde Milönü caddesinde toplanan halka hitaben bir konuşma yapan devrimciler, MHP'li faşistlerin yakıp yıkma işlemlerini nasıl gerçekleştirdiklerini anlatarak, halkın birliğinin, direnişinin ve kurulacak barikatların önemini bir kez daha vurguladılar. Bu konuşmaların yapıldığı Milönü'ye saldırıya geçerek halkı dağıtmak isteyen polise ve jandarmaya karşı kitle tarafından "Faşizme Ölüm Halka Hürriyet" "Katiller Bulunsun, Hesap Sorulsun" sloganları haykırıldı. Halkın bu tepkisi kalabalığın fazlalaşmasına, buna karşılık jandarma ve polisin gerilemesine yol açtı. Ancak kısa bir süre sonra toplanan askeri birlikler 3 kişiyi gözaltına aldılar. Ancak toplu halde olan devrimciler ve halk direnerek 3 kişiyi geri aldılar. Daha sonra mahalle aralarına giremeyen polis ve diğer güçler Sigorta Mahallesini tümüyle MHP'li faşistlere bırakacak şekilde uzun bir hat oluşturdu ve sürekli nöbete başladı. Aynı gün olayların yoğunlaşması nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

3 TEMMUZ

Bir önceki günün yoğun olaylarına karşılık Perşembe günü Çorum daha sakin bir gün yaşadı. Ancak çatışmaların yer yer sürdüğü görüldü. Akşam saatlerinde askeri birliklerin Milönü girişini zorlamaları üzerine barikat başlarında nöbette olan devrimciler ve halk direndi. Askerlerin bir devrimciyi alması üzerine en öne atılan yurtsever devrimci kadınlar, devrimci genci askerlerin elinden geri aldılar. Askerlerin Milönü'ne girme çabası sonuçsuz kalırken polis panzerleri Nadık semtine saldırdı. Orada da halkın ve devrimcilerin taşlarla karşı koyduğu bu girişim sonuçsuz kaldı.

4 TEMMUZ

Sabah Jandarma Komando Birlikleri ve polis, devrimcilerin ve anti-faşist halkın yoğun olduğu Milönü, Şenyurt, Karşıyaka, Köpekli Bağlar ve diğer mahallelerde geniş çaplı operasyona girişti. Operasyon öğlen 12-13 sıralarına kadar sürdü. Operasyon sürerken, polis panzerleri de Milönü'nde caddeleri ve evleri havadan taradı. Polis panzerinin açtığı bu ateşle Eren Blokları yanında Hüseyin Özdemir isimli bir öğretmen yaralandı. Operasyonun bitmesiyle birlikte MHP'li faşistlerin provokasyona dayanan saldırıları başladı. Cuma namazının kılındığı sırada faşistler Alaaddin Camii'nin mikrofonunun Çorum'da bulunan tüm camiilere bağlı olması bu yalan haberin bir anda şehrin her yanından duyulmasını sağladı. İşte bu provokatif haberle birlikte MHP'li faşistlerin önceden planladıkları saldırılar, şehrin dört bir yanında birden başladı. Sivil faşistler önlerine gelen evleri, işyerlerini yağmaladılar. Aynı zamanda Alaaddin Camii'nde ve yanında mevzilenen MHP'li faşistler karşı tarafta bulunan anti-faşist halkın üzerine ateş açtı. Bu sırada halk kendini bir yandan kurşunlardan korumaya çalışırken, diğer yandan saldırıya cevap verdi. Halkın silahlı saldırıya karşı kendini savunmasını MHP'li faşistler bir başka yalana dönüştürdüler ve "camiye kurşun sıkıyorlar" haberini yayarak camiide bulunan halkı kendi taraflarına çekmek istediler. Ancak bu provokasyon istedikleri sonucu vermedi. Camiide bulunanların çoğunluğu onların yanında yer almadı. Sivil faşistlerin Alaaddin Camiinden başlattıkları saldırı tüm camiilerde aynı anda başladı. Faşist kışkırtma çabaları buralarda da görüldü. Faşist saldırılar 3 Evler, Ulu Kavak, Yazı Mahallelerinde katliam boyutlarına ulaştı. MHP'li faşistlerin öğlen saatlerinde başlattıkları ve önceden planlandığı açık olan bu saldırılarda özellikle anti-faşist halkın azınlıkta olduğu Sigorta, Terlemezler mahalleleri başta olmak üzere şehrin dört bir yanında onlarca ev ateşe verildi, yakıldı, yıkıldı.

Aynı gün gelişen faşist saldırılarda halk dişi, tırnağıyla direnir ve faşist saldırılara karşı saldırılarla cevap verirken askeri birlikler yer yer araya girerek devrimcilere ve emekçilere kurşun sıktılar. Yine aynı gün MHP'li faşistlerin Terlemezler ve Eski Ekin Yolu üzerinden başlattıtları bir saldırıda birçok ev yakılıp, yıkıldı. Bu yöredeki faşist saldırılarda sivil faşistlerin Yeydiğin köyünden getirdikleri takviye güçleri de yer aldı. Halk ve devrimciler bu faşist saldırılara, karşı saldırıda bulundu ve 4 faşisti ağır yaraladılar. Ancak sivil faşistlerin geri püskürtüldüğü sırada jandarma ve polis birlikleri halkın direnişini ve karşı koyuşunu ateşle engellemeye kalkıyorlar. Bu arada Ralf Erden isimli emekçi bir genç jandarma kurşunuyla öldü.

Faşist saldırılar ve bu saldırılara halkın ve devrimcile-

Alaaddin Camii : Provokasyon için seçilen merkez. Sapasağlam duruyor.

BARİKATLARLA KARŞILADI

DİRENİŞ DESTANI

● Barikatların arkasında yaşlısı ve genci ile, kadını ve erkeği ile Çorum halkının büyük bir bölümü faşist çetelere, onların saldırılarına karşı direndi. Barikatlar aşılamadı.

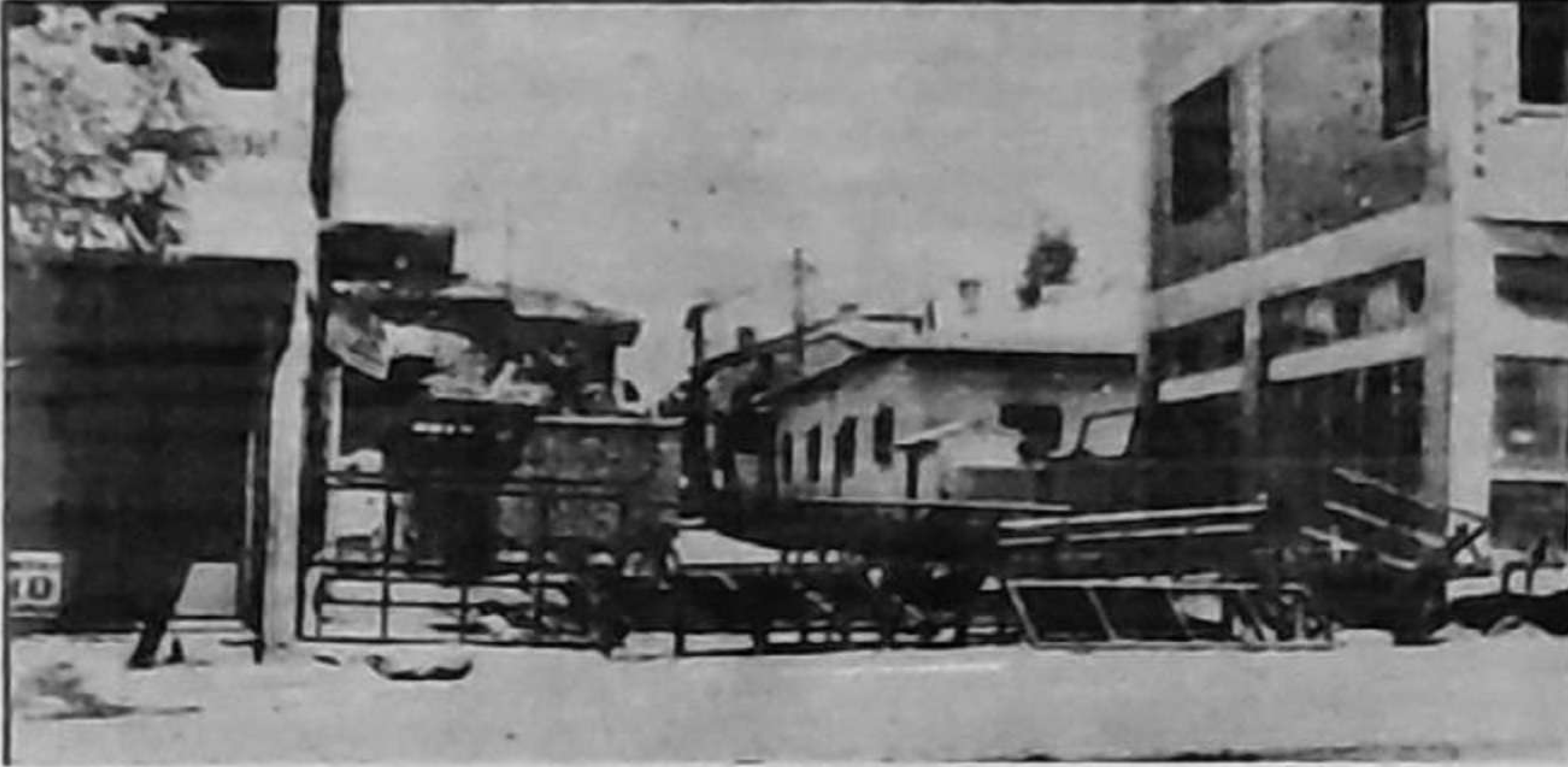
rın cevap vermesi sonucu çıkan çatışmalar akşam saatlerine kadar sürdü. Daha önce kaldırılan sokağa çıkma yasağı çatışmaların sürdüğü ve yangınların bütün hızıyla yayıldığı öğleden sonra 15—15.30 sıralarında yeniden başlatıldı. Ancak devrimciler ve halk sokağa çıkma yasağına rağmen nöbetlerini bu gece de sürdürdüler.

5 TEMMUZ

Sivil faşistler Yazı ve Üçevler Mahallelerinde saldırılarını sürdürdü. Askeri birlikler bir operasyon daha düzenledi. Halkın faşist saldırılara karşı nöbeti sürdü. Akşam Nadık'da bulunan MHP'li faşistler polisten yardım istedi. Polis panzeri anti-faşist halkın oturduğu Nadık'a gelerek barikatları zorladı. Halkın direnişi üzerine polis panzeri çekildi bir süre sonra askeri birlikleri takviye alarak geri döndü. Polis ve askeri birlik lerin saldırısı sonucu halkın oluşturduğu barikat aşıldı ve halkın üzerine ateş açıldı. Polis ve jandarmanın açtığı ateşte bir kadın öldürüldü, bir genç yaralandı.

6 TEMMUZ

Devrimciler gelişen olayları değerlendirme toplantısı düzenledi. Toplantıya büyük bir halk kitlesi katıldı. Anti-faşist halk güçlerinin azınlıkta olduğu ve MHP'li faşistlerin yoğun saldırısına uğradığı Yazı Mahallesi, Çarşı merkezi, Üçevler, Sarılık, Çiftlikpınar, Sigorta, Ulukavak semtlerinde oturan anti-faşist halkın diğer semtlere yoğun bir şekilde göç etmeye başladığı görüldü. Sözkonusu semtlerdeki göçe MHP'li faşistlerin yoğun ve sistemli tahribat ve katliamlarıyla, bu semtlerin asker ve polis birliklerince devrimci ve anti-faşist halkın oturduğu diğer semtlerden tecrit edilme çabası yol açtı. Bu göçlerde askeri birliklerin, aileleri oturacakları yerlere kadar getirdikleri de gözlendi.

Sık sık rastlanan barikatlardan biri...

"HALKIN SAHTE DOSTLARI" GENE İŞBAŞINDA

Kendilerinin ismi bilinen bir grubun adına hareket ettiklerini söyleyen ortayolcuların ve revizyonistlerin Yedi Gün Direnişinde nasıl bir tutum takındıklarını, faşist katliam girişimine karşı halkın yükselen tepkisi karşısında neler yaptıklarını okuyucularımız anımsayacaklardır.

Olayların gelişmesi içerisinde, ortayolcuların ve revizyonistlerin bu kez nasıl bir tutum takındıklarını öğrenmek istiyoruz. Bir devrimci bize bu konu ile ilgili olarak şunları aktarıyor:

"Devrimciler ortayolcuları revizyonistlerden ve reformistlerden koparmak için çok uğraştılar. Ama onlar inadına revizyonistlerle birleşmeye, onların bir eklentisi olmaya çalıştılar. Ortayolcular ve revizyonistler tam bir yapışık kardeş durumuna geldiler. Biz onları bu konuda eleştirdikçe bize verdikleri cevap; "SGB ile bizim birleşmemizi kıskanıyorsunuz" oldu. Tabi körle yatan şaşı kalkar. Nitekim, ortayolcular da böyle bir sonuca ulaştılar. Yedi Gün Direnişi'ne göre daha da gericileştiler ve revizyonizmin bilinen siyasetlerini uygulamak için revizyonistleri aratmayacak duruma geldiler. Başka bir deyimle revizyonistler pek piyasada görülmemeye başladılar, ama ortayolcuların son direniş sırasında revizyonistlerin boş bıraktığı alanı bütünüyle doldurduklarını söyleyebiliriz. Hatta onlar, bu son direniş öncesinde o kadar ileri gittiler ki, devrimcileri 'faşist', 'polis' diye lanse etmeye çalıştılar, devrimcilere karşı saldırılar düzenlediler."

Burada "nasıl?" diye araya giriyoruz. Çorumlu devrimci arkadaş bu sorumuzu şu şekilde cevaplandırıyor:

"Ortayolcu bir grup, 29 Haziran günü revizyonistlerin yoğun oldukları bir yerde devrimcilere aniden saldırdılar. Devrimciler çeşitli yerlerinden hafif olarak yaralandı. Olayın geçtiği yerin yüz metre uzağında bekleyen jandarmalar anında olay yerine damladılar. Ortayolcular saldırılarını 30 Haziran'da da sürdürdüler. Aynı yerde bu kez bir öğretmene saldırdılar. Daha sonra da toplu halde kahvelere gelerek devrimcileri düelloya davet ettiler. Fakat devrimciler bu provokasyonu bozdu. Ama ortayolcular bu tavırlarını sürdürdüler, öğleden sonra da gene aynı yerde revizyonistlerin kışkırtması ile bir öğretmene ve iki yurtsever devrimci gence saldırdılar. Bu saldırıda silah da kullanıldığı görüldü."

"Elbette onların bu ve benzeri tavırları gericiliğe propaganda için malzeme sağladı. Halka, direnişe zarar verdi."

Çorum'lu devrimci arkadaş direniş süresinde ortayolcuların tutumu hakkında da şu bilgileri verdi:

"Gerek revizyonistler ve gerekse ortayolcular bu son direnişte barikatların başında hemen hemen hiç yer almadılar. Barikatların kurulmasına başından itibaren karşıydılar. Ama barikatların yeniden örüldüğünü görünce bu kez sadece arka taraflarda, mahalle içlerinde zaman zaman görünür oldular. Ama barikatlardan çekilinmesi ve mahallerin güvenliğinin askere terk edilmesi gerektiği üzerinde ısrarla durdular. Ama başarılı olamadılar."

"Gericilik ve hükümet Çorum'u Alevi ve Sünni emekçilerin oturduğu mahalle ve semtler olarak bölmeyi planlarken ve bunu adım adım hayata geçirirken, revizyonistler ve ortayolcular da bu politikaya bir yönünden katıldılar. Onlar, Alevi emekçilerin ağırlıkta olduğu mahallelerde oturan Sünni emekçilerin diğer tarafa göçmesi yönünde propaganda yaptılar. Bunda kısmen başarılı oldukları da söylenebilir. Bu da faşistlerin istediği bir şeydir."

"Burada bir de yeri gelmişken Cumhuriyet muhabirlerinden birinin bir iddiası üzerinde durmamız gerekiyor. Cumhuriyet gazetesi muhabiri izlenimlerini yazarken, bir grubun Komitede yer almadığını, bu grubun komiteden çıkarıldığını söylüyor. Cumhuriyet muhabirinin bu bilgiyi nerden aldığını bilmiyoruz, ama devrimcilerin ve halkın komiteleri vardı ve eylemi bu komiteler yürütüyordu. Ortayolcular ise birkaç yerde kendi kendilerine komiteler kurmuştu. Bu komitelerin içinde kendilerinin yanında bazı müteahhitler ve bu nitelikteki insanlar yer alıyordu. Bunların niteliğini açıklamak için iki örnek vermekle yetinelim: İsmi geçen komitede yer alan kişiler faşistlerin Terlemezevler'e saldırıya geçmesi üzerine Vali'den yardım istemenin gerektiğinin propagandasını yaptılar. İkinci olarak da "neden hükümet Çorum'da sıkıyönetim ilan etmedi" diye çevrede yakınmaya başladılar. Tıpkı Ecevit'in ve CHP grubunun hükümeti bu konuda 'suçlaması' gibi... Elbetteki devrimciler ve halk böyle bir komiteyi tanımadı. Zaten işlerliği olan komiteler vardı. Cumhuriyet muhabirinin bahsettiği faaliyetleri de bu komiteler yürütüyordu. Yoksa ortayolcuların ne olduğu ve ne için kurulduğu belli olmayan 'komiteleri' değil... Cumhuriyet muhabirinin böyle komitelerin neden gönüllü propagandacılığını yapmaya kalkıştığı tabii bizim için meçhul."

Çorumlu devrimci arkadaş bu konularda daha pek çok şey anlattı, örnekler verdi. Fakat biz ancak bu kadarını yukarıya aktarabildik...

MECİTÖZÜ'NDE GÖSTERİ : HALK ÇORUM DİRENİŞÇİLERİNİ DESTEKLEDİ

30 Haziran'da Çorum halkına yönelik olarak başlayan faşist saldırı giderek çevre kaza ve köylere doğru da yayılma eğilimi gösterdi. 2 Temmuz günü Mecitözü'nün Hisarkavak köyünden çevredeki ormana odun kesmek için giden bir grup köylünün yolu Çoran köyünden bir grup faşist tarafından kesildi ve Hisarkavaklı bir köylü orada katledildi ve üç köylü de faşist saldırganlar tarafından kaçırıldı.

Bu olay üzerine 3 Temmuz günü Mecitözü'nde köylülerin düzenlediği silahlı bir gösteri yapıldı. Ardından 7 Temmuz günü Çorum'da direnen halkı desteklemek amacıyla Mecitözü halkının katıldığı ve çevre köylerden gelen köylülerce de desteklenen binlerce kişilik bir gösteri daha yapıldı.

3 Temmuz günü Mecitözü'nde büyük bir gösteriye yol açan olay tanıkların ifadelerine göre şöyle gelişti: 2 Temmuz günü köylerinden 20 kilometre uzaklığındaki bir ormana ağaç kesmek için yola çıkan Hisarkavaklı köylülerine Kargı ile Totali köyü arasındaki bir bölgede Çoranlı köyünden bir grup faşist tarafından saldırıldı. Bu saldırı sırasında devrimci bir köylü olay yerinde öldürüldü. Saldırganlar daha sonra ölen köylünün cesedini çiğnediler ve gruptan üç kişiyi de yanlarına alarak olay yerinden uzaklaştılar.

Aynı gün Hisarkavak köylüleri faşistler tarafından kaçırılan arkadaşlarını aramışlar, bulamayınca da ilçeye gelerek ilgili makamlara kayıpların bulunması ve katillerin yakalanmasını talep etmişlerdir. Ancak ilçe karakolunda görevli başçavuş kendisine şikayet için gelen köylüleri jandarma karakolundan kovmuş ve "ölünüzü s.... " diye küfür etmiştir.

Bu olay üzerine Hisarkaya köylüleri kadını kızı, yaşlısı çocuğu ile kazaya inerek "Başçavuş istifa", "katiller bulunsun", "kahrolsun faşistler", "faşizme ölüm halka hürriyet" sloganları ile gösteri yapmışlar. Bu gösteriye ilçe içinden de çok sayıda emekçi ve devrimci katıldı.

Göstericilerin kaymakamlığın önüne gelmesi üzerine polis ve jandarma geri çekildi, ancak kaymakam Çorum'dan askeri birlik geleceğini söyleyerek halkın dağılmasını bildirdi. Ama Hisarkavak köylüleri kaçırılan arkadaşları bulunmadan gösteriyi sonuçlandırmayacaklarını ve direneceklerini açıkladılar.

6 saat süren direniş boyunca CHP ileri gelenleri köylüleri kasabadan çıkarmaya ve direnişe son verdirmeye çalıştılar. Ancak bu girişimler etkili olmadı; köylüler ve ilçe halkı gösteri yapılan alanın çevresine, kazaya girişi sağlayan yolağızlarına ve çevre yollara barikatlar kurdular ve buralarda silahlarıyla nöbet beklediler. Direniş boyunca ilçe halkı köylülere yiyecek getirerek destek oldu. Aynı gün akşamüstü faşistler tarafından Amasya'ya kaçırılan üç köylünün sağ olarak kazaya getirilmesi üzerine direniş son buldu ve köylüler topluca kazadan ayrıldılar.

7 Temmuz günü de Mecitözü'nde Çorum'da direnmeye devam eden halka destek olmak amacıyla yasadışı bir gösteri düzenlendi. Bu olaydan bir süre önce ilçede halkı gösteriye çağıran bir bildiri dağıtıldı. Gösteriye çok sayıda kadın ve genç kız katıldı. Sayıları 1500'ü bulan göstericiler sık sık "Çorum'da katliama son", "Faşizme Ölüm Halka Hürriyet" sloganları attı. Ayrıca gösteriye katılmak için çevre köylerden gelen bin kişilik silahlı bir köylü grubu ilçe çevresine kadar gelerek Çorum'da gerçekleşen faşist katliamı lanetledi.

FAŞİZMİN VAHŞETİ: Onlarca kişi hunharca katledildi !

"ÖLÜLERİMİZİN ARKASINDAN AĞIT YAKMAYACAĞIZ"

İŞTE KATİLLERİN BİR KISMI

İsmail Taşdan (MHP İl Başkanı)
Üzeyir Özcan (ÜYD İkinci Başkanı)
Fazlı Taşkaya (Meydan Lokantası sahibi)
Hacı Biyat (Bakkal – Silalı Kaçakçısı)
İsmet Özgün (Bakkal)
Hacı Şahin (Hayvan tüccarı)
Yusuf Şahin (lumpen)
Kemal Maraşlı (Polis)
(Kuk Lokantası sahibi)

Hala ortalıkta geziyorlar... İnsan kanı içmek için karanlık dehlizlerde yeni hazırlıklar içindeler...

VAHŞET 1 *Yakılarak katledilmiş bir insan. Sadece iskeleti kalmış*

"Ölülerimizin arkasından ağıt yakmayacağız"

İşte bu söz bugün Çorum'da binlerce emekçisinin dilinden düşmeyen bir söz haline gelmiş. Kocasını kaybeden emekçi kadın, beşikteki bebesini uyuturken, bu sözü mırıldanıyor, oğlunu, bebesini, faşistlere kaptırmış ana tarlada çalışırken bu sözü yüksek sesle haykırıyor, kinini, öfkesini yüreğine gömmüyor, bağrına taş basmıyor. Faşist katil sürülerine karşı kinini ve öfkesini biliyor.

Gözü yaşlı, yüreği kinli analar, eşler oğullarını, kocalarını katleden eli kanlı katilleri eline geçirse bir avuç suda boğacak kadar kinli ve intikam dolu. Ama şehitlerinin arkasından ağıt yakmıyor, ağlamıyor. Gözyaşları gözbebeklerinde donup kalıyor. Kin ve intikam dolu sözler, Milönü ve Bahçelievler'e uzanıp, oradan bütün bir Çorum ovasında dalga dalga yayılıyor, insanları biliyor, insanlarımızı birleştiriyor. Hiç kimsenin gözünün önünden yakılan insan cesetleri, işkence ile öldürülmüş yaşlı ninelerin yaşlı dedelerin hayalleri gitmiyor.

Evet, Çorum'da bir vahşet yaşandı. Çorum halkı eli kanlı MHP'li katil sürülerinin katliam ve vahşeti ile karşı karşı kaldı. Öyle bir vahşet ki, Hitler'e, Gobbels'e, Mussolini'ye taş çıkartacak cinsten... Kağıtların alamayacağı, kalemlerin, dizgi makinalarının yazamayacağı bir vahşet... Bu vahşeti, bu katliamı anlatmak burada mümkün değil. Onu ancak Çorum halkı biliyor, Çorum halkı anlatabiliyor. Onun için de Çorum halkı 30 Haziran'dan sonra sadece direniş günleri değil, aynı zamanda vahşet günleri de yaşamış.

VAHŞET 2 *İşkence ile katledilmiş ve katledilmiş insanlar. Vücutta yanık izleri var.*

VAHŞET 3 *Kurşuna dizilmiş bir insan. Kurşunlar faşist namlulardan çıkmış.*

Evet vahşet günleri... Faşist katil sürüleri onlarca emekçiyi hunharca katletmişler. Evleri yakarak içindeki insanları diri diri ateşe vermişler. Birçok insan evleri ile birlikte yakılmış. Beşiğinde uyuyan bebeler, hasta yatağında yatan yaşlı dedeler, bıyığı henüz yeni terlemiş delikanlılar faşist caniler tarafından ateşe atılarak yakılmış. Faşist caniler sadece evleri ateşe vermekle kalmamışlar, aynı zamanda onlarca emekçiyi, onlarca yoksul insanı kaçırarak katletmişler. Kimisine işkence yaparak öldürmüşler, kimisini ağaca asarak diri diri yakmışlar, kimisinin derisini yüzerek öldürmüşler ve kimisini de kurşuna dizerek çukurlara doldurup üzerlerine sönmemiş kireç atmışlar... Onlarca emekçi sermayenin pis ve iğrenç çıkarları için böyle "kurban edilmiş" gözü dönmüş, insanlıktan çıkmış faşist çeteler tarafından...

Katledilen insanların çoğu sıradan emekçiler. Daha çok da uyku sırasında veya tan yeri atarken evleri ile birlikte ateşe veriliyorlar, veya kaçırılarak katlediliyorlar. Öldürülenlerin büyük bir çoğunluğu Çarşı'da, anti-faşistlerin de bulunduğu Üç Evler ve Çiftlik Pınarı Mahallelerinde oturanlar arasında seçilmişler. Ki bu mahalleler direnişlerin fazla yoğun olmadığı mahalleler. Halkın direnişe geçtiği, barikatların örüldüğü mahallelerde faşistler tek bir can bile alamamışlar. Öldürme olaylarının bir kısmı da köy yollarında oluyor. Faşistler bir kısım köy yollarını keserek, hiçbir şeyden habersiz Çorum'a gelen köylüleri katlediyorlar. Örneğin faşist katiller Cemilbey yolu üzerinde iki kardeşi kıstırıyorlar ve boğazlarından keserek öldürüyorlar, cesetleri de yol kenarına atıyorlar. Daha buna benzer birçok örnek anlatıyor Çorum halkı.

2 kişi elleri bağlanmış, cesetleri yakılmış ve ekinlerin ortasına atılmış olarak bulunuyor. Halk bu cesetleri mahalle mahalle dolaştırarak faşizmin vahşetini teşhir etti biz oradayken. Bir faşist 2 yaşlı dedenin kafalarını kırarak katlederken suçüstü yakalanıyor. Ama diğerleri ile birlikte "suçu sabit görülmediği" için bırakılıyor.

Sigorta Hastanesi ise başka bir vahşet ve katliam yuvası. Faşistlerin kontrolü altında olan bu hastanede yaralı giren ölü çıkıyor, can çekişenler ise hemencecik katlediliyor. Örneğin bir Tıp Fakültesi öğrencisi, hastaneye yaralı olarak getiriliyor, ama ailesine ölüsü teslim ediliyor. Hem de yeniden işkence yapılmış olarak, işkence ile öldürülmüş olarak... Sigorta Hastanesi geride kalan personeli ile birlikte işkence ve katliam yuvası haline getirilmiş. Bu hastane Çorum'un nice yiğit evladının mezarı olmuş.

Resmi açıklamaya göre bugün ölü sayısı 24. Ama Çorum'da konuştuğumuz insanlar ölü sayısının en az 50 olduğunu, morga her gün birkaç cesedin geldiğini söylüyorlar. Birçok insan hükümetin ve yetkililerin ölü sayısını parça parça açıklayarak tepkiyi yumuşatmayı hesapladığını belirtiyorlar.

Evet son direniş sırasında, son saldırı sırasında bunlar olmuş. Çorum halkı böyle bir vahşeti hep birlikte yaşamış. Çorum halkı nice yiğit yitirmiş. Ama yılmamış, ama faşizmin önünde boyun eğmemiş.

Çorum'a yolu düşenler, Çorum ovasından geçen herkes yıllar boyu hep şu sesi duyacaktır, kulaklarında hep bu ses çınlayacaktır: "Ölülerimize ağıt yakmayacağız".

Evet, Çorum halkı ölülerine ağıt yakmıyor. Ama kinini ve öfkesini biliyor. Yeni doğan bebelerin ismine öldürülen, katledilen insanların isimleri veriliyor. Ve onlara ninni yerine Yedi Gün Direnişi'nin, son onurlu direnişin derslerini öğretiyorlar.

Ve bebeler faşizme kin duyarak, faşizmin vahşetini öğrenerek büyüyor, büyüyecek.

VAHŞET 4 *Derisi yüzülerek öldürülmüş bir insan cesedi: Yapanlar : Eli kanlı faşist sürüler.*

ALACA: 'BARİKATLAR GEÇİLMEZ!'

● Denizhan Mahallesinde halk 2 Temmuz'dan 7 Temmuz'a kadar barikatların arkasında faşizmin saldırılarına karşı direndi.

● Faşistler barikatları geçemedi. Daha sonra halk barikatları kaldırdı.

Alaca, Çorum, Yozgat arasında yer alan ve Çorum' a bağlı olan 15 bin nüfuslu küçük bir ilçemiz. Alaca'da Alevi ve Sünni mezhebinden emekçiler yıllardan bu yana birlikte yaşamışlar. Sivil faşistler zaman zaman bu ilçede de Alevi ve Sünni halkı birbirine düşürmek için çalışmışlar, bunda zaman zaman başarılı da olmuşlar. Ama gene de MHP'li faşistler halkı bütünüyle bölmeyi, onları birbirine düşürmeyi başaramamışlar. Özellikle devrimcilerin bu alanda da çalışma sürdürmeleri, faşist çetelere bu olanağı vermemiş.

Geçtiğimiz seçimlerde MHP'li birinin Belediye Başkanı seçilmesinden sonra, MHP'liler Alaca'daki faaliyetlerini, Belediyenin her türlü olanaklarını kullanarak artırmışlar. Yeni faşist saldırı ve provokasyon girişimlerine başlamışlar. Bunları düzenleyenlerin başında da Belediye Başkanı yer almaya başlamış. Belediye Başkanı, bu işi o kadar açık yapmaya başlamış ki, 1979 Ocak ayında kendi imzası ile yayınladığı bir bildiride. ''Oruç tutanları, oruç tutmayanlara karşı cihada'' çağırmış. Fakat Belediye Başkanı'nın öncülüğünü yaptığı provokasyon tutmamış, Sünni mezhebinden emekçiler, Alevilerle birlikte kardeşçe yaşamayı sürdürmüşler.

Ama MHP'li faşistler saldırı ve provokasyonlarını sürdürmüşler. Üstelik MHP'li faşistler resmi güçlerle işbirliği halinde... Konuştuğumuz emekçiler bunu şu örneklerle açmaya çalıştılar: MHP'liler belediye olanaklarını kullanarak duvarlara slogan yazarken, gözcülüğü polisler yapıyor. MHP'liler liseye polisle birlikte saldırıyor. Yakalanan faşistler karakoldan serbest bırakılıyor. Faşistlerin silahlanması çeşitli kanallardan teşvik ediliyor. Faşistler, anti-faşist esnafın dükkanlarının kapısına, TÖB—DER'in, YDGD'nin camlarına sloganlar yazıyorlar, ama kaymakamlık bunlara karşı bir şey yapamayacağını söylüyor.

Bu gelişmeler içerisinde 1980 yılına gelindi.

Çorum'daki ilk olayların başlaması ile birlikte Alaca'da da durum gerginleşiyor. MHP'li faşistler saldırıya geçmek için fırsat kollamaya başlıyorlar. Buna karşılık Denizhan Mahallesinde ve çevre köylerde halk da tedbir almaya başlıyor. Köy çıkışlarında ve Mahallenin çarşıya çıktığı yerlerde barikatlar kurulmaya, nöbet tutulmaya başlanıyor. Bir yandan bu gelişmeler olurken, bir yandan da kaymakam, parti başkanları ve dernek temsilcileri ile bir toplantı düzenliyor. Toplantıya MHP'li Belediye Başkanı da katılıyor. Toplantıda konuşan Alaca Belediye Başkanı, ''yağmalama ve öldürme olaylarının olabileceğini, bundan kendilerinin sorumlu tutulamayacağını, Alaca'da çok güçlü olduklarını, isterlerse şehri tamamen kontrolleri altına alabileceklerini'' söylüyor. CHP İlçe Başkanı ise, şehirde bir ''kardeşlik yürüyüşü'' yapılmasını öneriyor.

28 Haziran'da MHP'li faşistlerin Çorum'da yeniden saldırıya geçmesi Alaca'daki faşistler için de bir yeşil ışık oluyor. Ve 2 Temmuz'da saldırıya geçiyorlar.

Alacalı devrimciler, 2 Temmuz ve sonrası gelişen olayları bize şu şekilde aktardılar:

2 Temmuz

MHP'li faşistler işe askere giden devrimci gençlere ve onları yolculuğa gelen yakınlarına saldırarak başladılar. Grup grup gezerek askere gidenlere saldırdılar ve bir kısmının kollarını kırdılar. Polis ve asker saldırıları seyretmekle yetindi. Bunun üzerine çevrede bulunan bir grup devrimci saldırıya müdahale etti ve faşistlerin ellerindeki sopaları aldılar. Bütün saldırgan faşistler dağıtıldı. Polis, devrimcilerden 2 kişiyi gözaltına aldı.

Olayların gelişmesi üzerine bu kez MHP'li faşistler esnaflara karşı saldırıya geçtiler. Belediye Başkanının, Başkan Yardımcısının ve Belediye çavuşlarının başında bulunduğu faşist saldırganlar, CHP'lilere ait 50'nin üzerinde işyerini yağmaladılar, tahrip ettiler. Yağmalama ve tahrip olayları polisin ve jandarmanın gözünün önünde yapıldı. Bu arada saldırganların TÖB—DER binası ile Alaca YDGD nin bulunduğu binayı da tahrip ettikleri ve bu binalarda bulunan tüm eşyaları kırarak dışarıya attıkları ve bir otomobili de yaktıkları görüldü.

Faşist saldırganların Denizhan mahallesine doğru da yönelmesi üzerine, halk mahalleye çekildi ve barikatlar örmeye başladı. 7'den 70'e bütün mahalle halkı barikatların başında beklemeye, nöbet tutmaya başladı.

Faşist saldırganlar diğer mahallelerdeki anti-faşistlerin evlerini de tahrip etmeye başladılar. Bu mahallelerdeki emekçilerin bir bölümü faşistlere karşı direnirken, bir bölümü Denizhan mahallesine taşındı.

Alevi mezhebinden emekçilerin çoğunlukta olduğu Denizhan mahallesinde barikatlar akşama doğru daha da sağlamlaştırıldı. Barikatların arkasına siperler kazıldı ve bütün mahalle direnişe geçti.

Aynı gün kaymakamlık, Alaca'da sokağa çıkma yasağı ilan etti. Fakat sokağa çıkma yasağına halk uymadı ve barikatlar terk edilmedi.

Saldırganların başında yer alan Belediye Başkanı akşama doğru Sünni mezhebinden emekçileri Alevi mezhebinden emekçilere karşı kışkırtmak için, belediye hoparlörlerinden sulara zehir atıldığı, bunun için suların içilmemesi gerektiği yönünde (su deposu Denizhan mahallesi tarafında bulunuyor) anons yaptı.

Faşistler gece Denizhan mahallesine doğru saldırıya geçti. Halk da barikatların başında bu saldırıya cevap verdi. Çatışma sabaha kadar sürdü.

3 Temmuz

Barikatların arkasında halk mevzilenmiş durumdayken, polis barikatların kaldırılması için yoğun bir faaliyete geçti. Fakat barikatlar kaldırılmadı ve sokağa çıkma yasağına uyulmadı. Polis ve asker ''can güvenliğini kendilerinin sağlayacağını'' anons etti. Fakat halk kendi can güvenliklerini kendilerinin sağlayacağını söyleyerek barikatlara daha sıkı sarıldı.

Gece MHP'li faşistler mahalleye yeniden otomatik silahlarla saldırıya geçtiler. Saldırı sırasında polis ve jandarmanın ortalıkta gözükmediği görüldü. Silahlı çatışma sabaha kadar sürdü.

4 Temmuz

Direnişin üçüncü gününde de faşistlerin ilerici esnafın dükkanlarını yağmaladıkları haber alındı. Fakat faşistlere polis ve jandarmanın dokunmadığı, tersine dükkanları yağmalanan esnafların gözaltına alındıkları bildirildi.

Polis yeniden barikatların başına gelerek, barikatların kaldırılmaması durumunda saldıracaklarını anons etti. Halk adına Komite, tutukluların serbest bırakılması, Belediye Başkanı dahil tüm faşistlerin tutuklanması ve cezalandırılmaması, faşist odakların dağıtılmaması, yakılan ve yıkılan yerlerin tazminatlarının ödenmemesi halinde direnişi sürdüreceklerini açıkladı.

Daha sonra Kaymakam, barikatların başına gelerek barikatların kaldırılmasını ve direnişin sona erdirilmesini istedi. Fakat kadın emekçilerin kaymakamı barikatın başından kovduğu gözlendi.

5-6 Temmuz

Barikatlar ve sokağa çıkma yasağı devam etti. Çatışmalar yer yer sürdü.

7 Temmuz

Halk barikatların başında, siperlerin arkasında beklemeye devam etti. Polis ve asker telsizinden ''sokağa çıkma yasağına uymayanlara ateş açılacağı'' anonsu yapıldı. Fakat yasağa uyulmadı, ateş de açılamadı.

Daha sonra sokağa çıkma yasağı kısmen kaldırıldı. Daha sonra da Denizhan mahallesine 2 Temmuz'da kurulan barikatlar halk tarafından kaldırıldı.

* * *

Çorum'da görüştüğümüz Alacalı devrimciler, bugün Alaca'da durumun ''sakin'' olduğunu, faşistlerin bir kısmının Alaca'yı terk etmesine karşın, geride kalanların yeni saldırılar için hazırlandıklarını, cadde ve sokaklarda polis ve jandarmanın devriye gezdiğini, Belediye Başkanının kışkırtıcı tutumunu sürdürdüğünü, buna karşın halkın yeni bir faşist saldırı ihtimaline karşı ''tetikte'' beklediğini söylediler. Şehirlerarası otobüsler yollardan jandarma eşliğinde geçiyor. Bazı köylerde henüz barikatlar kaldırılmadı.

Alacalı devrimciler, olayların gelişmesi sırasında aşağıya aktardığımız izlenimlerini anlattılar bize:

* Alaca'da direniş boyunca faşistlerin gerilemesinde ve saldırıların durdurulmasında çevre köyler önemli bir etki yaptı. Bir ölçüde belirleyici bile oldu denebilir. Köylüler Alaca'ya insan ve malzeme yardımında bulunmanın yanında, Alaca'yı çevreden sararak faşistlere geri adım attırdılar. Hatta bir kısım faşist elebaşılar Alaca'yı terk etmek zorunda kaldılar. Alaca içinde hayatın durması, tefeci-tüccar takımını köylüye ve halka ''taviz'' vermeye zorladı.

* Emekçi kadınlar barikatların arkasındaki direnişte önemli bir rol oynadılar. Kadınlar gündüzleri barikatın başında ellerinde sopalarla beklediler ve resmi güçlere karşı kararlı tavır koydular. Bunun dışında yemek yapma vb. gibi işlerde görev aldılar.

* Barikatların arkasında kollektif bir işbölümü ve yaşantı vardı. Halkın bir kısmı nöbet tutarken, bir kısmı barikatların arkasında mevzileniyordu. Bir kısım insanlar da köylerle Alaca arasında ''kuryelik'' görevi yapıyordu. Çatışma anları dışında nöbette bekleyenler haricinde, herkes evlerde toplanıyordu. Buralarda direnişin nedeni, faşizmin saldırıları karşısındaki tavır, devrim, örgütlenme vb. gibi sorunlar tartışılıyordu. Propaganda grupları çeşitli sorunlara ilişkin olarak halka, gruplar halinde seminerler veriyordu.

* Halk ve devrimciler barikatların başında, mahalle aralarında ve evlerde sürekli olarak sloganlar atıyor, marşlar söylüyordu. En çok ''Faşizme Ölüm, Halka Hürriyet'', ''Faşist Yuvalar Dağıtılsın'' sloganlarının atıldığı gözlendi.

* Denizhan mahallesinde çoğunluğu Alevi olan halkın hemen hemen tümü (Sünni mezhebinden olan emekçiler dahil) direnişe katıldı. Barikatların arkasında tam bir kardeşlik ve birlik vardı.

* Mahallede bulunan CHP ileri gelenleri polise vb. güçlere güvenilmesi konusunda yoğun bir propaganda yürüttüler. Fakat bu propaganda halktan pek rağbet görmedi.

Alaca köylerinde direniş

''Alaca halkının faşizmin saldırılarına karşı kurduğu barikatlar ve yürüttüğü direniş yalnız kalmadı. Çevre köylerdeki emekçiler, emekçi köylüler Alaca halkının yanında yer aldı. Köylerin birçoğunda direnişler örgütlendi, barikatlar örüldü. Emekçi köylüler Alaca'yı adeta kuşatma altına aldılar. Alaca'ya bütün giriş-çıkışlar köylüler tarafından kontrol altına alındı veya kapatıldı. Alaca'daki direniş şehirlisi ile köylüsü ile birleşik bir direniş haline geldi. Faşizme, faşist katillere geri adım attıran da bu oldu.''

Alaca olayları konusunda gazetemize bilgi veren ve bizzat olayların içinde olduklarını söyleyen Alacalı devrimciler bunları söylediler ve devamla şunları eklediler:

''Alaca'da faşist saldırının duyulmasının hemen arkasından, özellikle Alaca'ya yakın köylerin büyük bir bölümü Alaca'daki saldırıyı protesto etmek ve Alaca halkı ile dayanışma içinde bulunmak için harekete geçtiler. Alaca'nın girişindeki bütün yollar köylüler tarafından barikatlarla kesildi. Giriş-çıkışlar kontrol altına alındı. Bunlar arasında Alaca—Çorum, Alaca—Sungurlu ve Alaca—Yozgat (zaman zaman açıldı) yolları bulunuyordu. Böylece faşistlerin dışarıdan Alaca'ya silah sevketmeleri engellenmiş oluyordu. Ayrıca bütün köylerin giriş-çıkışları da kontrol altına alındı''.

''Köylerin birçoğunda halkın doğrudan doğruya seçtiği, istediği zaman görevden alabileceği ve denetleyebileceği Halk Komiteleri, Köy Komiteleri seçildi. Bütün faaliyeti, bütün pratik faaileyeti bu komiteler organize etti.''

''Köylerdeki devrimciler, gruplar halinde çevre köylere, özellikle Sünni köylere propaganda yapmaya gittiler. Bir yörede on köy halkının temsilcileri toplantı yaptı. Toplantıda faşist saldırıl[illegible] karşı tavır ve direniş sırasında işbölümü üzerinde duruldu. Bir kısım köylerden, özellikle Sünni köylere heyetler gönderildi. Heyetler uğradıkları köylerde, Alaca'daki olayların Alevi—Sünni çatışması olmadığını, direnişin faşizme karşı bir direniş olduğunu, yolların faşistlerin dışardan desteklenmesinin engellenmesi için kesildiğini anlattılar. Bazı yerlerde Alevi ve Sünni mezhebinden emekçiler faşist saldırı hazırlıklarına karşı birleştiler ve Alaca halkının direnişini ortaklaşa destekleme kararı aldılar. Örneğin (D) ve (V) köylerinde, Sünni ve Alevi halk faşistlerin yalanlarına inanılmaması ve ortak direnilmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varıldı. İki köy halkı, faşistlerin köylere saldırması durumunda birlikte savunma kararı aldılar ve ortak nöbet tuttular.''

''Köylülerin Alaca halkına yardımı ve direnişi desteklemesi şu şekilde oluyordu: Bizzat Alaca'ya inerek direnişe katılmak, Alaca'ya savunma malzemeleri sevketmek, Alâca'ya yiyecek vb. malzemeleri göndermek, Alaca yollarını ve köy giriş-çıkışını kontrol altına alarak faşistlerin dışarıdan desteklenmesini engellemek (yollarda nöbet tutma işi gece-gündüz devam etti) Alaca'da faşistlerin kontrolü altındaki semtlere yaklaşarak faşistleri kıstırmak...''

''Köyün birinde, faşist bir tefeci-tüccara ait bir tüp kamyonuna el kondu ve komite tarafından halka parasız olarak dağıtıldı.''

Alacalı devrimciler, bugün köylerde barikatların halk tarafından kaldırıldığını, ama halkın direnişinin devam ettiğini söylüyorlar. Köylülerin, bugün uyanıklığı elden bırakmadıklarını, örgütlenmeyi sürdürdüklerini, özellikle Alevi ve Sünni emekçilerin köylerde kardeşlik [illegible]lendirdiklerini belirtiyor-

İŞKENCECİLERİN YAKASINI BIRAKMAYACAĞIZ

Diyarbakır'dan Eskişehir'e, Malatya'dan Çorum'a kadar ülkenin dört bir yanında işkence artık olağan bir olay haline gelmiş bulunuyor. Türkiye'nin hemen her kentinde küçük çocuklardan 70'lik ihtiyarlara kadar gözaltına alınan herkes bu insanlık dışı uygulamadan nasibini alıyor.

Hemen her hafta birkaç kişi işkence tezgahlarında yaşamlarını yitiriyor. Fidan gibi delikanlılar, gepgencecik kızlar işkencecilerin ellerinde ölüyor. Sonra açıklamalar geliyor: "Türkiye insan haklarına özen gösteren ülkelerden biridir", "Bu sözler polisin elini kolunu bağlamak için uydurulmuş yalanlardır", "Falan kişi işkencede ölmemiştir"...

Öte yandan günlük gazetelere bakarsanız Türkiye'nin böyle bir sorunu yoktur. Parlamentonun loş koridorlarında, parti merkezlerinin karanlık kulislerinde sinekten yağ çıkarırcasına haber arayan gazeteciler işkence olayları karşısında Uzakdoğu'nun üç maymunu gibi gözlerini, kulaklarını, ağızlarını kapatmış bulunuyorlar. Kamuoyunu bu konuda bilgilendirmemek için özel bir çaba sarfediyorlar.

Oysa ÖZGÜRLÜK kısıtlı olanaklarıyla bile bir çağrı üzerine kısa sürede yüzlerce işkence olayı örneği, onlarca belge toplayabiliyor. İşte bütün bu nedenlerle gazetemiz işkencecilerin üzerine gitmeye devam edecek, bu insanlık dışı olguyu tüm yönleriyle halkın gözleri önüne sermeye çalışacak. Haftalık bir gazete olmamıza, sayfa sayımızın kısıtlılığına rağmen bu konudaki yayınımızı ısrarla sürdüreceğiz. Bu hafta yine ülkenin dört bir yanında meydana gelmiş bulunan işkence olaylarından birkaç örneği doktor raporları, mahkeme kararları ve tanık ifadeleriyle belgeleyerek yayınlıyoruz.

Urfadan bir devrimci:
''Nice yiğitler ser verip sır vermemişlerdi''

Hakkımda ihbar olduğu gerekçesiyle Tamamen keyfi bir uygulama ile gözaltına alındım. Gözaltına alındığım gün beni Urfa Merkez Komutanlığı bodrumunda karanlık bir odaya kapattılar. Burası kapkaranlık hiçbir yerden hava almayan toprağın içine gömülü loş bir yerdi. O gün ve ertesi günü bana yemek vermediler. Daha sonraki günlerde ise 4 kişiye bir tabak yemek, iki kaşık ve yarım ekmek veriyorlardı. Bulunduğumuz oda hiç havalandırılmıyor, oksijensizlikten hareketsiz kalıyor ve uyuşuyorduk. Yalnız sabah ve akşam tuvalete çıktığımızda ve bir de işkenceye götürülürken hava alabiliyorduk. Tuvalete gidip gelirken tuvalet kapısında bekleyen askerler tarafından coplanıyorduk. su içmemiz engelleniyordu. Koğuştaki ranzalarda 5-6 kişi kalmak zorunda bırakılıyorduk. Yatmamız mümkün olmadığı gibi oturmak için güçlüklerle yer bulabiliyorduk.

Gözaltına alındığımın üçüncü günü beni kapıdaki gardiyan işkencecilerin yanına götürdü. Orada bana bir yığın soru sordular. Birçok örgüt ismi sıralayarak bunlardan hangisine mensup olduğumu, görevimin ne olduğunu, kimlerle birlikte faaliyet yürüttüğümü vb. sorular soruyorlardı. Ben kimliğimden ve işimden başka bir şey söylemeyince kızdılar. "Biz seni söyletmesini biliriz" diyerek işkence odasına götürdüler. İşkencehanede tekme, tokat, yumruk ve en ağır küfürlere rağmen konuşmadığımı görünce falakaya yatırdılar. Ayaklarımı yukarıya askıya aldılar ve bağladılar. Copla vurmaya başladılar. Daha sonra iki copla iki ayağıma birden vurmaya başladılar. Bir süre sonra falakaya ara verdiler. Beni odadan dışarıya sürükleyerek çıkardılar. Kollarıma giren iki kişi beni tuzlu su bulunan bir leğen içine bıraktı, ellerimi ve ayaklarımı suyun içinde oğmamı söylediler. Fakat ellerim ve ayaklarım yediğim dayaklardan öylesine şişmişti ki parmaklarım hareket etmiyordu. Daha sonra beni oradan çıkardılar ve çıplak ayakla soğuk betonun üzerinde üzerime yüklenerek gezdirdiler. Bu gezdirme anında hâlâ soru soruluyor, tekme, yumruk ve en hayasız hakaretler devam ediyordu. Ansızın gelen tekme ve yumruklarla yere düşüyordum. Tekrar kaldırıp devam ediyorlardı. Bir iki saat sonra beni tekrar falakaya yatırdılar. Yine sonuç alamayınca bıraktılar. Dördüncü gün tekrar çağrıldım. Yine aynı şekilde yoğun bir soru yağmuruna tutuldum. Cevap alamayınca hırçınlaşıyorlardı. Bunun üzerine erkeklik organımdan elektrik vereceklerini söylediler ve işkence odasına götürdüler. Elektrodları serçe parmaklarıma bağladılar, dakikalarca süren elektriğe tabi tuttular. Ancak yine "sonuç" alamadılar. Bunun üzerine beni tekrar falakaya yatırdılar. Bu kez boynuma araba lastiği geçirdiler ve onun üzerine yatırdılar. Ayaklarımı yine askıya almışlardı ve kollarımın üzerine birer kişi basıyordu. Araba tekerinin üzerine de basıyorlardı. Tekerin ağırlığı tam göğüs kafesimin üzerinde idi. Bir yandan her iki ayağıma birden sopa iniyor, bir yandan tekmeleniyor, küfrediliyor, diğer yandan bir yığın soruya cevap isteniyordu. Böylesine bir ortamda göğüs kafesime binen ağırlık nefes almamı güçleştiriyor ve beni havasızlıktan boğulma derecesine getiriyordu. Ancak direnmekte kararlıydım. Sınıf mücadelesi bugüne kadar işkencehanelerde ve işkencecilerin en canavarca davranışları karşısında da sürmüş, nice yiğitler ser verip sır vermemişlerdi. Bu mücadele benimle de devam etmeliydi ve benden sonra da devam edecekti. Ölümle kalım arasındaki o dakikalarda beni güçlendiren bu düşünce idi. O gün beni içeriye götürmediler. Ellerim kelepçeli, gözlerim bağlı, bütün vücudum yara bere içinde, bitkin bir vaziyette beni buz gibi betonun üzerine bıraktılar. Yemek ve su da yasaklanmıştı. 5, 6 ve 7. günler-

ADANA'DAN ARKADAŞLARI ANLATIYOR:
''RECAİ ÜNAL İŞKENCE SONUCU ÖLDÜ''

Adana'da gördüğü işkence sonucu 16 Mart 1980 günü beyin kanamasından ölen RECAİ ÜNAL arkadaşımız Adana Endüstri Meslek Lisesi Döküm Bölümü son sınıf öğrencisiydi.

22 Aralık 1979 günü saat 19 - 20 sıralarında Sinanpaşa Mahallesinde RECAİ ve yanındaki arkadaşı Şahin yemek yemek için lokantaya giderlerken gözaltına alındılar. Üzerlerinde kimlikleri bulunduğu ve herhangi bir suçları olmadığı halde, genç oldukları için "şüpheli şahıs" diye alındılar. O esnada dolmuştan inip evine giden bir genci de alan "vurucu tim" her üçünü de Karşıyaka Sarıçam karakoluna daha sonra Köprüköy'deki Sıkıyönetim Komutanlığına oradan da Adana Emniyet Müdürlüğü 2. Şubeye götürdü. Yolda her üçü de askerler tarafından dipçiklendiler ve dövüldüler. Recai bu esnada kafasına çok sert bir dipçik darbesi yemişti. Götürüldükleri yerlerde de falakaya yatırıldılar. Üç gün tutulduktan sonra "suçsuz oldukları" ve "sabıka kayıtları olmadığı" için serbest bırakıldılar.

Serbest bırakılıp mahalleye geldiklerinde gördükleri işkenceyi mahalle halkına olduğu gibi anlattılar. Serbest bırakıldıklarında Recai'nin durumu kötüydü. Soranlara vurdukları için başının ağrıdığını söylüyordu. Zaman geçtikçe baş ağrısı şiddetlendi ve sağ gözünde kör olma belirtileri ortaya çıktı. Bunun üzerine göz doktoruna başvuran Recai'ye doktor gözlük verdi. Fakat bir hafta sonra onun da bir yararı olmadığı görüldü. Baş ağrısı daha çok şiddetleniyor ve gözleri görmemeye başlıyordu. Bir de bunların yanı sıra sağ tarafında el ve ayaklarında uyuşma belirtileri görülüyordu. Mahalledeki bir doktora götürüldüğünde doktor, hastanın hemen tam teşekküllü bir hastanenin nöroloji servisine yatırılması gerektiğini söyledi. Ailesi bunun üzerine Tıp Fakültesi Numune Hastanesine götürdü. Doktorlar hastanın bir hafta hastanede yatması gerektiğini bildirdiler.

Çıktıktan sonra bir hafta ou gün içerisinde Recai'nin durumu daha da kötüye gitti ve sağ tarafı tamamen felç oldu. Bir akşam evde kan kusmaya başlayan arkadaşımızı ailesi hemen Numune Hastanesine kaldırdı. Doktorlar ilk müdahaleyi yaptıktan sonra tam bir inceleme yaparak Recai'nin kafasına sert bir cisimle vurulmuş olduğunu, darbe sonucu beyinde kanama meydana geldiğini, çekilen röntgen sonucu kafasının sol tarafında kanamadan dolayı kanın pıhtılaşmış olduğu ve çevresine biriken suyun beyine basınç yaptığını tespit ettiler. Doktorlar Recai'yi ameliyat ettiler. Ama iki gün sonra öldü.

Elimizde hastaneden alınan rapor var. Ayrıca savcılıkta Adli Tıpın raporu var. Bütün bunlara rağmen 19 yaşındaki yiğit kardeşimizin katilleri henüz ortaya çıkarılmış değil.

Malatya'dan devrimciler:
''M.Ali Karasoy'un işkence ile katledildiği doktor raporuyla kanıtlandı''

Sayın ÖZGÜRLÜK gazetesi yetkilileri:

Bildiğiniz gibi M. Ali Karasoy bir süre önce Malatya Merkez Karakolu'nda işkence ile katledilmişti. Biz gerçeğin gazeteniz aracılığıyla kamuoyuna açıklanması için şu bilgileri vermeyi gerekli gördük:

1— M. Ali Karasoy 14 Haziran günü ''duvarlara yazı yazdığı'' gerekçesiyle gözaltına alındı. Merkez Karakolu 2. Şube'de ağır işkenceye tabi tutuldu. Vücuduna elektrik verildi. Bu ağır işkenceler sonucu M. Ali Karasoy öldü.

2— M. Ali Karasoy'a işkence yapanlar Mehmet Bitiç, Mustafa Aydın, Cevdet Uçar adlı polisler ile soyadları saptanamayan Nazif, Hayrullah ve Nihat adlı polislerdir.

— M. Ali Karasoy'un işkence ile öldürüldüğü Hacı Alkan adlı doktorun raporu ile kanıtlanmıştır.

Eskişehir'den Yaşar Aydın:
''Savcı olarak tanıtılan kişi 'Bu itin eti sizin kemiği benim, konuşturmadan getirmeyin' diyordu''

Ben YAŞAR AYDIN;

25 Haziran 1980 Çarşamba günü Eskişehir Şirinyer Mahallesinden evime doğru giderken bir polis ekibi aniden üzerime doğru gelmeye başladı. Ellerindeki silahı bana doğrultunca koşmaya başladım. Benim koştuğumu gören polis üzerime bir el ateş etti. Ben kaçarak bir inşaatın 3. katına girdim. Arkamdan bir Renault marka 2 Ford minibüs, bir de sivil Ford marka taksi dolusu polis inşaatı kuşattılar.

İnşaata uzun bir süre giremeyen polis, çevredeki halka çeşitli sorular sordular. Ancak halkın gençliğe sahip çıktığını, hiçbir şey söylemediklerini görünce hiddetle halkın üzerine yürüyerek "hepinizi alnından vurmak lazım" gibi tehditler savurdular. Bir saat sonra inşaata giren 7-8 polis beni 3. katta yakaladılar. Yarım saate yakın bir süre inşaatta dövdüler. Bu arada inşaata "halktan biri" diye tanıttıkları bir polisi getirerek, "sen öğrenci misin, bu kişiyi kaçarken gördün mü, elinde silah var mıydı?" biçiminde sorular sordular ve hepsine "evet" cevabı verdirdiler. Ben onların üzerime yıkmak istedikleri yalanları reddettikçe tekrar tekrar dövüyorlardı.

Sağ elimde büyük bir yara olduğu halde, kasten yaralı elimi sıktılar. Kan gelmeye başlayınca, bileklerimi kelepçeleyerek emniyette 1. Şubeye götürdüler. Daha girer girmez çoraplarımı çıkartarak, falakayı ayağıma takıp sırtüstü yatırdılar. Ayaklarımı yukarı kaldırarak copla vurmaya başladılar. Bu olaydan bir ay önce faşist katillerin üzerime attığı bomba sonucu yaralanan sağ elim için "bomba yaparken yaralandın sen" diyerek faşist katillerin suçunu üzerime yıkmaya çalışıyorlardı.

Hiçbir şeyden haberim olmamasına rağmen "silahı nereye sakladın" diyerek dövüyorlardı. Falaka 15 dakika kadar sürdü. Sonra ayaklarımdan falakayı çıkardılar. Yerleri ıslatarak bir süre zıplattılar. Sonra uzun bir koridora çıkararak kuru beton zeminde karşıdan karşıya koşturmaya başladılar. İki uca dikilen polisler, her bir uca vardığımda biri copla, diğeri elindeki tüfeğin dipçiğiyle vuruyordu. Bir süre sonra yeniden falakaya yatırdılar. Falaka 15 dakika sürdü. Falakayı tekrar çözdüler. Aynı şekilde ıslak zeminde zıplatırken, aralarında "savcı bey geliyor" diye konuştular.

Bir süre sonra "savcı" diye tanıtılan kişi işkence odasına gelerek polislere göstermelik olarak çıkışarak "Bu gencin hali ne böyle" dedi. Sonra bana dönerek olayı anlattırdı. Ben de ona, bende silah olmadığını belirttim. Bunu duyunca "köpürerek" beni korkutmak, sindirmek maksadıyla "Bu itin eti sizin, kemiği benim. Konuşturmadan bana getirmeyin" diyerek gitti. Tekrar aynı işkencelere başladılar. "Mesai saati bitti" diye bir süre sonra işkenceye ara verdiler ve beni alt kattaki hücreye attılar. 12 saat hücrede tuttular. Bu süre içerisinde aleyhimde hiçbir kanıt bulamadıkları için sabahleyin savcıya dahi çıkartmadan serbest bıraktılar.

Diyarbal... avukata d... davalarına ... 17 gün işk...

Devrimci ve yurtseverler...
sever bir avukat gözaltına...
kence gören avukat sor...

Özgürlük : Ne zaman... aldınız!

— 14 Mayıs 1980'de ...
1980 tarihine kadar 17 g...
yarbakır'da öldürülen po...
cezaevlerindeki özgüler...
tuklularla görüşürken ...
ları için kim para veriyor, ...
valarını niye alıyorsun?" ...
rıldı.

Özgürlük : Size işken... işkence yöntemleri nelerdi...

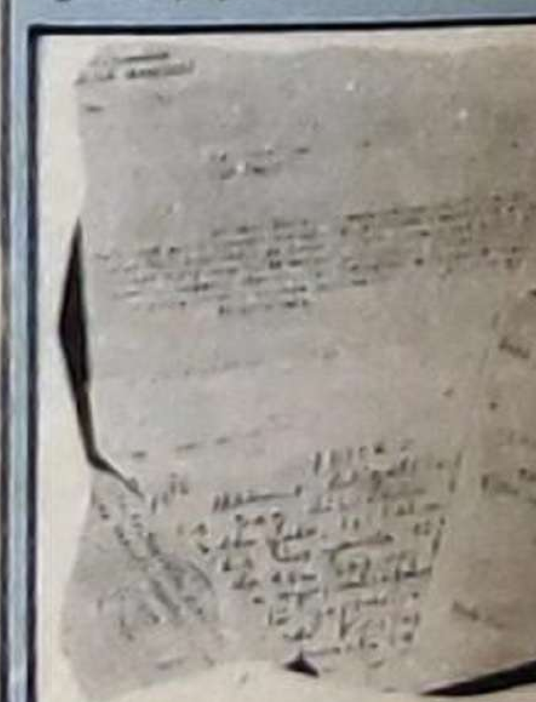
— 17 gün boyunca gö...
mıyorum, ancak sesleri...
kenceler şunlardı: Fiziki...
elektrik verme, çarmıha g...
susuz bırakma, dövme, ...
rının işkence sesleri d...
yakınlarına küfür, tuvalet...
vb.

Özgürlük : Bölge Barosu...

— Ben işkencede iken...
netim komutanıyla görüş...
me. Ve tabii bunlar da y...
ci, yurtsever işkencede ö...
kalmıyor. Yani bu da şahs...

Özgürlük : Size işkenc... niyor!

— Bir ilerici, yurtsever...
lerin davalarına girmemem...
ce şeylerle korkutmak, ...
çirmek istiyorlar. Bir iler...
herkese sesleniyorum: Bir...
işkencecilerin hesabı sorul...
görevi yapmalı.

Diyarbakır Barosu'nda gör... Lİ'ye yapılan işkenceleri ... tarih ve 179 sayılı ve 9 H... sayılı doktor raporları.

de de aynı şekilde devam edildi. 3 gün 3 gece aç-susuz bırakıldım ve bu süre zarfında sürekli işkenceye tabi tutuldum. İşkencecilerden biri bana "oğlum insanlıktan çıktın, gebereceksin, konuşsana" diyordu. 7. günün akşamı şiddetli bir şekilde hastalandım. Bütün vücudum titriyor, her tarafım müthiş bir şekilde ağrıyordu. Hastalığım dayanılmayacak dereceye varmıştı. Ölebileceğimden korkmuş olmalılar ki beni gecenin geç saatlerinde koğuşa götürdüler. Gözlerimi çözdüler ve kelepçeleri çıkardılar ve beni ranzaya bıraktılar. 9. günü ifademi aldılar. Yine gözlerim kapalı idi. Sorular soruyorlardı, istedikleri gibi cevaplar vermediğim için de tekme tokat dövüyorlardı. 4 tane faili meçhul suç sayıyorlar ve istedikleri gibi ifade vermediğim takdirde bunları benim üzerime yıkacaklarını söylüyorlardı. Yine de istediklerini elde edememişlerdi. İfadem alındıktan 6 gün sonra serbest bıraktılar. Savcı ve yargıç önüne bile çıkartılmadım.

...kır'da bir ...devrimcilerin ... girdiği için ...kence yapıldı

...erin davalarına girdiği için yurt... alınarak işkenceye çekildi. İş... ...rularını şöyle cevaplandırdı:

...n, hangi gerekçeyle gözaltına...

... gözaltına alındım. 30 Mayıs ... gün gözaltında tutuldum. "Di... ...olislerin isimlerini sen verdin, ...arasında ilişki kuruyorsun, tu... ...leri bunuşuyorsun, öğüt dava..., kimleri neler, sıkıyönetim da... ...gibi gerekçeler ve sorular so...

...ve isimleri tanıyor musunuz, ...i?

...lerin bağlı olduğu için tanı... tanıyabilirim. Uygulanan iş... ...işkenceler: Çeşitli organlara ...germe, asma, 5 gün 5 gece aç... Psikolojik işkenceler: Başkala... ...dinletme, korkutma, yıldırma, ...t ve su ihtiyaçlarını engelleme

...unun tepkisi ne oldu?

... bazı girişimleri oldu. Sıkıyö... ...şme, Genel Kurmayla görüş... ...yeterir. Çünkü bunca devrim... öldürken, sakat kalırken sessiz ...masında somutlandı.

...nce ile neler elde edilmek iste...

...r olarak benim ilerici, devrimci ...n istemiyor. Bizi hayali, dönme... ...mücadeleden yıldırmak, vazge... ...rici yurtsever olarak insan olan ...r insanlık dışı uygulama olan ...mahdır. İnsan olan herkes bu

...ireuli Avukat MAHMUT BİLGİ... ...i kanıtlayan 2 Haziran 1980 ... Haziran 1980 tarih ve 980/467

Çorum'dan bir devrimci:

''Bana yapılan işkenceyi doktor raporu ile kanıtladım''

Adliye koridorlarında polisler tarafından alındım. "Adalet"in sağlandığı yer olduğu öne sürülen Adliye'de bile yüzlerce kişinin önünde polisler tarafından dövülmeye başladım. Daha sonra polisler tarafından karakola götürüldüm. Karakolda dayak ve küfürlerle sürekli olarak işkenceye uğradım. İşkence günboyu sürdü. Yapılan işkence sonucu ayakta duracak halim kalmamıştı. İşkenceci polisler, işkence sırasında "Bizler komünistleri yok etmek üzere biraraya geldik" diyorlardı.

Bazen beni arabaya bindirerek değişik yerlere götürüyorlardı. Bu sırada beni MHP'li faşistlere teslim edeceklerini söylüyorlardı. Zaman zaman beni Ankara'ya gönderecekleri, orada daha değişik yöntemler uygulandığını söyleyerek korkutmaya çalışıyorlardı. Polisler tam anlamıyla "suça suçlu arama" anlayışıyla hareket ediyorlardı. Çünkü yüklemeye çalıştıkları suçlarla uzaktan yakından hiçbir ilişkim olmadığını kendileri de biliyorlardı. Bunun için bir keresinde Komisere: "Komiserim bu adamı ne yapacağız?" diye sordular. Bütün gün boyunca değişik yerlerde saklamak suretiyle beni aramaya gelenlerden gizlediler. Akşam olunca Ankara'ya götürüyoruz diye yola çıkardılar. Yolda komiseri arayarak nereye götüreceklerini sordular. Komiserin isteği üzerine beni Askeri Garnizon'a teslim ettiler. Depo olarak kullanılan bir mahzene kapatıldım. İçeride benden başka 20 kadar kişi daha vardı. Yapılan işkenceden ayakta duracak halim kalmamıştı. Hemen oraya çökmek zorunda kaldım. Tuvalete bile arkadaşların yardımıyla gidebildim. Daha sonra gelen bir asteğmen doktor, vücudumdaki çürükleri muayene etti, yalnızca ağrı kesici ilaçlar vererek "zamanla geçer" demekle yetindi. Tuvalete dışarı çıkartılmıyor, 20 kişi tuvalet ihtiyacımızı kapatıldığımız mahzende gidermek zorunda bırakılıyorduk. Günler ilerledikçe bulunduğumuz yerdeki sidik ve pislik göl halini aldı. Kokudan durulmaz hale geldi. Bu arada teker teker sorguya çıkarılıyorduk. Askeri kışladaki bu sorgular MİT yetkilileri tarafından yapılıyordu.

Benim sorgum sırasında, yüklenilmek istenilen suç hakkında hemen hemen hiç soru sormadılar. Daha çok ilerici ve devrimci olmamla ilgili sorular sordular. Çıkartıldığım nöbetçi mahkeme tarafından delil yetersizliğinden ve suçsuzluğum anlaşıldığı gerekçesiyle serbest bırakıldım. Daha sonra hastaneye sevkettirerek yapılan işkenceleri belgeleyen rapor aldım ve işkenceciler hakkında soruşturma açılması isteğiyle mahkemeye başvurdum.

Eskişehir

"Türkiye'de işkence yoktur" diyenleri yalanlayan bir belge daha

Eskişehir'de 1978 yılı Mayıs ayında HÜSEYİN SARAN adında bir kişiye işkence yapılmıştı. Yayınladığımız fotoğraf yapılan işkencenin izlerini göstermektedir. Yayınladığımız küpür ise Danıştay İkinci Dairesinin Hüseyin Saran'a işkence yapıldığının tanık ifadeleri ve doktor raporuyla sabit olduğunu ifade eden 1978/2275 esas nolu ve 1979/2833 sayılı kararına aittir. Kararda şunlar yazılmaktadır:

''.... sanıklar Fevzi Çalışkan, Cahit Yıldıztekin, Mehmet Mutlu ve Süleyman Bulut'un yakınıcı Hüseyin Saran'ı 7 gün iş ve gücünden kalacak şekilde dövdükleri ve..... hakaret ettikleri olayı oluş biçimi, yakınıcının samimi beyanı, tanıklar....... 'ın yeminli ifadeleri ve Eskişehir Devlet Hastanesinden alınmış 11.5.1978 gün ve 4423 sayılı raporundan anlaşılmakla; sanıklar hakkında son soruşturmanın açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilmiş olduğundan....''

"ELEKTRİK VERMEYE BAŞLADILAR BİRİSİ 'BÜNYESİ SAĞLAM 250'ye ÇIKAR' DEDİ"

Ben Diyarbakır Trafik Şube Müdürlüğünde görevli bir polis memuruyum. Şimdiye kadar birçok devrimci, yurtsever, demokrat kişiye uygulanan insanlık dışı işkenceler bana da uygulandı. Faşist polisler ve MİT denetimindeki Apocular tarafından tezgahlanan bir komplo sonucu tutuklandım. Halkımıza açıklanması bakımından bana uygulanan işkenceleri ve hazırlanan komployu anlatmayı bir insanlık görevi olarak sayıyorum.

31 Mayıs 1980 günü saat 19.30 sıralarında Başçavuş Kemal adındaki bir yetkili ve sıkıyönetim görevlileri tarafından hakkımda ihbar olduğu ve evimin aranması için emir olduğu gerekçesiyle gözaltına alındım. Evimde yapılan aramada suç unsuru teşkil edecek hiçbir şey bulunamadığı halde bazı günlük gazeteler ve Dünya Devrimler Tarihi adlı ansiklopedi dizisine yasak yayın gerekçesiyle el koydular.

Daha sonra beni Yenişehir İnzibat karakoluna götürdüler. Oradan da gözlerimi bağlayarak 7. Kolordu Komutanlığının arkasında bir bina olduğunu sonradan öğrendiğim bir başka yere götürdüler. Gözlerim bağlı olarak, yaklaşık 30-40 kişinin bulunduğu bir yerde betona oturttular. Beni yatırdıkları yerden burun aralığından içeride kaç kişi bulunduğunu ve işkencecileri görebiliyordum. İşkenceciler tanınmamak için seslerini çıkartmadan, burada bulunanlara iştahla saldırıyor ve dövüyorlardı. Aradan 1-2 saat geçtikten sonra beni de bir odaya alarak tekme tokat dövmeye başladılar. Seslerinden kendilerini tanıyacağımdan korkarak konuşmuyorlardı. Ağzım burnum kan içinde kalmıştı. Enseme vurdukları sert bir darbeyle bayılmışım.

Ertesi gün gözlerim kapalı, ellerim arkadan bağlı vaziyette betonun üzerinde idim. Etraftan iniltiler geliyordu. Tuvalete gideceğimi söyledim. O anda çevremdeki birçok kişi de su isteyerek, tuvalete gideceklerini söyleyerek bağırmaya başladılar. Bunun üzerine ağız dolusu küfürler edildi ve izin verilmedi. İlk günkü soruşturmada bizi arka arkaya dizerek bir odaya götürdüler. Gözlerimi arkadan açtılar. Biri "adını, soyadını, ne iş yaptığını söyle" dedi. Söyledim. Diğer yandan "budur diyeceksin" şeklinde fısıltılar geliyordu. Beni tekrar bir odaya aldılar. Karşımdaki sorulara doğru cevap ver. Sana şiddet kullanmak istemiyoruz" dedi. Bazı isimler sayarak "Bunlar Apocudur, seni tanıyorlar" dedi. Ben "Bu isimlerin hiçbirini tanımıyorum ve ilk defa duyuyorum" dedim. Sorgulamayı yapan kişi "Bak ben Genel Kurmay'dan geldim. Gerçeği söyle, beni uğraştırma" dedi. "Ben Apocu değilim. Hiçbir Apocuyu da tanımam. Apocular halka baskı ve terör uygulayan bir şebekedir" dedim. Apocu olduğum, onlarla toplantılara katıldığım ve birlikte soygun yaptığım şeklinde suçlamalarla sorgulama sürdürüldü. Sorgulamayı yapan kişi "Sanat 24 saat süre veriyoruz" diyerek götürülmemi söyledi. Götürülürken birisi yakamdan çekerek yol gösteriyor, bir diğeri ise rastgele yumruk ve tekme vuruyordu.

İlk günlerde parfüm kokusu duyduğumda tekmelenmeye hazırlanıyordum. Çünkü bu parfüm kokan kişi her geldiğinde tekmeliyordu. Bu kişiyi parfüm kokusundan tanıyordum. Bu kişi Birinci Şubede çalışan Adanalı İrfan adlı polisti. Daha sonra beni çağırarak "Bekçi Şehmuz Ozan karşında. Konuş dediler". Ben bu kişiyi şimdiye kadar ne tanıdığımı, ne de ismini duyduğumu söyledim. Şehmuz denen kişi "Abi ben seni nasıl tanımam, bizler Apocuyuz" dedi. "Hayır, bu bir komplodur" diye bağırdım. Araya polis girerek, "Şehmuz mağaza soygununu nasıl yaptınız? Konuş." dedi. Şehmuz denen kişi benim de katıldığımı söylediği bir soygun olayından bahsetti. Sorgulama bitince tekme tokat oturtuldum. Daha sonra bizi "Paşa'nın emri var, sizlere yemek verilmeyecek" diyerek 4 gün aç ve susuz bıraktılar. Beni tekrar sorguya götürdüler. Karşıma bazı kişileri oturtarak, bunlara benim çeşitli uydurma eylemlere katıldığımı söylettiriyorlar, ardından da onların söylediklerini bana da "itiraf ettirmeye" uğraşıyorlardı. Ben buna karşı çıktığımda dışarı çıkarılarak dövülüyordum.

Daha sonraki günlerde tekrar sorguya çıkartıldım. Polis "herkes senin üzerine ifade veriyor" diyerek yüklenmeye çalışılan suçları kabul etmemi istedi. Ben, "Bu komplo sizin eserinizdir. Bekçi Şehmuz ve diğer şahıslarla hiçbir ilişkim yoktur, tanımıyorum. Sizler beni çok iyi tanıyorsunuz, ben Apocu değilim. Pol-Der Şube Başkanlığı yaptığım için, devamlı işkencelere karşı çıktığım için ben burada suçlanıyorum" dedim. Beni bir sandalyeye oturtarak kollarımı ve ayaklarımı bağladılar. Gözlerime bir bez daha bağlayarak, üstüne de bir kayış geçirdiler. Kafamın her iki yanına ve parmaklarıma elektrik vermeye başladılar. Elektrik akımı her tarafımı sarsıyordu. Arada bir akımı keserek "Apocu olduğunu kabul et" diyorlardı. Bütün suçlamaları reddediyordum. Bu kez yeniden elektrik veriyorlardı. Sesim çıkamaz duruma geldiğinde elektriği kesiyorlardı. Sonra elektrik vermeye ara vererek sandalyeden çözdüler ve bu kez omuzlarıma bir kalas bağladılar, bir yere astılar. Ayaklarım havada, belden aşağı soydular. Hadım edeceklerini söyleyerek cinsel organıma elektrik vermeye başladılar. Devamlı bağırıyordum. Birisi "Bünyesi sağlam, 250'ye çıkar" dedi. Tekrar çeşitli yerlerime elektrik vermeye devam ettiler. Bağırmamı engelleyebilmek için ağzıma bir cisim koymuşlardı, bu yüzden ciğerlerim patlayacak gibi oluyordu. Elektrik işkencesine son verdiler.

Parmak uçlarım ve kollarım cansızlaşmıştı, pantolonumu ve ceketimi giyemiyordum. Yarım saat sonra tekrar kollarımdan havaya astılar. Devamlı sallandırdılar. Bu sırada bir yandan da kum torbasıyla dövüyorlardı. Beni dövenler daha önceden tanıdığım kişilerdi. Bunlar Süleyman Mutlu, Fahrettin Kök, Ali Yağcıoğlu, Yahya Savaş adlı polis memurları ve Birinci Şube Müdürü Zeki Yiğit idi. İşkencelere arasıra Palulu polis Talip de katılıyordu. Bu asılmalardan sonra 3 gün yerden kalkamadım. Bizimle birlikte gözaltına alınanlardan birisi kalp krizi geçirerek Askeri Hastaneye kaldırıldı. Beni tekrar sorguya çektiler. Ağzı alkol kokan bir kişi MİT'in yüksek düzeyde bir elemanı olduğunu söyleyerek çeşitli sorular soruyordu. Beni tekrar döverek koğuşa geri götürdüler. 15 gün sonra tekrar sorguya götürdüler. Yapılan sorgulamada sorulan soruları daha öncekiler gibi cevaplandırdım. Yazdıkları ifademi okuyarak imzaladım.

17. gün Askeri Savcılığa çıkardıkları zaman beni suçlayan kişilerle karşı karşıya geldik. Tanımadığım bu kişiler polisteki ifadelerini red dererek beni tanımadıklarını söylemek zorunda kaldılar. Daha sonra tutuklandım. Halen Askeri Cezaevinde tutuklu bulunmaktayım. Basında hakkımda soygun yaptığım şeklinde çıkan haberlerin tümü yalan ve düzmecedir.

Eskişehir'de Hüseyin Saran adlı kişiye yapılan işkence izleri görülmektedir.

4. ULUSLARARASI GENÇLİK KAMPI 19 TEMMUZ-3 AĞUSTOS TARİHLERİ ARASINDA ALMANYA'DA YAPILIYOR

Festivaller dünya gençliğini birbirine yakınlaştırdı, mücadelelerini güçlendirdi. Resimde İspanya'da yapılan 3. Kampın açılış töreninde İspanya KP/ML adına festivali açan konuşmaca görülüyor.

Bildirildiğine göre geçtiğimiz yaz üçüncüsü İspanya'da yapılan Uluslararası Gençlik Kamplarının dördüncüsü 19 Temmuz — 3 Ağustos 1980 günleri arasında Almanya'nın Thiergarten kentinde yapılıyor. Kampa birçok ülkeden çok sayıda gencin ve gençlik örgütünün katılması bekleniyor. Ev sahipliğini Almanya KP / ML'nin gençlik örgütü Rote Garde'nin yaptığı bu toplantı, emperyalizme, faşizme, gericiliğe ve savaşa karşı dünya gençliğinin ortak bir eylemi niteliğini taşıyor. Bu kamplar, ulusları, dilleri, ırkları, renkleri, dinsel inançları, siyasal düşünceleri farklı da olsa sorunları, çıkarları, özlemleri ortak olan dünya gençliğinin uluslararası dayanışmasını ve birliğini ifade ediyor; dünya gençliği ve çeşitli ülkelerden gençlik örgütleri arasındaki uluslararası birlik ve dayanışmanın daha da pekiştirilmesine hizmet ediyor. Farklı uluslardan, değişik kültürlere sahip dünya gençliğini birbirine yakınlaştırıyor.
gençlik örgütleri arasında bir toplantı yapılarak, hazırlıklar gözden geçirilmiş, kampın platformu ve programı ele alınmıştı. Bu toplantıda çeşitli ülkelerden gençlik örgütlerine ve tüm dünya gençliğine kamp için çağrı yapılması da kararlaştırıldı.

Kampı tanıtmak için çıkartılan broşürlerde ve dünya gençliğine yapılan çağrıda belirtildiğine göre bu kamp yalnızca Avrupa ülkelerinden gençliğin değil, tüm dünya gençliğinin bir toplantısı durumundadır. Anti-faşist, anti-emperyalist bir platforma sahiptir. Bu platformu onaylayan her genç veya gençlik örgütü, hangi ülkeden, hangi siyasal düşüncede olursa olsun kampa katılabilecektir. Kampa çeşitli gençlik örgütleri ve üyelerinin yanı sıra herhangi bir gençlik örgütüne üye olmayan gençler de katılabilecektir.

Kampı tanıtmak amacıyla dağıtılan bildiri ve diğer belgelerde açıklandığına göre kamp programında değişik konuların ele alındığı belirli günler yer alacaktır. Bu günlerde belirlenen konuyla ilgili çeşitli toplantı ve gösteriler yapılacaktır. Bu günlerden birisi Uluslararası Dayanışma Günü olarak belirlenmiştir. Bu günde, değişik ülkelerden gençlik örgütleri kendilerini, ülkelerini, ülkelerindeki gençliğin durumunu ve mücadelesini anlatacaklardır. Belirlenen günlerden bir diğeri işsizlik sorunu üzerinedir. Bu günde çeşitli ülkelerde gençlik arasındaki işsizliğin ulaştığı boyutlar sergilenerek, işsizliğin kaynağı ve işsizliğe karşı mücadele üzerine tartışılacaktır. Ayrıca değişik ülkelerden gençlerden oluşan uluslararası bir mahkeme kurulacak işsizliğin sorumluları yargılanacaktır. Gericiliğe ve faşizme karşı mücadele konusuna ayrılan günde ise bu konunun genel olarak ele alınmasının yanında Almanya'da gericiliğe ve faşizme karşı mücadele anlatılarak yeni bir 1933'ü engelleyebilmek için "Strauss'u Durdurun" sloganıyla sürdürülen mücadele ve Almanya KP/ML önderliğinde kurulan Volksfront (Halk Cephesi) anlatılacak. Ayrıca, eski bir Nazi olan Hitlerci faşist Strauss'un aday olduğu başkanlık seçimleri çalışmalarının Temmuz ve Ağustos aylarında iyice yoğunlaşacağı da göz önüne alınarak, mümkün olursa değişik ülkelerden dünya gençliğinin faşizme karşı mücadelesini ve Alman gençliğiyle dayanışmasını ifade edecek olan bir mitingin yapılması da düşünülmektedir. Anti—Savaş Günü'nde ise, başta iki süper devlet olmak üzere emperyalistlerin dünya halklarına karşı saldırıları ile emperyalistler arasında kızışan çekişmeler ve dünya üzerinde giderek yoğunlaşan savaş bulutları sorunu ve dünya gençliğinin buna karşı mücadelesi ele alınarak özel olarak Afganistan ve İran olayları üzerinde durulacaktır.

Bunların dışında emperyalist ordular içerisinde çalışma, kadın ve genç kızlar üzerindeki ayrıcalıklı baskılar, işletme ve sendikalarda gençliğin durumu konuları üzerinde de çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca isteyen gençlik örgütü kampın platformuna uygun olarak başka çalışmalar da sergileyebilecektir. Bunlardan başka kamp süresince çeşitli spor karşılaşmaları ve gösterileri, folklor, koro ve sinema çalışmaları, çocuk programları da yer alacaktır.

Aynı belgelerde, kampa Türkiye'den de gençlerin katılacağı belirtilmektedir. Özellikle Almanya'da bulunan Türkiyeli gençlerden geniş bir katılımın olacağı sanılmaktadır. Bilindiği gibi bundan önceki kamplara da Türkiye'den gençlerin katıldığı açıklanmıştı.

Geçen yıl yapılan festivalden bir görünüş.

Kapitalizmin

Bugün gerek dünya çapında gerekse ülkemizde kapitalizmin ekonomik krizinin derinleşmeye devam ettiği hemen herkesin üzerinde birleştiği bir gerçektir. Ancak bu krizin niteliğinin doğru tespit edilmesi ve bundan doğru sonuçların çıkarılması açısından aynı şeyleri söyleyemeyiz.

Genel olarak kapitalizm, özel olarak da kapitalist ekonominin krizini ilk kez sistemli olarak inceleyen ve onun gerçek niteliğini açığa çıkaran Karl Marks'tır. Engels, Lenin, Stalin gibi bilimsel sosyalizmin büyük teorisyenleri bu tahlilleri süreç içinde geliştirdiler. Bu süreç aynı zamanda kapitalizmin küçük burjuva eleştirmenlerine karşı yürütülen mücadeleyi de içeriyordu. Kapitalizmin küçük burjuva sosyalist eleştirmenleri krizlerin kaynağını kapitalist üretim sürecinde değil, ama bölüşüm alanında, eksik tüketim olgusunda, tekellerde, dış pazar sorununda vb. arıyor ve böylece de onun "en sivri" noktalarını eleştirirken, özünde kapitalizmi savunma durumuna düşüyorlardı. Bu küçük burjuva sosyalist eleştirmenlerinen bilinenleri arasında Proudhon, Bakunin, Dühring, Rus Narodnikleri ve Troçki'yi sayabiliriz.

II. Dünya savaşından bu yana modern revizyonistler (onun çeşitli akımları) burjuva dünyası ideologlarının Marksizm—Leninizme yönelttiği saldırılara şu ya da bu şekilde katılarak günümüzde kapitalizmin niteliğinin değiştiğini iddia etmeye başladılar. Onlara göre Marks, Engels, Lenin gibi bilimsel sosyalizmin klasiklerinin (Stalin'e ise zaten açıktan saldırıyorlardı) kapitalizm konusundaki öğretileri yaşadıkları dönem için geçerliydi. *Ancak* II. Dünya Savaşından bu yana kapitalist dünyada ortaya çıkmış bulunan "bilimsel — teknik devrim" kapitalizmin gelişmesinde yepyeni bir çağı simgeliyordu! Bu çağın özellikleri, örneğin Marks'ın "Kapital"inden ya da Lenin'in "Emperyalizm"inden değil, ama ancak modern revizyonist ideologların (ki bunların sayıları çok bol, teorileri de çok çeşitlidir) "yepyeni" eserlerinden öğrenebilirdi!

Böylece Marksizm—Leninizme ve onun kapitalizm, devrim, sosyalizm konusundaki en temel öğretilerine karşı bir kez daha dünya ölçüsünde bir burjuva-revizyonist cephe kuruldu. Bu cephenin yürüttüğü saldırılar devrim ve sosyalizm davasına çok büyük zararlar verdi.

Kuşkusuz bu durum emperyalizme ve tekelci kapitalizme karşı mücadele eden küçük burjuva radikalizminin saflarında da büyük çalkantılara ve bocalamalara yol açtı. Kapitalizm ve emperyalizm konusundaki burjuva-revizyonist teoriler bu saflarda şu ya da bu şekilde geniş ölçüde revaç buldu ve yaygınlaştı.

Örneğin içinde birçok bocalama ve tutarsızlığı içerse de emperyalizme ve faşizme karşı bir genel siyasi çizgiye sahip olan Devrimci Yol dergisinde geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir yazı yukarıda söylediklerimizi açıkça doğrulayan bir belge niteliğindedir. Devrimci Yol dergisi oldukça kısa bir yazıda kapitalizmin krizi konusunda Proudhon'dan Troçki'ye kadar tüm anti-Marksist küçük burjuva ideologların görüşlerinin esas noktalarını yansıtmayı "başarmış"(*) ve Marksizm—Leninizmin klasiklerinin konuya ilişkin görüşlerini açıkça "geçersiz" ilan etmiştir.

Devrimci Yol dergisindeki yazıda şu fikirler savunuluyor:

"HK yazarları tarafından 'Türkiye'yi çıkmaza sürükleyen ekonomik bunalımın gerçek nedeninin', aşırı üretim ve 'üretim fazlalığı' olduğu ileri sürülmektedir. HK'nın Türkiye'deki ekonomik buhran için yaptığı sözde tahlilleri emperyalist kapitalist ülkelerdeki buhranlar için bile söylemek mümkün değildir. Ama HK yazarları emperyalist-kapitalist ülkelerdeki buhranlar için belki bir ölçüde tartışılabilecek olan 'bunalımın asıl nedeninin aşırı üretim olduğu' şeklindeki (bundan yaklaşık yüz yıl önce yazılan kitaplardan yarım yamalak, doğru-yanlış yapılmış aktarmalardan ibaret) görüşleri arada kesin nitelik farkını dikkate almaksızın, olduğu gibi Türkiye'deki bunalımın somut tahlili (!) diye ortaya atmaktadırlar. Böylesine somut (!) bir tahlil sonucunda ise Türkiye'de sınırsız ve aşırı üretimden doğan bir krizin bulunduğu şeklinde adeta Demirel'in göbeğini hoplatacak 'şahane' bir sonuca ulaşılmaktadır. HK'cı yazarlar '... günümüz şartlarında kapitalizmde üretim durmakta, gerilemekte, ticari hayat sönmekte, mal stokları üst üste yığılmakta (a.ç. DY) ve pazarların gelişmesi bir yana daralmaktadır' dedikten sonra şu garip tespite varmaktadırlar. '.... kapitalist ekonominin krizinin nedeni tüketim talebindeki artış değildir, üretim fazlalığıdır. Aşırı üretim kapitalizmi krize sürüklemektedir.' Bu tespitten sonra da bulduğu çözümü şöyle açıklamaktadır: aşırı üretim bunalımının yarattığı krizden kurtulmak için malların fiyatlarını düşürmek gerekir. Stoklar bu şekilde eritilebilir. (a.ç. DY) "Türkiye'deki kapitalist ekonominin krizinin nedeni aşırı üretimmiş! Mal stokları üst üste yığılmışmış.

"Evet bütün bunları Türkiye ekonomisinin 'tahlili' niyetiyle hayretler içinde okumaktayız. HK'cı yazar acaba neden (ve nasıl!) bu denli saçmalamayı başarabilmiştir? Bu şekilde saçmalamamak için insanın birazcık ekonomi politik bilmesi de gerekmez. Türkiye'deki kapitalizm koşullarında yaşaması yeterlidir! Türkiye'de aşırı üretim olduğunu, üretimin sınırsız geliştiğini, en hızlı kapitalizm savunucuları bile (hiç olmazsa bugünkü koşullarda) iddia etmeye cesaret edemezdi. Türkiye'de aşırı üretimin var olduğunu, mal stoklarının var olduğunu söyleyebilmesi için HK'cı yazarın Demirel'in ikide bir söyleyip durduğu 'bana hangi malın yok olduğunu söyleyin size ondan bir kamyon göndereyim' şeklindeki sözlerini ciddiye alması ve bundan etkilenmiş olması gerekir, kamyon kamyon mal dağıtılırsa hayali stokların ancak eriyebileceğini sanması gerekir!" (Devrimci Yol. agy)

Yazıda açıkça görülüyor ki, kapitalist ekonomik krizin aşırı üretimden doğduğu söylendiğinde yazarın gözünde kapitalist üretim ilişkilerinin engellerinden ve sınırlamalarından kurtulmuş bir "refah toplumu" canlanıyor. *"Aşırı üretim buhranı"* denildiğinde ise tüketmekten yorulmuş, doygunluktan bitkin bir hale gelmiş bir toplumun bunalımı anlaşılıyor. Dolayısıyla yazar kapitalist ekonominin buhranının aşırı üretimden doğduğunu söylemeyi kapitalizmin savunuculuğunu yapmakla aynı şey olarak görüyor.

Ona göre buhranın temel nedeni emperyalist sömürü, yani ülkenin geri kalmışlığı ve emekçilerin emperyalizm tarafından sömürülmeleri sonucu içine düştükleri yoksul-

ekonomik krizi ve Burjuva- Liberal yanılgılar

A. Kaya

luktur. O, bu görüşü şöyle ifade ediyor:

"HK'cı yazar emperyalizm faktörünü sanki sonradan aklına gelmiş gibi tali bir neden olarak ortaya koymaktadır. Ve 'yarı-sömürge ülkelerde durmadan artan enflasyonun bir diğer nedeni de (a.ç. DY) emperyalist sömürüdür' demektedir. (Emperyalist sömürü ekonomik krizin —ama sadece onun tezahürlerinden biri olan 'enflasyonun' da değil bir bütün olarak ekonomik krizin— bir diğer nedeni midir, yoksa temel nedeni midir?). HK'nın 'emperyalizme bağımlı komprador kapitalist yarı-feodal toprak ağalığı düzeni' (aynen böyle!) diye 'kısaca' ifade ettiği şu yeni sömürge ekonominin işleyişini kesinlikle kavramadığı açıkça bellidir". (DY, agy)

Bu iddialar eğer hayatı boyunca Marksist-Leninist terminolojiyle hiç karşılaşmamış ve sözkonusu kavramların taşıdığı içerik konusunda hiçbir fikri olmayan sıradan biri tarafından ortaya atılsaydı hoş görülebilirdi. Ama *teorik* bir yayın organında yayınlanan bu makaleyi Marksizm—Leninizm adına böylesi bir eleştiriye tabi tutmak ve bu tür fikirlerle devrim ve sosyalizm sempatizanı geniş bir çevreyi "eğitmeye" kalkışmak oldukça tehlikeli bir girişimdir.

"Aşırı üretim buhranı"ndan Marksist—Leninist terminolojide kastedilen nedir? En kısa ve özlü bir şekilde ifade edersek; *kapitalizmle birlikte ortaya çıkan* üretimin sınırsız gelişme eğilimiyle *bütün sömürüye dayanan toplumlarda olduğu gibi kapitalizmde de var olan* tüketimin sınırlılığı arasındaki çelişkiden doğan ve sonuçta bu çelişkinin kapitalizm koşullarındaki başlıca "çözüm yolu" olan üretimin durdurulması ve üretici güçlerin tahrip edilmesine götüren periyodik yıkımlar. Bu buhran "aşırı üretim buhranı" olarak adlandırılır; çünkü tüm sömürüye dayanan toplumlarda eksik tüketim sözkonusu olduğu halde *üretimin sınırsız gelişme eğilimi yalnızca kapitalist genişletilmiş yeniden üretim sürecinde ortaya çıkmıştır.* Ve kapitalist ekonomik bunalımı daha önceki bunalımlardan ayıran budur. Yoksa kapitalizm ne bugün ne de geçmişte (Marks ve Engels'in zamanında) "refah toplumu" değildi ve Marks ve Engels, kapitalist ekonomik bunalımın aşırı üretimden doğduğunu söylerken kapitalizmi savunmuyor, onun temel bir çelişkisine dikkat çekiyorlardı.

Engels'in şu sözleri öğreticidir:

"... Eksik tüketim inlerce yıldan beri devam eden tarihsel bir olgu olduğuna, oysa piyasanın üretim fazlalığı sonucu olan bunalımlar da patlak veren durgunluğu ancak elli yıldan bu yana duyulur bir hale geldiğine göre yeni çatışmayı yeni aşırı üretim olayıyla değil, ama binlerce yıllık eksik tüketim olayıyla açıklamak için Bay Dühring'in (yalnızca Bay Dühring'in mi? — A. Kaya) *tüm alelade iktisat yavanlığı gerek." (Anti—Dühring, s. 426)*

Bu aşırı üretim nasıl ortaya çıkar?

Kapitalist üretimin amacı tüketimi karşılamak değil, kâr ve birikimdir. Bunu gerçekleştirmek için kapitalist ürettiği malı pazarda değiştirmek zorundadır. Pazar ise onun için şu ya da bu ölçüde bir bilinmeyen olarak kalır. (**) Hangi mal ne kadar talep edilmektedir, kapitalist ürettığı urunun ne kadarını satacaktır? Bunun cevabı ancak pazarda bulunabilir. Ne zaman bazı mallar pazarda artık dolaşmamaya, yığılıp kalmaya başlarsa, kapitalist için alarm zilleri o zaman çalmaya başlar. Zorunlu olarak diğer yanda üretim açıkları ortaya çıkar. Kapitalist üretimin anarşik niteliği çeşitli üretim dallarının orantısız gelişimi burada da açığa çıkar.

Bunun yanı sıra kapitalist üretim genişledikçe, "tüketim koşullarının dayandığı temel" (geniş halk yığınlarının tüketim gücü) o ölçüde bu gelişmeye cevap veremez ve bu durum üretimin gelişmesiyle tüketimin dayandığı temel arasındaki çatışmayı keskinleştirir. Ancak bu kapitalist üretimin hemen daralmasına yol açmaz. Çünkü kapitalizmde üretim tüketimden bir ölçüde bağımsızdır. Lenin'in dediği gibi, *"tüketimde buna tekabül eden bir genişleme olmaksızın üretimin genişlemesi kapitalizmin tarihi misyonuna ve onun özgül toplumsal yapısına uygun düşmektedir."* (Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi, s. 41)

Ancak bu genişleme de *son tahlilde* yine toplumun tüketim gücüyle sınırlıdır. Ve bu sınırlar üretimin gelişmesini bir süre sonra felce uğratır. Durgunluk ve çöküntü başlar. Bir yanda birikmiş stoklar, diğer yanda yoksulluk, sefalet, "varlık içinde yokluk"; işte aşırı üretim buhranı budur.

Ama DY yazarı, bu söylenenlerin "yaklaşık yüz yıl önce yazılmış kitaplar"dan alınmış bilgi kırıntıları olduğunu ve Türkiye'deki "Somut bunalımı" açıklamadığını belirtiyor. Bu mantığa göre Marks ve Engels'in eserleri eskimiş ve çöp sepetine atılmayı haketmiştir; kapitalizmin temel özellikleri (temel çelişkileri) değişmiş, kapitalizm kapitalizm olmaktan çıkmıştır. Marks'ın buhran teorisi eskidiyse, bu onun kapitalizm hakkındaki teorisinin ve bizzat "Kapital" adlı eserinin eskidiği anlamına gelir. DY yazarı başını kaldırıp bu iddiayı kimlerin ortaya attığına bir bakmalıdır.

Ama, "ya emperyalizm olgusu —denilecektir— o hiçbir şeyi değiştirmedi mi?"

Kuşkusuz bazı şeyleri değiştirdi. Ama kapitalizmin temel özelliklerini değil...

Örneğin tekelci kapitalizmin gelişmesi tekellere pazarı belirli ölçülerde denetleme imkanı sağladı. Buna bağlı olarak azami kâr peşinde koşan tekeller buhrandan fiyatları düşürerek (üretici güçleri tahrip etmenin yanı sıra) çıkmaya çalışmak yerine üretimi sınırlayarak yüksek fiyatlarla azami kârı elde etmeye yöneldiler. Enflasyon olgusu kronik bir hal aldı. Yığınların tüketim gücü üretimin artış temposuna göre daha da azaldı. Kapitalizmin hastalıkları ve buhranlar daha da derinleşti. Buhranların süresi uzadı ve canlanma dönemleri daha az belirgin ve daha kısa süreli bir seyir izlemeye başladı.

Örneğin Stalin 1934 yılında SBKP 17. Kongresine sunduğu raporda "içinde bulunulan sanayi bunalımının olağanüstü uzun süren bir bunalım olması neyle açıklanır?" sorusunu sorduktan sonra bu bunalımın tüm kapitalist dünyayı sarması, tarım bunalımıyla birleşmesi gibi olguların yanı sıra bu sorunun cevabını şöyle vermektedir:

"(Bunalımın olağanüstü uzun sürmesi) sanayide egemen olan tekelci kartellerin metaların fiyatlarını yüksek tutmaya çalışmaları ile açıklanır; bu da bunalımı, özellikle acı kılmakta ve meta stoklarının emilmesini engellemektedir." (Leninizmin sorunları, s. 523)

Görüldüğü gibi Stalin, emperyalizm döneminde de kriz olgusunu, Marks'ın "yaklaşık yüz yıl önce yazılmış kitaplardaki teorisiyle açıklamakta, ama onu; kapitalizmin büründüğü yeni biçimlere uygulamaktadır.

Bunun yanı sıra emperyalizm döneminde tek tek ulusal ekonomilerin bir dünya ekonomisi zincirinin halkaları şeklinde birleşmiş olması kapitalizmin ekonomik buhranına uluslararası bir nitelik kazandırmış ve onun daha da derinleşmesine yol açmıştır.

DY yazarı Türkiye'deki bunalımın "somut bir tahlilinin" yapılması gerektiği üzerinde önemle duruyor; ama tıpkı revizyonistler gibi "olguların somut tahlili" perdesi altında Marksizmi tahrip etmeye girişmektedir. Yazıda şöyle deniliyor:

"Türkiye'deki ekonomik bunalımın temel nedeni emperyalizmin sömürü mekanizmalarına göre şekillenmiş emperyalist uluslararası tekellerin ve onların içerideki işbirlikçilerinin yararına işleyen bir sömürü ve talan düzenidir... 'Başlıca çok yüksek enflasyon, döviz, işlenmiş hammadde ve finansman sorunlarını içeren ekonomik kriz, emperyalizmin genel bunalımının derinleşmesinin etkisiyle daha da şiddetlenmektedir." (Bkz. DY, S. 27 ve diğer sayılar)(agy)

Yazarın yaptığı "somut tahlile" göre kriz *emperyalist sömürüden kaynaklanmakta* ve "enflasyon, döviz, işlenmiş hammadde ve finansman sorunlarını" içermektedir. Bu iddia kapitalizmin krizinin üretim alanından (genişletilmiş yeniden üretim sürecinden) değil, ama bölüşüm alanından kaynaklandığını ve kapitalizmin sınırları içinde giderilebilir bir hastalık olduğunu savunmaktan başka bir anlama gelmez. DY yazarının somut tahlil olarak ortaya sürdüğü şeyler krizin çeşitli belirtileri ve onu şiddetlendiren etkenlerdir; ama bunlar krizin temelinde yatan çelişkiyi kapitalizmin temel hastalığını (üretimin sınırsız genişleme eğilimiyle tüketim koşullarının buna uygun gelişememesi) açıklamamaktadır. Emperyalist sömürünün olmadığı ülkelerde ekonomik kriz ortaya çıkmıyor mu? Bugün egemen sınıflar dışardan yardım şeklinde yüklü bir döviz sağlasa, hammadde ithal edilebilse, finansman güçlükleri yenilse ve enflasyon oranı azalsa buhran ortadan kalkacak mı? Bu tam da Demirel ve burjuvazinin çeşitli ideologlarının savundu tez değil mi? DY yazarı başkalarını sorumsuzca "Demirel'in söylediklerini tekrarlamak"la suçlarken içine düştüğü bataklığı farketmiyor.

DY yazarına göre bugün kapitalistler üretimi gerçekleştirecek koşullara sahip olmadığından buhran doğuyor! Oysa duruma baktığımızda asıl sorunun biriken mal stoklarının eritilememesinden (DY yazarı çok hayret edecek ama evet, aşırı üretimden) doğduğunu görüyoruz. Üretimin kısılıp, kapasite kullanımının sürekli düşürülmesinin ardında kapitalistlerin üretimi sürdürecek koşullara sahip olmaması değil, stokların birikmesi yatıyor. Buna rağmen birçok mal piyasada çok az bulunuyor; ama üretilemediğinden değil. Tekelci kapitalistler fiyatları düşürerek stokları eritme yerine en "modern" yöntemlerle geliştirilmiş karaborsa oyunlarıyla "az ama yüksek fiyatla" satarak azami kâr elde etmeye yöneldiğinden... Buna rağmen kriz aşırı derinleştikçe, belli malların fiyatları (eritilebilmek için) tekeller tarafından bir ölçüde düşürülebiliyor. Bu yöntem de tamamen bir yana atılmış değil. DY yazarı mahalle bakkalıyla kapitalist pazarı özdeşleştiriyor; bakkalda bir malı arayıp da bulamadığı zaman onun gerçekten üretilemediğini sanıyor.

Söylediklerimizi "somut olgularla" açıklayıp, kanıtlamadan önce bir noktanın üzerinde duralım.

Bugün Türkiye'deki kapitalizmin ekonomik bunalımıyla emperyalist ülkelerdeki ekonomik bunalım arasında nasıl bir ilişki vardır?

Birincisi, Türkiye'de gelişen kapitalizm, ulusal bir sanayi kapitalizmi değildir ve hiçbir zaman da olmadı. O, emperyalizmin uzantısı niteliğindeki komprador tekelci bir kapitalizmdir (elbette ulusal kapitalizm de bir ölçüde mevcuttur, ama tayin edici değildir). Dolayısıyla bugün Türkiye'deki (ve tabi tüm kapitalist- revizyonist dünyadaki) ekonomik bunalım serbest rekabetçi dönemin aynısıymış gibi ele alınamaz. Bu bunalımın dünya çapında bir özellik kazanması ve tekelci kapitalizmin olgusu nedeniyle şiddetlenerek derinleşmesi mutlaka göz önüne alınmalıdır. Yani bugün buhran sorunu salt bir ülke ve onun iç pazarıyla sınırlı olarak ele alınamaz. Türkiye ekonomisi emperyalist ülkelerin tekelci kapitalizmlerinin bir uzantısı durumundadır. Bu durum da emperyalistler ülkemize sanayi yatırımlarını yaparken belirli bir "işbölümünü" uyguluyor; genellikle üretim araçları üreten sanayii kendi ülkelerine, tüketim araçları üreten sanayii ise (o da montaj sanayii biçiminde) bizimki gibi yarı sömürgelere kuruyorlar. Buhran etkisini ilkönce tüketim araçları üreten sektörde gösterdiğinden ve bu sektörde canlanmanın koşulları emperyalist sömürü ve tekelci kapitalizmin egemenliği altında büyük ölçüde yok edildiğinden (emperyalist sömürü ve buhranın yükünün geri kalmış ülke halklarının sırtına yıkılması burada kuşkusuz buhranı daha da şiddetlendiren bir rol oynar); bizimki gibi ülkelerde buhran emperyalist ülkelere göre çok daha derin ve uzun süreli oluyor. Başka bir deyişle emperyalist ülkelerde ekonominin hapşırması bizimkinin nezle olmasına yol açıyor.

Ama gerek emperyalist, gerekse yarı-sömürge ülkelerdeki ekonomik bunalımın ana nedeni aynıdır. Buhran kapitalist üretim ve değişim sürecinin niteliğinden kaynaklanır. Bir ülkedeki kapitalizmin az ya da çok gelişmiş olması buhranın kaynaklandığı süreci ortadan kaldırmaz ve onun ortaya çıkmasını engelleyemez.

Şimdi Devrimci Yol yazarının istediği bazı "somut kanıtların" hangi gerçekleri gösterdiğine bakalım. Bu kanıtlar DY yazarının kolayca bulabileceği kaynaklardan, günlük basından alınmıştır.

"Varlık içinde yokluk çekiyoruz... Fabrikalarda kapasite kullanımında düşüş var... Özel sektör fabrikalarındaki kapasite kullanımı düşüşleri ise belli ürünlerin pazarlarının doymuş olması ve aşırı kârların korunmak istenmesiyle açıklanıyor." (Demokrat, 7 Temmuz 1980)

"Televizyon fiyatı bin lira daha ucuzladı... Beş ay önce 35 bin lira olan televizyon 28 bin 500 liraya indi.... Yükselen fiyatların halkın alımgücünü aşmasının yanı sıra nakit darlığına düşen bayiler kârlarından fedakarlık ederek (!) fiyatları bir ölçüde indirdiler. Bu arada bayilerin fabrikalara verdikleri siparişler de kesildi..." (Günaydın, 8 Temmuz 1980)

"TV üretimindeki kapasite kullanımı yüzde birin altında kaydedildi. Bu durumun Türkiye'deki TV pazarının doyum noktasına ulaştığından ileri geldiği belirlendi." (Demokrat, 7 Temmuz 1980)

"... değerli ekonomist Osman Nuri Torun, Banka ve Ekonomik Yorumlar dergisinde şöyle anlatıyor: 'Bazı firmalar hayatlarını, çok tezatlı bir ifade ama, sendikalara borçludurlar. Grevler onlara ucuz bir fiyatla arzı (yani üretimi) kısma imkanı vermiştir... Bir süre sonra Türkiye'de talep daralmasına bağlı olarak bazı iflaslar beklenmektedir." (Demokrat, 26 Haziran 1980, A. B. Kafaoğlu)

"İnşaatlardaki durgunluk işsizliğe de yol açtı... hammadde fiyatlarına yapılan ardarda zamlardan sonra konut fiyatlarının akıl almaz boyutlara ulaştığını belirten sektör uzmanları; 'konut fiyatlarının artık onmilyonlarla ölçümlenmeye başlaması talebi büyük ölçüde düşürmüştür. Talepteki düşüş ilk aşamada inşaat malzemesi ve konut donanımı üreten kuruluşları bunalıma itmişti. Şimdi de özellikle vasıfsız işçileri kapsayacak bir işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalınmıştır.' demektedirler" (Cumhuriyet, 2 Haziran 1980)

"Ege'de sanayii kapasitenin altında çalışıyor." (Cumhuriyet, 2 Haziran 1980)

"TÜSİAD: Ekonomik gidiş kötü... derneğe göre... üretimi artırma çabaları, hammadde temini ve enerji sorununun bir oranda giderilmesinden ötürü olumlu yola girmiştir. Ancak talebin düşmesi ve üretimin çok kısa bir zamanda ihracata yönlendirilememesi nedeniyle tehlikeli bir durum olan 'stoklaşmanın' meydana gelebileceği endişesi duyulmaktadır... TÜSİAD yılın ilk üç aylık döneminde meydana gelen üretim gerilemesinin geçen yıl aynı döneme oranla yüzde 15-20 dolaylarında olduğunu açıklamıştır." (Cumhuriyet, 3 Haziran 1980)

"İSO (İstanbul Sanayi Odası) ya göre sektörlerin 78-79 yıllarına kapasite kullanım oranları ve iki yıl arasında değişim yüzdeleri:

TABLO

Sektörler	1978 Kapasite Kullanımı	1979 Kapasite Kullanımı	Kapasite kullanım yüzdesi
Madencilik	80.0	39.0	-51.3
Gıda–İçki–Tütün	76.3	57.5	-24.6
Taş ve toprağa dayalı sanayi	65.2	56.0	-14.1
Kağıt ve kağıt ürünleri sanayi	56.9	50.4	-11.4
Madeni eşya sanayi	50.5	46.1	-8.7
Otomotiv sanayi	54.3	40.5	-25.4
Dokuma,giyim,deri	62.3	44.8	-28.1
Orman ürünleri	71.9	45.7	-36.4
Kimya sanayi	50.1	40.9	-18.4
Metal ana sanayi	54.7	40.0	-26.9
Diğer imalat sanayi	57.5	43.7	-24.0

"1980 yılının ilk üç aylık döneminde 84 malın üretiminde düşüş görüldü." (Demokrat, 5 Haziran 1980)

"Üretim azalmaktadır. Devlet istatistiklerine göre tüketim de azalmaktadır." (Demokrat, 3 Haziran 1980, A. B. Kafaoğlu)

"Piyasada talep yetersiz... özellikle dayanıklı tüketim mallarına uygulanan fiyatların tüketicilerin alımgücünün üstüne çıkması 'talebi' geriletmiş, piyasalarda mal darlığı görülmemiştir." (Cumhuriyet, 29 Mayıs 1980)

Herhalde bu kadar yeter.

Olgular bunlar. Oysa bakın DY yazarı "somut tahlil" adına bu, burjuva iktisatçılarının bile göz kapayamadığı olgulara nasıl gözlerini yumuyor:

"HK'cı yazar her şeye rağmen bir şeyi çok iyi bilmiş, 'ekonomik kriz derinleşmeye devam edecektir, ama bunu 'nasıl bildiğini (!) anlatırken 'sapı samana karıştırmadan edemiyor. Türkiye'de bir aşırı üretim krizi olduğuna göre kriz ancak malların fiyatları düşürülerek giderilebilir, stoklar bu şekilde eritilebilir! Oysa burjuvazi böyle yapmıyor, tüketimi kısıcı tedbirler alıyor! Bu yüzden haliyle stoklar birikmeye kriz büyümeye devam edecek! (Herhalde özellikle malları dolduracak bir ambar krizi patlayacaktır!)

"İşte özetle (mübalağasız!) böylesine somut tahlillerin bir sonucu olarak, genel grev saptaması yapılmış ve de tabii haliyle bütün toplum bunu tartışmaya başlamış. Ee, proleter devrimci hareketin bunca 'alameti' belirmişken bizim de bu konuda tartışmaya katılmadan durmamız ayıp olacaktır." (DY, agy)

DY yazarının espri yeteneğine diyecek yok. Eğer teorik sorunlar espri yaparak çözümlenebilseydi, o zaman yazarın yaptığı gibi hepimiz "Kapital"i günü geçmiş ilan eder, teorik sorunlara mizah antolojilerinin sayfaları arasında çözüm arayabilirdik. Ama yazık ki bu işler böyle yürümüyor. Ve sağlıklı bir tartışma için bile biraz seviye gerekiyor.

Ve tabii biraz da ciddiyet!

(*) "Parti Bayrağı dergisinin 24. sayısındaki 'Genel Grev' Yazısı Üzerine" başlığını taşıyan yazı bize göre daha birçok hatayı içermektedir. Ancak bu yazının amacı sözkonusu yazıyı tüm yönleriyle eleştirmek ya da Devrimci Yol dergisiyle bir polemiğe girmek değildir. Kuşkusuz bu en başta yazının hedef aldığı derginin üzerine düşen bir görevdir ve bu tartışma başka bir platformda yapılmalıdır. Biz bu yazıda yalnızca Devrimci Yol dergisinin savunduğu ekonomik buhran teorisini eleştirecek ve yazının bu yönü üzerinde duracağız.

(**) Tekelci kapitalizm pazarı tekelci kapitalist için tamamen meçhul bir şey olmaktan çıkardıysa da pazar yine de bir ölçüde meçhul niteliğini korumaya devam eder.

Polonya ekonomisi : İŞTE

Geçtiğimiz hafta Polonyalı emekçiler bir kez daha kendilerinden söz ettirdiler. Polonya revizyonist yönetiminin et ürünlerine birdenbire zam yapması üzerine Polonyalı emekçiler de aynı hızla buna karşı tepkilerini dile getirdiler. Varşova'da ve Gdansk'daki işçiler üretimi yavaşlattılar ve protesto eylemlerine giriştiler. Protestolar diğer kentlere de yayıldı. Et ürünleri artık bundan böyle özel mağazalarda ve üstelik iki katı fiyatına satılacak. Bütün bu önlemler et tüketimini azaltma amacıyla alınıyor. Sonuçta Polonya halkı temel tüketim mallarından birinden daha yoksun kalıyor ve kapitalist işletmeler kârlarını iki katına çıkartıyorlar.

Polonya'nın bu tür olayları yaşaması ve bugünkü durumuna gelmesini hazırlayan somut nedenler vardır. Bu, her şeyden önce Polonya'daki iktidarın revizyonistler tarafından gasbedilmesi ve sosyalist ekonominin giderek adım adım kapitalist bir ekonomiye dönüştürülmesinin bir sonucudur. Bu sürecin nasıl gerçekleştiğini görmek için Polonya'nın yakın geçmişine şöyle bir bakmak yeterli olacaktır.

Bugünkü Edvard Gierek iktidarından önce Gomulka'nın 1956'dan 1970'e değin uzanan bir iktidar dönemini yaşamıştır Polonya. Gomulka iktidara gelmeden önce, parti aleyhtarı faaliyetleri, ekonominin yönetimindeki sağ görüşleri vb. yüzünden hapiste yatmış bir kişiydi. Daha iktidara gelir gelmez tarım kooperatiflerinin verimsiz olduğunu ilere sürerek, tarımda özel teşebbüsü teşvik etmeye başladı ve Polonya'da kollektivizme büyük darbeler indirdi. Batının emperyalist ülkeleriyle ilişkilerini artırdı ve emperyalist ülkelerden büyük çapta kredi almaya başladı. Bunun yanı sıra bu karşıdevrimci girişimleri karşısında kendisine muhalefet eden komünistleri, yönetici kademelerden uzaklaştırdı, yerlerine anti-Marksist görüşlere sahip kişileri geçirdi. Muhaliflerini Stalinci olmakla suçladı; gerçekte de bu kişiler Stalin'i ve dolayısıyla Marksizm—Leninizmi savunuyorlardı. Stalin'in ölümünden sonra Sovyetler Birliği'nde yönetimi gasbetmiş olan Kruşçev ve yandaşları onun bu tutumunu destekliyorlardı.

Polonya'daki halk iktidarı bu karşı-devrimci revizyonistin elinde giderek budanırken ve yerini revizyonist bir iktidara bırakırken, ülkede kapitalizmin gelişmesi ve emperyalist ülkelerle olan ekonomik ilişkiler sonucu, Polonya'nın içine düştüğü ekonomik bunalımın yükleri emekçilerin omuzuna bindiriliyordu. Bu, 1970 Aralık'ına kadar sürdü, ta ki Polonya proletaryası kendilerine dayatılan ekonomik önlemlere, fiyat artışlarına karşı ayaklanıncaya dek. Ayaklanan onbinlerce işçi, iki hafta boyunca greve gitti ve ordu birlikleriyle kanlı çatışmalara girdi. Birçok işçi bu çatışmalarda yaşamlarını yitirdi; ama Gomulka geri çekilmek zorunda kaldı. Yerini bir başka revizyonist, Edvard Gierek aldı. Zamlar geri alındı, fiyatların iki yıl dondurulacağı ilan edildi. Bu Polonya işçilerinin revizyonist yönetimden söke söke aldıkları bir haktı. Kalıcı olmamakla birlikte bu eylem, Polonya işçilerinin güçlerini göstermeleri ve revizyonist yönetime korku salması bakımından önemli bir olaydı.

Polonya'da özel sektör

Gomulka'nın başlattığı ve Gierek tarafından sürdürülen bu girişimler sonucu, izlenen kapitalist siyaset, toplumsal mülkiyeti yok etti ve kentlerde ve kırlarda kapitalist özel sektörün gelişmesini teşvik etti. Toprakta özel mülkiyet temelinde zengin köylüler yeniden canlandılar. Kentlerde ise ticaret ve küçük işletmeler temelinde yeni bir özel mülk sahibi sınıf türedi. Tarımda işlenebilir toprakların % 84'ü özel mülkiyette olduğundan, bunlar çeşitli tarımsal ve hayvansal ürünlerin üretim ve satışında ekonomide önemli bir yer almaya başladılar. Bu işletmeler karaborsayı geliştirdiler, fiyatlarla serbestçe oynayarak ve spekülasyonlara giderek büyük kârlar elde ettiler. Polonya tüketicisi böylelikle iki yönlü olarak sömürülüyordu: Kapitalist devlet ve zengin köylüler tarafından. Özel sektör sanayi alanında da geliştirildi, 1979 yılına kadar yalnızca 30 bin küçük ve orta işletmeler merkezi plandan çıkarılıp özel kişilere devredildi ve ayrıca 10 bin özel yeni işletme kuruldu. Üretim araçları üzerinde özel mülkiyet temelinde gelişen bu yeni kapitalist sınıf, devlet kapitalist işletmeleriyle rekabete girdi. Bu kapitalist işletmeler aynı zamanda devletten büyük destek gördüler. Özel kapitalist mülkiyet revizyonist anayasa tarafından güvence altına alınmıştır. Toprağın alımsatımı serbesttir, ticaretin özel kişiler tarafından yapılması yolunda reformlar gerçekleştirilmektedir. Bu konuda yasalar çıkarılmaktadır. Bütün bunların sonucunda ekonomide özel sektör devlet kapitalizminin yanı sıra ön plana çıkan bir sektör durumuna gelmiştir.

Yabancı yağma sonucu büyük ekonomik güçlükler

Polonya, üretim düşüşü, fiyat artışları ve enflasyon ile karakterize olan derin bir ekonomik bunalımın pençesindedir. Bütün bunların nedeni de, Polonya ekonomisinin kapitalizmin yoluna Sovyet sosyal-emperyalizminin ve batı sermayesinin yağma yoluna sokulmasıdır. Polonya ekonomisi, Sovyetlere bağımlı diğer ülkelerde olduğu gibi sosyal-emperyalistlerin dayattıkları ekonomik entegrasyonun yüklerini çekmektedir. Polonya, Sovyetlerden aldığı petrolün fiyatının durmadan artması karşısında —Sovyetler 1973-1978 yılları arasında petrol fiyatını % 350 oranında artırmıştır— çıkmaza girerken, diğer yandan da Sovyet topraklarındaki yatırımlar için hammadde ve kredi yatırımında bulunmak zorunda bırakılmaktadır. Bunun en canlı örneklerinden birisi Polonya'nın Ukrayna'da yapılacak bir nükleer santral için finansmanda bulunmak zorunda bırakılmasıdır. İliş-

Polonya'daki Katolik Kilisesi için yaptığı üstün çalışmalarıyla, Papa olan John Paul II, Polonya'lı emekçilere revizyonist yönetime boyun eğmelerini vaaz ediyor.

Revizyonizm ve Polonya katolik kilisesi

Din her zaman sömürücü sınıfların elinde, halklara boyun eğdirmek ve onların isyanını önlemek için kullandıkları bir araç olmuştur. Bu nedenle Polonya burjuvazisi, geniş halk kitleleri arasında din afyonunu yayması için Katolik kilisesine tam bir özgürlük tanımıştır. Papazların, kiliselerin ve dini yayınların sayısının yıldan yıla artması tartışma götürmez bir gerçektir. Polonya'da yalnızca son yıllarda 500 kilise yeniden restore edilmiş ve yüzlerce yeni kilise kurulmuştur. Lublin'de Katolik Üniversitesi ve Varşova'da da Katolik Teoloji Akademisi vardır. Polonya Kilisesinin finanse ettiği sayısız gazete ve dergi çıkmaktadır. Polonya'da ayrıca kilise gelirleri vergiden muaf tutulmaktadır ve bu durum kilisenin maddi bakımdan güçlenmesini getirmektedir. Katolik kilisesine tanınan bu olanakların nedeni, kilisenin kitleleri uyutmada göstermiş olduğu çabaların revizyonist yönetim tarafından, bugünkü Gierek kliği tarafından da mükafatlandırılmasıdır.

Polonya'yı içine alan bunalımın giderek artması ve emekçi kitlelerin gün geçtikçe artan hoşnutsuzluğu Gierek kliğine korkulu rüyalar gördürüyor. Bu durum revizyonist kliği, kilise ile olan işbirliğini daha da güçlendirmeye yöneltiyor. Kilise de revizyonist burjuvazi de birbirlerine muhtaç durumdadırlar.

Kilise insanları uyuşturmakta, onları mistisizm alemine çekmekte, dikkatlerini toplumsal ve siyasal sorunlardan uzaklaştırmakta, sınıf mücadelesinin üstünün örtülmesini sağlamaktadır. İşte dinin bu niteliğinden dolayıdır ki, sömürücüler bu kuruma gereksinme duyarlar, başları sıkışınca, sömürülenler ayağa kalktığında bu kurumun yardımına başvururlar. Bütün ülkelerde bunun sayısız örnekleri olduğu gibi, Polonya'da tarihinde de bu konuda örnekler vardır. 1970 ve 1976 işçi ayaklanmaları sırasında Kardinal Wisinski tüm "ulusun birliği" adına isyancıları uzlaşmaya çağırmış, bunu başaramadığında isyancı işçileri tanrı adına lanetlemiş ve Gierek yönetiminin bu belayı atlatması için dini ayinlerde Tanrı'ya yalvarmıştı. İşte bu ve benzeri hizmetlerinden dolayıdır ki, Katolik Kilisesi bugün revizyonist yönetimin en doğal müttefiki durumundadır. Revizyonist yönetim de bu hizmetleri elbette karşılıksız bırakmıyor. Katolik Kilisesine daha çok imtiyaz tanıyor.

Bu nedenledir ki, revizyonist Gierek 1977'de Papa IV. Paul'u Vatikan'da makamında ziyaret etmiştir ve gene bunun içindir ki bugünkü Papa bir Polonyalıdır ve Polonya'ya ziyaretinde revizyonistler tarafından tantanalı törenlerle karşılanmaktadır.

Polonyalı işçiler revizyonist yönetimin ekonomik önlemlerine karşı yeniden ayaklandılar

Yıl 1976 : Polonyalı işçiler revizyonist yönetimin aldığı zam kararına karşı yasadışı greve giderek tren yollarını kesiyorlar.

Dünyadaki tüm gerici iktidarlar, ülkeleri ekonomik bunalıma girdiğinde bunalımın yükünü çalışan kesimin sırtına bindirmek isterler. Ekonomiyi iflastan kurtarmak için işçi ücretlerini dondurmak, hatta düşürmek isterler, işletmelerde rasyonalizasyona gidilir, bir işsizler ordusu yaratırlar, halkın temel ihtiyaç maddelerine birbiri arkasına zamlar yapılır vb. vb... Polonya'daki revizyonist yönetim de birçok kez bu önlemlere başvurmuştu. 1970, 1974, 1976 ve son olarak 1980 yılları bunun örnekleriyle doludur. Bu yıllar aynı zamanda Polonya proletaryasının mücadele örnekleri verdiği yıllardır da.

Örneğin 1970 yılında fiyat artışlarının açıklanmasından sonra, önce Danzig Tersanesinde 3 bin işçi greve gitmiş ve aralarında bir grev komitesi kurmuşlardı. Kısa zamanda yayılan grev 10 bin işçiyi kapsarken, işçiler bugüne kadar mücadelelerinin önünde bulmuş oldukları sendika yönetimini ve parti örgütlerini tasfiye ederek bizzat yönetimi ele almışlardı. Ordu birliklerinin grevcilere saldırması diğer kentlerdeki işçilerin öfkesini artırmış ve kısa sürede Varşova, Kattowitz, Gresslav, Poson, Sislistok ve diğer büyük kentlerde dayanışma grevlerine gidilmişti. Bu arada grev komitesinin ülkede üç günlük genel grev ilan etmesi revizyonist yönetimi pes ettirmiş, Gomulka hükümeti istifa etmek zorunda kalmıştı. Sonuçta grevci işçilerin kararlı direnişi zamları geri aldırmış ve fiyatlar iki yıl için dondurulmuştu. Bu, Polonya proletaryasının önemli bir zaferiydi.

Revizyonist yönetimin son olarak et ürünlerine yaptığı zam da gene emekçilerin büyük bir tepkisine yol açtı. Büyük kentlerde işçiler işi yavaşlatma eylemlerine ve grevlere başvurdular. Revizyonist yönetim telaşa kapılarak zamlar konusundaki kararlı tutumunu terk etmek zorunda kaldı. Ancak gene de binbir hile ve dolap ile bu zamları emekçilere dolaylı olarak ödetmenin yollarını araştırıyor. Polonya'da gelecek günler, işçi sınıfının genel grev silahını daha çok kullanacağını gösterecek anlaşılan...

KAPİTALİZM

kilerin bir başka yönü de Polonya'nın Sovyetlerden büyük çapta borç almasıdır. Polonya'nın yalnızca 1978 yılında Rusya'dan aldığı borç 1 milyar 300 milyon dolardır.

Batıya olan borçları bakımından da durum pek farklı değildir. Batılı devletlerden aldığı sayısız krediler ve tekellere karşı izlediği açık kapı siyaseti, Polonya ekonomisini daha da güç duruma sokmuştur. 18 milyar dolara ulaşan dış borçlarıyla Polonya bugün revizyonist ülkeler içinde batıya en fazla borcu olan ülke durumundadır. OECD ülkeleriyle olan ticari ilişkilerinde yalnızca 1977 yılında 2,3 milyar dolar tutan bir ticaret açığına sahiptir. Ödemeler dengesindeki açık, tarım alanında da kendini gösteren bunalım sonucu yapılan milyonlarca tonluk tahıl ithalatı ile gittikçe artmaktadır. İçine düştükleri bu zor durumdan kurtulmak için Polonya revizyonist burjuvazisi, bunalımın yüklerini emekçilerin sırtına yüklemek istemektedir. Enflasyon ve fiyat artışlarına bağlı olarak 1978 yılında işçi ücretleri önceki yıllara oranla % 2,6 azalırken, hayat pahalılığı % 7,8 artmıştır. Ülke içinde büyük oranda tarım ve sanayi malları darlığı vardır. Gelişen olaylar göstermektedir ki, Polonya ekonomisi önümüzdeki yıllarda daha derin bir yıkıma sürüklenecek ve Sovyet sosyal-emperyalistlerine ve batılı emperyalistlere olan bağımlılığı daha da pekişecektir.

Polonya'da yaşlılar güvenceden yoksun. Sigorta parası yaşamını sürdürmeye yetmediği için, sokaklarda kaçak sigara satan Polonyalı yaşlı bir kadın.

Polonya'da kapitalizmin bilançosu

Kapitalizmin yasalarının işlemesiyle birlikte Polonya ekonomisi son yıllarda şöyle bir bilanço ortaya getirmektedir:

—1977'de 14.1 milyar dolar olan borçlar, 1979'da 18 milyar dolara ulaştı.

—1980 bütçe açığı için 5 milyar dolar daha borç alınacak.

—1979'da alınan kredilerin ancak % 30'u geri ödenebildi.

—Sanayi üretiminin gelişmesi 1978'e göre % 4.9 oranında olması gerekirken ancak % 2,6'ya ulaşabildi.

—Tüketim malları sanayinin gelişimi % 7,7 olarak planlanırken, bunun ancak yarısına ulaşabildi.

—Sanayideki gelişme hızı 1945 yılından beri en düşük olanıdır.

—Enflasyon oranı 1978'de % 8,5 idi; 1979'da plan gereğince % 5 olacaktı, ama enflasyon oranı 1978 yılındakine ulaştı.

—Polonya ürettiğinin büyük çoğunluğunu Sovyetlere ve batılı ülkelere satmak zorunda; dış borçlarını başka türlü ödeyebilmesi olanaksız. Üretimin borç karşılığı ihracata yönelik olması yüzünden ülkede temel tüketim malları kıtlığı var.

ARNAVUTLUK'da yüzbinlerce emekçi yeni 5 yıllık planı tartışıyor

Sosyalist Arnavutluk'ta işçiler, mühendisler, teknik elemanlar, sanayi üretiminde yer alan tüm emekçiler, devlet çiftliklerinde çalışan işçiler, kooperatif emekçileri, kısacası tüm halk bu yıl sona ermekte olan altıncı 5 yıllık planın sonuçlarını değerlendirip, yedinci 5 yıllık plan içinde nelerin yapılabileceğini tartışıyorlar. Milyonlarca insan ülke ekonomisinin 1981—85 arasındaki gelişmesini, adım adım nelerin nereye kadar gerçekleştirilebileceğini, üretimin ne kadar artırılabileceğini, fiyatların her yıl ne kadar düşürülebileceğini, ülke içinde üretilen mal çeşitlerine hangi yeni malların eklenebileceğini tartışıyor.

Tüm batılı ve doğulu kapitalist ülkelerin bunalıma girdiği günümüzde, sosyalist Arnavutluk, emperyalist ülkelerden yardım ya da borç almadan, tümüyle kendi gücüne dayanarak ekonomik gelişmesini sürdürüyor. Çin revizyonistlerinin kurulmakta olan tesislerin projelerini bile yakarak sabote etmeye çalıştığı Arnavutluk ekonomisi önceden belirlenmiş hedeflere ulaştı ve altıncı 5 yıllık planın üretim hedeflerine ulaşıldı.

Kapitalist ülkeler 1929 bunalımının boyutlarını da aşan bir bunalıma doğru ilerlerken sosyalist Arnavutluk ekonomisinde üretim düşüşü, fiyat artışları, enflasyon, üretim fazlası gibi olguların belirtisine bile raslanmıyor. Tümüyle halkın ihtiyaçları göz önünde tutularak hazırlanan 5 yıllık merkezi planlarla büyümesini sürdüren sosyalist ekonomi sayesinde Arnavutluk'ta yaşam altıncı 5 yıllık planın sonuna gelindiğinde 1963'e oranla % 12 — % 30 arasında ucuzladı. (Arnavutluk'ta en yüksek ücretle en düşük ücret arasındaki oran 2/1'dir; yani en yüksek ücret 1300 Lek olursa, en düşük ücret de en az 650 Lek olur.) Aynı zaman süreci içinde (1963'den bu yana) emekçilerin gerçek ücretlerinin sürekli düşme gösterdiği kapitalist ülkelerde fiyat artışları, Amerika'da % 228,6; İngiltere'de % 388,9; Batı Almanya'da % 187,1; İtalya'da % 367,7 oranında olmuştur. Ve dünyada toplam toplumsal üretimin nüfus artış oranından 3,2 kez daha çok gerçekleştiren tek ülke sosyalist Arnavutluk'tur.

Sosyalist Arnavutluk halkı, altıncı 5 yıllık planı başarıyla tamamlamaya hazırlanırken, tüm işçilere, kapitalizmin bunalımı altında ezilen tüm emekçilere bunalımdan kurtuluşun canlı alternatifini gösteriyor; sosyalist düzenin kapitalist düzene üstünlüğünü bir kez daha kanıtlıyor.

DOMİNİK'TE GENEL GREV

Bir Orta—Amerika ülkesi olan Dominik'te ulaştırma işçilerinin gaz fiyatlarının artışını ve yaşam pahalılığını protesto etmek amacıyla ülke çapında düzenledikleri grev, diğer işkollarındaki işçilerin dayanışma grevleri ve gösterileriyle daha da güçlenerek yaygınlaştı.

Diğer işçilerin de bu grevi desteklemesinden korkuya kapılan iktidar, ordu ve polisi grevci işçilerin üstüne sürdü. Çıkan çatışmalar sonucu 3 kişi öldü, onlarca işçi yaralandı. 300 kişi tutuklandı. Bu olaylar üzerine başkentte sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Ama mücadele durmadı. Ulaştırma işçilerinin greviyle başlayan mücadele dalgası, tarım işçilerinin, şoförlerin grevleriyle yükseliyor. Emekçiler bunalımın yükünü omuzlamaya hiç de niyetli olmadıklarını dile getiriyorlar.

İNGİLİZ EMPERYALİSTLERİ SAVAŞ HAZIRLIKLARINI HIZLANDIRIYORLAR

İngiliz emperyalistlerinin saldırgan bir savaş için uzun bir zamandır sürdürdükleri hazırlıklar son aylarda iyice hızlandı. Amerikan emperyalistleriyle NATO'ya, kim yasal silahların geliştirilmesi için yapılacak araştırmalara katkının artırılması konusunda anlaşmaya varıldı.

Eylül ayında İngiliz ordusu, Batı Alman ordusuyla birlikte son 10 yılın en büyük askeri tatbikatını yapacak. Öte yandan burjuvazi arasında silahlanma konusunda bir dalaşıdır gidiyor. Elbette silahlanmanın sınırlanması konusunda değil. Hangi silahların emperyalist çıkarlarını daha iyi koruyacağını tartışıyorlar yalnızca.

Bir yandan da İngiliz gençliğini yurtseverlik vb. safsatalarla kandırıp ordularını genişletmeye çalışıyorlar. İktidarın propagandasına göre orduya katılmak, işsizlikten kurtulmanın en iyi yolu. Ve bu çabaların ürünü olarak son bir yıl içinde 50.652 kişi orduya katıldı. Yani, yeni bir emperyalist savaşta kurbanlık koyun gibi öne sürülecek 50 bin kişi daha.

ÇİN ŞİMDİ DE PETROL YATAKLARINI EMPERYALİSTLERE SUNUYOR

Mayıs ayında Çin Ulusal Petrol ve Doğal Gaz Şirketi iki Fransız şirketiyle anlaşma imzaladı. Bu anlaşma, Bohai Körfezindeki petrol yataklarının araştırılması ve işletilmesi konusunda işbirliği öneriyor. Hua Gua-feng'in Japonya gezisi sırasında imzaladığı bir anlaşma da bu konuda işbirliği yapılmasını öngörüyordu. Öte yandan British Petroleum ile varılan anlaşma, Sarı Deniz ve Güney Çin Denizi'ndeki petrol yataklarını İngiliz emperyalistlerinin yağmasına sunuyor.

Bohai Körfezindeki araştırmalar için, Japonya 200 milyon dolarlık bir yatırım yapacak. Buradaki petrol yataklarının işletilmesi için Çin ve Japonya, 500 milyon dolarlık bir ortak yatırım planlıyorlar. Çıkarılan petrolün % 40'ının Japonya'ya satılması da anlaşmanın bir maddesi.

Sarı Deniz'deki çalışmalarda Fransız tekelleri sermayenin % 49'unu karşılayacak. Karşılığında da elde edilen petrolden belli bir pay alacaklar. Güney Çin Denizi, altı Amerikan tekeline paylaştırıldı.

MARKSİST—LENİNİST PARTİLERDEN HABERLER

Brezilya Komünist Partisi Merkez Yayın Organı "A Classe Operaria"nın manşeti.

PROLETARIOS DE TODOS OS PAISES UNI-VOS
A CLASSE OPERÁRIA
ORGÃO CENTRAL DO PARTIDO COMUNISTA DO BRASIL
ANO X
JUNHO de 1979
Nº 137

Brezilya Komünist Partisi 58. kuruluş yıldönümünü kutladı

Brezilya Komünist Partisi, geçtiğimiz günlerde kuruluşunun 58. yıldönümünü kutladı. BKP, modern revizyonizmin Sovyetlerde iktidara gelmesinden bu yana, Marksizm-Leninizme ve ülkesinin devrimine sadık kalmış sayılı birkaç partiden biridir. Kuruluşundan bugüne geçen 58 yıl gibi uzun bir zaman, revizyonizmin çamuruna bulanarak sürüp gelen sahte komünist partilerin tersine, BKP'yi "yaşlandırmadı". Parti genç, devrimci, militan ve cesur kaldı, ve şimdi de Brezilya'nın aydınlık geleceğinin tek güvencesi olarak mücadelesini sürdürüyor.

Geçen yıl toplanan 7. Parti Konferansı, Brezilyalı emekçi kitlelerin yükselen mücadelesini göz önüne alarak partinin önüne acil ve önemli görevler koydu. Bütün parti konferans kararlarının gereğince kitle mücadelesinin başına geçmek, kendiliğinden patlayanların içinde yer almak ve yükseltmek üzere seferber olmuş bulunuyor.

Parti, generallerin diktasına karşı mücadeleyi çok çeşitli cephelerde yürütüyor. Kitlelerin günlük yaşantısının, günlük mücadelenin mümkün olan her alanına girerek, en geri, en özel taleplerden, ortak ve genel, siyasal taleplere kadar değerlendirerek halk kitlelerinin mümkün olan en geniş kesimini faşist diktatörlüğe karşı seferber etmeye çalışıyor. İzlediği bu yol, gitgide daha geniş kesimlerin diktatörlüğe duydukları nefretin ve giriştikleri mücadelelerin, BKP'nin önderliği ve girişimleri altında birleşmesi ve tek bir hedefe yönelmesi sonucunu veriyor. Örneğin, çocukları işkencede ölen, sakatlanan ya da diktatörlüğün karanlık zindanlarında kaybolup giden devrimcilerin, yurtseverlerin aileleri, yakınları Parti'nin "Af İçin Kongre" gibi bir girişimiyle biraraya geliyorlar ve Brezilya'yı büyük bir zindana çeviren diktatörlüğe karşı mücadeleye örgütlü bir güç olarak katılıyorlar. Kendi kitle örgütlerinde toplanan işçiler, köylüler, memurlar, kadınlar vb. BKP'nin önderliği altında birleşebiliyor ve mücadeleleri tek bir potaya dökülüyor. Parti, kitlelerin sadece ekonomik olan hareketlerinin de içine giriyor ve tek tek verilecek mücadelelerin, ekonomik sorunların da baş kaynağı olan diktatörlük ve koruduğu düzenin yıkılmasına yetmeyeceğini kitlelere buralarda anlatıyor ve onları kendiliğinden atıldıkları bu mücadelelerde bilinçlendiriyor.

BKP, faşist diktatörlüğe karşı mücadelede sayısız şehit verdi. Ancak işçi sınıfının, özellikle son iki yıldır durmadan yayılan grev dalgası (1979 yılında 2 milyon 300 bini aşan grevciye her gün yenileri ekleniyor) ve kır emekçilerinin, şehir emekçilerinin yükselen mücadelesi, BKP'nin bükülmez ve uzun mücadele tarihinin boşuna yazılmadığını gösteriyor.

"ANADOLU HALKININ BAĞRINDA AÇMIŞ BIR KIZIL GÜLDÜR PİR SULTAN"

MEHMET ALİ BARAN

"Anadolu halkının bağrında açmış bir kızıl güldür Pir Sultan" diyor S. Eyüboğlu. "Kişiliği, özü, sözü halkla öyle içten kaynaşmış ki nerede kendisinin nerede halkın dile geldiğini kestiremezsiniz. Halk, öldürülen sevgilisini kendi soluğuyla diriltmiş, diline diller, sazına sazlar katmış, yaşatmış, ölüsüne dirisinden daha güçlü, daha etkili bir varlık kazandırmış, sönmüş bir canı bin canla yeniden tutuşturmuş." (Yeni Ufuklar Dergisi — Mart, 1971)

Anadolu halkının bunca benimsediği mücadelesinde yaşattığı, türkülerini dilden dile dolaştırdığı Pir Sultan Abdal'ın yaşamı üzerine yazılı kaynaklarda bilgi hemen hemen hiç yoktur. Doğum ve ölüm yılları bile bilinmiyor. Yaşamı hakkında bilgiler, genellikle kendi şiirlerinden, halkımızın söylentilerinden, yakınlarının ya da başka halk ozanlarının türkülerinde onu anlatan şiirlerinden çıkarılabiliyor.

Bu yolla da olsa Pir Sultan hakkında epeyce bilgiye sahibiz. Çünkü onun şiirleri yaşanan hayattan kopuk, soyut şiirler değildir. Başından geçenleri anlatır Pir Sultan; kavgasını, özlemlerini, katlandığı acıları ve hayatı anlatır. Ve varılan sonuçta görülür ki Sivas'ın Yıldızeli ilçesinin Çırçır bucağına bağlı Banaz köyünde doğmuş, Sivas ellerinde' saz çalmış, yaşamıştır. Asılması üzerine kızının yaktığı ağıtta uzun boyluluğuna, biçimliliğine değinilen Pir Sultan'ın kendi şiirlerinden de adının Haydar olduğunu öğreniriz. Diğer bazı konularda araştırmacılarda ortak kanı, Pir Sultan'ın Horasan'dan, önce İran

BİZE DE BANAZ'DA
PİR SULTAN DERLER

Azarbaycan'ındaki Hoy kasabasına, oradan da Anadolu'ya göçüp Sivas'a yerleşen bir Türkmen soyundan geldiği ve 16. yüzyılda Anadolu'da Sivas yöresinde yaşadığı üzerinedir.

Çocukluğu çobanlıkla geçmiştir Pir Sultan'ın. Okuma yazma bilir; bir halk bilgesidir. Tekke eğitiminden geçmiştir. Halifeler tarihini, peygamber ve evliya menkıbelerini, tarikat kurallarını, Yunus Emre'yi, Hatayi'yi ve hayatı, ülküye inancı, kavgada yiğitliği, başeğmez onurluluğu bilir.

Osmanlı zulmünün Anadolu köylüsü üzerinde alabildiğine yoğun olduğu bir zamandır, Pir Sultan'ın yaşadığı dönem. Osmanlı üç kıtaya fetih savaşlarına çıkmakta, acıyı ve yükü Anadolu köylüsü çekmektedir. Köylülük ağır vergi yükleri altında ezilmektedir. Toprak mülkiyetini ve toprak rantını merkezileşmiş olarak elinde bulunduran Osmanlı despotizmi; köylülüğü açlığa terk etmektedir. Örneğin 1520'de tahta çıkan Kanuni Sultan Süleyman, Avrupa'ya karşı düzenleyeceği fetih savaşı için hazine gelirini artırmak amacıyla "arazi takriri"ni çıkartır. Bütün topraklar "il yazıcıları"nca gözden geçirilerek vergilerin yükseltilmesi için her şey yapılır. Zulme başkaldıran Anadolu halkı "kızılbaş seferleri, Şiilerin, Alevilerin başının ezilmesi" adlarıyla yoğun bir zulüm altında tutulur, katledilir. Sadece Yavuz Sultan Selim 1514'de Çaldıran Savaşına giderken kırk bin Şiiyi kılıçtan geçirmiştir. Şeyh Bedrettin ve onun yoluna başkoyan Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal'ler katledilir, çok kanlar akıtılır ama yoksul köylülerin despotizmden kurtulması düşüncesi yok olmaz. Anadolu halkı özellikle de Aleviler arasında şu ya da bu şekilde yankılar bulur. Rumeli'deki Bedreddiniler, Alevi katliamlarına "ere kılıç çekmeyiz" diyerek yandaş saydıkları bu insanlara karşı Osmanlı "seferlerine" katılmayı reddederler.

Osmanlı bu kaynaşmadan korkmaktadır. Anadolu halkına başkaldırmaktan başka çözüm kalmamaktadır. Ancak dinsel duygular adına değil, elbette ki yaşama olanağı kalmadığı için başkaldırmak... Osmanlı despotizmi ise zulüm düzenini ayakta tutabilmek halkın birliğini parçalamak için, olguyu; hep "mezhep kavgası" diye gösterir, mezhep kavgasının kışkırtıcısı olur. Ama bütün bu çabalara karşın, tarihçiler Alevi ayaklanmalarının hep devlete karşı olduğunu, bir mezhep kavgası ortamı yaratmadıkları gibi buna yönelmediklerini ve hatta değişik dinlerden ve mezheplerden insanların birlikte hareket ettiklerini söyler.

Pir Sultan Abdal, bu ortamda yazar ve kavga verir. Osmanlı feodal despotluğunu; Anadolu'yu ve emekçilerini sömüren, halka yaşama olanağı tanımayan, Şiileri, Alevileri gaddarca öldüren, katliamlar düzenleyen bir düşman olarak bilir. Bunu beller, bunu belletir. Yine şiirlerinden anladığımız kadarıyla Pir Sultan Anadolu'da bu çatışmalar, ayaklanmalar içinde bir Alevi Türkmen köylü, halk ozanı, bir derviş olarak kalmaz. O, aynı zamanda bir ayaklanma önderidir, bir köylü önderidir. Ayakta durabilmenin, yaşama hak kazanabilmenin feodal zorbalığa karşı dişe diş bir mücadeleyle olanaklı olduğunu söyler. Padişahlar katline ferman da dilese, cellatlar karşısında satır da bilese o, davasından vazgeçmez; *"İstanbul şehrinde ol sahib devlet / Tac—ı devlet ile satınmalıdır"* der.

16. Yüzyılın bu büyük ozanı sadece bir Alevi ozanı mıdır? Ve yine o sadece bir Alevi köylülüğün mü önderidir? Elbetteki hayır. Onun kavgası, kendisi gibi olanlarla birlikte Osmanlıya karşıdır. Mezhep kavgasını sürekli kışkırtan, halkın birliğini yürütülen kavgada bölmek için ayrılıklar yaratan Osmanlıdır. Bugün de mezhep kavgalarını körükleyenler, halkın birliğini engellemek için mezhep ayrılıkları çıkaranlar bugünün "yeni padişahları" ve uşakları değil midir? Çorum'da Alevisiyle, Sünnisiyle halkımız faşist güçlere karşı barikatlarda mücadelesini yükseltiyorsa, bu biraz da halkımızın yüzyıllara dayanan deneyiminin bir sonucu değil midir?

Bakınız Pir Sultan Abdal ne güzel seslenir;

"...
Gelin canlar bir olalım
Münkire kılıç çalalım..."

Pir Sultan canların birliğini, münkire kılıç çalınmasını istediği içindir ki, egemen sınıflar onu hep unutturmak istemişlerdir. Ama öbür yandan yoğun ve uyuşuk bir mistizm yayan, sömürü ve zulüm düzenini savunan Mevlana öyle mi ya?... Devlet, Mevlana'yı anmak, düşüncelerini yaygınlaştırmak emekçileri uyuşturmak uysal köleler haline getirmek için yoğun çaba harcar, sistemli törenler hazırlar, broşürler hazırlatır, radyo ve televizyonun olanaklarını sonuna kadar kullanır. Ama Sömürü ve zulüm düzenine onurlu bir kavga yürüten Şeyh Bedrettinler, Torlak Kemaller, Börklüce Mustafalar, Pir Sultan

Yagmur gibi yapar
başıma taşlar
İlle dostun bir gülü
pâreler beni

Abdallar yüzyıllar ötesinden taptaze günümüze, egemen sınıfların "himmet"i olmaksızın geliyorlar. Onların mirasçıları zalimler değildir. Varsın bugünün egemenleri ve uşakları Mevlana'yı savunsunlar; bizim, halk güçlerinin yüzyıllar ötesinden günümüze çağıl çağıl akarak, bentleri yararak gelen Pir Sultan Abdal'larımız var. Ne diyor S. Eyüboğlu, kulak verelim "Uyanmaya engel olan yobazlığı hep saray beslemiş, oysa halk bütün şairleriyle yobazlara karşı amansız bir savaş açmıştır. Sarayın İstanbul ortasında kurduğu medreselerden bir tek, ama bir tek yüzümüzü ağartacak insan yetişmemiş, ama halkın dağbaşlarında, devletten yardım görmek şöyle dursun, devletin Hızır Paşa'ları eliyle asılmayı göze alarak yaşattığı tekkelerde, yoksulluğu ateşe ve ışığa çeviren ocaklarda, çağdaş insanlığa seslenen Pir Sultanlar yetişmiştir." (agy)

Pir Sultan Abdal, halkın haklı sesini yükseltirken merkezi otoritenin yerel temsilcilerine de çatmaktan geri kalmaz:

"Koca başlı koca kadı
Sende hiç din iman var mı?
Haramı helali yedi
Sende hiç din iman var mı?

Ve gün gelip çatar. Osmanlı, Pir Sultan'dan kurtulmak ister. Pir Sultan:

"Ferman almış Hızır Paşa Sultandan
*Pir Sultan Abdal'ı asayım deyu..."*der

Ancak dava adamıdır Pir Sultan Abdal. Hızır Paşa'nın zindanları kâr etmez. Davasından dönmez, taviz vermez. Hızır Paşa'nın "içerisinde şah adı geçmeyen üç şiir söyle seni affedeyim" demesi karşısında. Pir Sultan Abdal 3 şiir söyler ama baştan aşağı Hızır Paşa'nın isteğinin tersidir. Feodal merkezi otoritelerin temsilcisi karşısında boyun eğmez, taviz vermez. Ölümü hiçe sayar. Pir Sultan Abdal:

'Padişah katlime ferman dilese
Yine geçmem ala gözlü Şah'ımdan
Cellatlar karşımda satır bilese
Yine geçmem ala gözlü şahımdan" der.

Ve yine O:

"Kadılar müftüler fetva yazarsa
İşte kement işte boynum asarsa
İşte hançer işte kellem keserse
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan"

der.

Emir verir Hızır Paşa "Darağacı kurulsun" ve Darağacı Sivas'ın Keçibulan adlı yere kurulur. Pir Sultan hâlâ inanç doludur yiğittir ve gözünü dahi kırpmaz darağacına yürürken:

"Bize de Banaz'da Pir Sultan Abdal derler
Bizi kem kişi de bellemesinler
Paşa Hademine tenbih eylesin
Kolum çekip elim bağlamasınlar"

diyerek idam sehpasına gider ve elinin kolunun bağlanmasını istemezken:

"...
Benden selam söylen elkulfetine
Çıkıp il'e karşı ağlamasınlar"

diyerek evinin ve kimsenin arkasından ağlamasını istemez. Çünkü o yenilenin kendisi olmadığını çok iyi bilir. Geleceğe güvenlidir, umutla bakar. Ve der ki:

"Yürü bre Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendiğin Padişah'ın
O da bir gün devrilir"

der. Bu inanç yüzyıllardır sürer gelir.

Pir Sultan Abdal, Hızır Paşa'ya asılmadan önce *"Üçüncü ölmem bu hain / Pir Sultan ölür dirilir"* demiş midir bilemeyiz ama asılan bir insanın değişik yerlerde görülmesi ancak halkımızın "ölümsüzlük payesi" verdiği insanlara has bir olağanüstülüktür. Halkımız Pir Sultan'ın ölümünü istemez. Çünkü o bir direniştir zulme karşı başkaldıran... O bir umuttur despotizmin yıkılacağını müjdeleyen. O bir onurdur, idam sehpasında dimdik ve sarsılmaz duran.

"Üçüncü ölmem bu hain / Pir Sultan ölür dirilir" derken halk kahramanlarının ölümsüzlüğünü vurgulayan Pir Sultan Abdal'dan habersiz; yüzlerce yıl sonra, binlerce kilometre ötede bir halk neferi *"Halkız biz / yeniden doğarız ölümlerde"* (Neruda) demişse yüzyılların eskitemediği bir gerçeği ortaklaşa söylüyorlardır. O gerçek ki zulme karşı, sömürüye karşı darağaçlarında, işkencehanelerde, barikatlarda yaşıyor. İşçi sınıfının; köylülüğün, gençliğin, Alevisiyle — Sünnisiyle emekçi halkın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde; yeni bir dünyanın kurulması mücadelesinde yaşıyor.

O nedenledir ki "Anadolu halkının bağrında açmış bir kızıl güldür Pir Sultan".

MODERN ÇAĞIN 'KÖLE' ALIŞVERİŞİ

ALTAY'LI ŞEREF VE ZAFER, PETROL KARŞILIĞI ARABİSTAN'A SATILDI. (Basın)

Futbol, voleybol ve basketbol sezonunun kapanmasıyla birlikte başlayan transferler, gazetelerin spor sayfalarının baş köşelerini işgal ediyor. Futbolda transfer karşılığı ödenen paralar her yıl birkaç misli artıyor, sözümona amatör klüp sayılan voleybol ve basketbolda 5 milyona varan transferler yapılıyor.

Egemen sınıflar emekçi halkımızın bedensel gelişmesinin koşullarının hazırlanmasından sürekli kaçmakta (zaten böyle bir şey beklemek hayal olur) aksine sporu profesyonel hale getirerek, sporu bir yandan ticaret ve sömürü aracı yaparak; bir yandan da kitlelerin doğrudan katılımlarını engelliyorlar. Radyo, TV ve basın organlarını kullanarak emekçi halkımızı ve emekçi gençliğimizi ters, olumsuz bir yönde etkiliyorlar. Kitleler sadece "seyirci" haline getirilerek gerçek spordan uzaklaştırılıyorlar, öte yandan kitleler bireycilik, rekabetçilik, hatta şovenizm temellerinde eğitiliyor.

Düzenin her gün biraz daha artan çürüme ve yozlaşması spor alanında da kendini gösteriyor. Özellikle bu transferlerde daha da belirginleşiyor. Herhangi bir futbol klübünün patronları ile anlaşma imzalayan futbolcu artık bir "köle" gibi kullanılıyor. Başka bir takımla anlaşma yapma isteğinin karşısına, daha önce yaptığı anlaşma çıkarılıyor, isteğin gerçekleşmesi için diğer takımdan milyonlar isteniyor. Bir veya birkaç maç için başka bir futbol takımında oynamasına karşılık o futbol klübünden binlerce lira talep ediliyor. Futbolcu bu durumda, alınan ve satılan bir "meta" olarak kendi hakkında söz ve karar sahibi olamıyor. Paranın egemenliği üzerine kurulmuş bir "saha"da başka türlü "top oynatılmıyor".

Milli futbolcu İsa "Ben Kunta Kinte değilim. Esir pazarında gibi beni satamazlar" derken ne düşünüyor bilemeyiz ama gerçekler hiç de İsa'nın söylediği gibi değil. Çünkü futbol klüplerinin patronları, futbolcuları resmen alıp satmaktadırlar. Örneğin Fenerbahçe Futbol Klübü futbolcularından Emin, Zafer, Yenal, Coşkun, Fuat ve Bahri'yi 5 milyona Sakaryaspor'a sattı. Beşiktaş Trabzonspor'lu Serdar'ı 11,5 milyon liraya satın aldı. Bu paranın 8 milyon lirası Trabzonspor patronlarına, Serdar'ı satma karşılığı olarak, futbolcu ticaretinin "tatlı kârı" olarak verildi.

Uluslararası alanda da durum aynı. Arjantinli futbolcu Maradona'nın fiyatı 1,5 milyar lira. ABD'nin ünlü futbol klübü Cosmos, Alman Beckenbauer'e iki yıllık anlaşma için 81 milyon lira teklif ederken, İtalyan Roma klübü Brezilya'lı Zico'ya 250 milyon lira veriyor. Leeds United Futbol Klübü Stevenson'u 70 milyon liraya satışa çıkarırken, Crystal Palace Futbol Klübü İngiltere milli takımının solbeki Samson'u 210 milyon liraya satışa çıkardı.

Futbolcu alımsatımları ulusal sınır tanımıyor. Bizzat emperyalist örgütler modern çağın köle alımsatımlarını örgütlüyorlar. Bir emperyalist örgütün Türkiye Enformasyon Temsilciliği geçtiğimiz günlerde yayınladığı bir bülteninde diğer şeylerin yanı sıra aynen şöyle diyor: "Brüksel'deki Avrupa Komisyonu, son zamanlarda aldığı bir kararla, herhangi bir futbolcunun bir topluluk ülkesinden ötekine geçmesi yolunda konan engellerin AET anlaşmasını ihlal ettiği yolunda bir karar almıştır. Bunun nedeni, topluluk ülkeleri içinde işçilerin serbest dolaşmasının Roma anlaşmasının baş koşullarından biri olarak öngörülmüş olmasıdır. (AET Avrupa Haberleri bülteni, no 7) Açıktır ki, sermayenin egemen olduğu ülkelerde sporcu ticareti, bir ülkeden diğerine uzun bir maraton gibi devam ediyor. Ve patronlar bu ticaretin sağladığı kârları hesap ederlerken, bu insanlık dışı alımsatımın da nabzını ellerinde tutuyorlar.

Avrupa'da, Amerika'da ve diğer kapitalist-revizyonist ülkeler ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda derin bir bunalım içinde bulunuyorlar. Bu nedenle onlar, sporcu alımsatımıyla kâr dışında başka amaçlar peşinde de koşmayı ihmal etmiyorlar. Geniş emekçi yığınların dikkatini günlük yaşamın güç koşullarından, sorunlarından uzaklaştırmak, rekabetçilik ve şovenizm temellerinde eğitmek, ayrıca kitleleri sahte şeylerle meşgul ederek düzene karşı tepkilerini ve potansiyelini boş ve amaçsız şeylerle eritmek... Radyo, televizyon ve gazetelerin spor sayfaları bu amaca ulaşmak için en ince ayrıntılarına kadar kullanılıyor. Örneğin bizde Trabzonspor'lu Serdar'ın transferi konusunda yaygara koparıldığı gibi, dünya gericiliği elbirliği ile Maradona hakkında büyük bir yaygara koparıyor. 19 yaşındaki yetenekli Arjantinli Maradona'nın ününden yararlanarak gericiliğin tüm kamuoyu yaratıcıları, çeşitli yazıları, yorumları ve demeçleriyle Maradona sorununu ana sorun olarak ele alıyorlar. Sanki her şey Maradona'nın Arjantin'de mi, yoksa Arjantin dışında mı oynayacağı sorusuna verilecek cevaba bağlı... Bu arada İspanyol futbol patronları Maradona'yı satın almak için çaba gösteriyorlar.

İspanya'nın ünlü futbol patronlarından biri olan Nicola Csaus: "Ülkenizde Maradona'nın satın alınması nasıl karşılanıyor?" sorusuna cevap olarak, "İspanya'da" diyor, "stad kapasitesini artırmak için yaptığımız harcamaları çıkarmayı amaçlıyoruz" On bir gün süren Avrupa Futbol Şampiyonası'nın 332 milyon 167 bin lira bıraktığı düşünülürse, futbol tüccarlarının hesaplarını iyi yaptıkları görülür. Maradona gibi genç yıldız futbolcularla, stadlara daha fazla seyirci çekmek istiyorlar. Böylece bilet satışlarından akıl almaz kârlar sağlamayı planlıyorlar."

Bu çürüme ve yozlaşma, bu ticaret diğer ülkelerde de bir fuar gibi devam ediyor. Federal Almanya'da bir futbolcunun satış anlaşması her zaman yapılabilir. Viyana'da her salı günü, futbolcu borsasında, futbolcular alınır - satılır. İnsan değerinin bir "meta", bir hayvan değerine düşürüldüğü bu alanda öyle ileri gidilmektedir ki, Fransa'da Futbol Federasyonu ara sıra yayınladığı bültenlerde futbolcu adının yanına para değerini de koyarak bunları "piyasaya sunar".

ÖZGÜRLÜK'ten okuyucularımıza

Yine okur mektupları üzerine

Geçtiğimiz haftalarda bu köşede gazetemize çok sayıda mektup gönderildiğinden söz etmiş ve bunların önemi üzerinde durmuştuk. Ancak ÖZGÜRLÜK'e gelen çok sayıda mektup, haber ve belgeden de aynı şekilde yararlanamıyoruz. Bunun başlıca nedeni, bunların bazı temel habercilik öğelerinden yoksun oluşlarıdır. Örneğin bize ulaşan ve bir olayı anlatan çok sayıda mektup kim, nerede, ne zaman, nasıl ve niçin vb. sorulara cevap vermemekte, dolayısıyla böyle bir haber inandırıcı da olmamaktadır.

Bu nedenle gazetemize haber yollayan okurlarımızdan gazetemize yolladıkları ve bir olayı konu alan mektuplarında bu noktalara dikkat etmelerini istiyoruz. Çoğu kez genel tahliller içinde olayın gerçek nitelikleri bulanıklaşmakta, konudan uzaklaşılmakta ve gerçeğin kendisi yok olup gitmektedir.

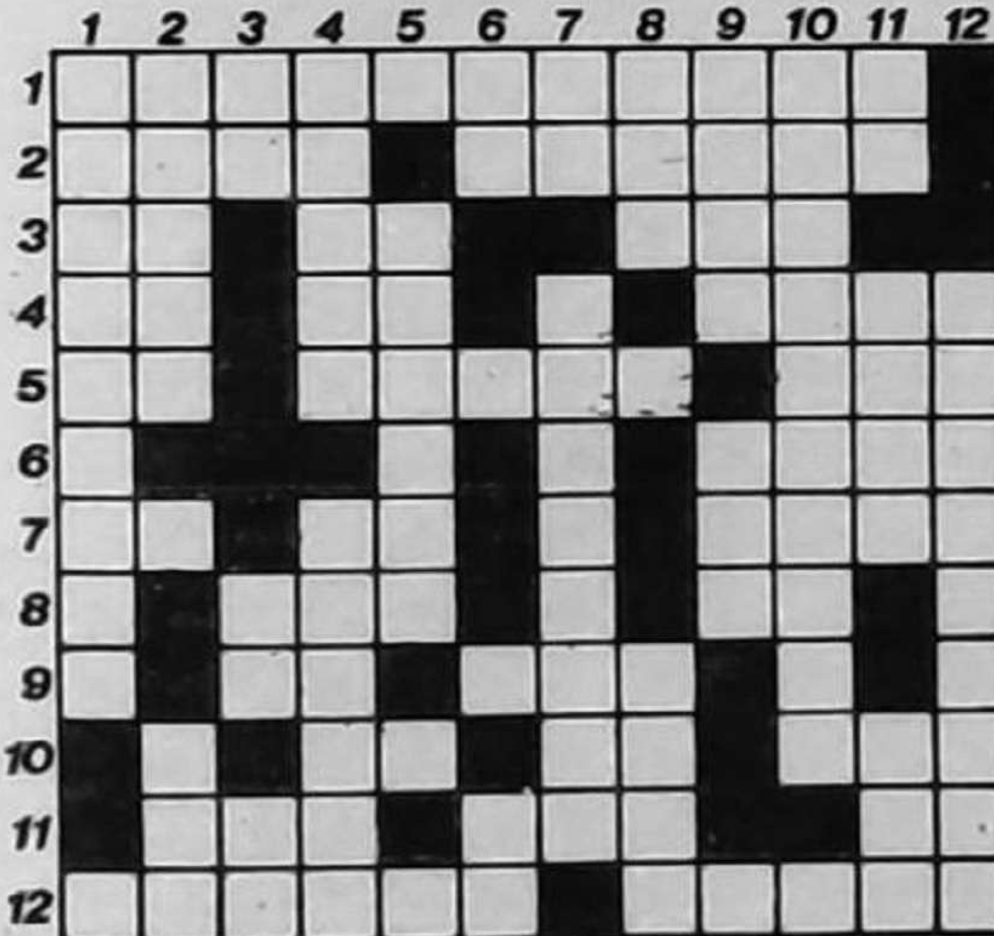
Birçok haberde de anlatılan olaylar geçmişinden ve geleceğinden koparılmakta, sanki denizin ortasında ıssız bir adacık gibi ele alınmaktadır. Oysa her olgunun mutlaka bir temeli vardır ve şu veya bu şekilde bir de geleceği olacaktır. Bu nedenle gazetemize yollanan haberlerin okurlarımız tarafından takip edilmesi ve gelişimin aktarılması önem taşımaktadır.

Aynı şekilde haberlerin fotoğraf, belge v.b. materyallerle de desteklenmemektedir. Örneğin gazetemizin çağrısı üzerine bize yollanan çok sayıda işkence olayı ile ilgili haber yukarıda sözünü ettiğimiz unsurlardan yoksun olduğu için değerlendirilememektedir. Çoğu kez bu işkence uygulamalarının nerede, ne zaman, kimler tarafından yapıldığı haberlerde yer almamakta, haberler belgelerle desteklenmemektedir. Bu tür haberlerde çoğu kez işkence gören kişinin adı bile yer almamaktadır. Oysa gizlenecek olanlar işkence görenler değil, bu kirli silaha başvuranlardır.

Haberlerin elimize geç ulaşması da gerçeğin en kısa sürede halka ulaştırılamaması açısından önemli bir zaaf oluşturmaktadır. Gazetemiz baskı ve dağıtım süreçleri içinde ortaya çıkan teknik zorunluluklardan dolayı bayilere dağıtıldığı günden çok önce hazırlanmaktadır. Haber niteliği olan mektupların posta gecikmesi haberin aktüalitesini kaybettirmektedir. Bu nedenle okurlarımızın bu nitelikteki belge ve haberleri en kısa yoldan gazetemize ulaştırmalarını rica ediyoruz. İstanbul ve civarındaki okurlarımızın mümkünse bu tür haberleri büromuza bırakmalarını istiyoruz.

Devrimci selamlar.

BULMACA

SOLDAN SAĞA : 1) 1917'de Sovyetler Birliği'nde Çarlığın devrilip, yerine işçi sınıfının iktidarının kurulduğu, yüzyılımızın en önemli olayı 2) Bir kurumun merkez dışındaki kuruluşlarından her biri — Bilimsel sosyalizmin büyük ustalarından 3) Yabancı — Su, Farsça — Müzisyene emir 4) Bir nota— Bir besin maddesi — Ülkemizdeki faşist sendika konfederasyonu 5) Merkez Komitesinin kısa yazılışı—Bir tür oto yarışı—Deriden çıkan sıvı 6) Tersi bir dağ sırası 7) Farsçada ata, baba—Bir hece Bir ulus 8) Asitle birleşince tuz meydana getiren madde — Geçmiş bir tarihi ifadede kullanılır 9) Utanma duygusu—İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını anlatmak için kullandıkları ses işaretleri dizgesi, lisan 10) Bir bağlaç—Eski Türkçede istihkam, tabya—Bir kamu kuruluşunun kısa yazılışı 11) Bir sayı—İlgilendiren, ilişkin — Karadenizlilerin kullandığı bir nida 12) Sovyet devlet adamı, parti MK üyesi bir bolşevik, kültür, sanat ve edebiyat alanında yazdığı yazılarla ünlüdür— Rusya'da 1900 yılında Lenin tarafından kurulmuş dağınık bulunan sosyal-demokrat grupları toparlamada etkili bir araç olan illegal gazete.

YUKARIDAN AŞAĞI : 1) Günümüzde faşist AP hükümetinin uygulamaya çalıştığı, ücretlerin dondurulmasını hedefleyen bir yasa tasarısı 2) Sovyetler Birliği'nde zengin köylü—Tersi, uylukla baldırın birleştiği bölgenin ön tarafı 3) Tersi kimyada bizmutun simgesi — Tersi eski dilde su—Tersi beyaz 4) İktidarın açlık, sefalet, sürgün ve kıyımlara mahkum ettiği toplumsal bir kesim—İnsanın türeyiş ve evrimini inceleyen İngiliz bilgin, onun organik dünyanın gelişimine ilişkin düşünceleri idealizme ve metafiziğe önemli darbeler indirdi 5) Tanıl, çözümleme 6) Notada duraklama işareti – Karada, denizde yabani hayvan, kuş ya da balık tutma işi 7) Tersi televizyonun kısa yazılışı—Hata yaban kişi veya topluluğa, yapılan hatayı gösterme ve kavratma işi 8) Tersi Rusya'da devrim öncesi ülkeyi yöneten kişi—Ön adı Piyer olan bir Fransız romancısı 9) Bir davanın mahkemede nasıl bir hükme bağlandığını gösteren resmi belge—Söz 10) Gericiliğin her sorunda orduya dayanma siyaseti 11) Hayvan barınağı—Limonluk—Dolaşma, devir 12) Lenin'in eşi ve mücadele arkadaşı.

(Geçen haftaki bulmacanın çözümü)

ÖZGÜRLÜK Sahibi : A. Saran * Sorumlu Yazılşleri Müdürü : M. Çolak * Yönetim yeri ve yazışma adresi : Çatalçeşme Sok. Çatalçeşme Han No : 25/14 Cağaloğlu — İSTANBUL * Abone şartları : Yıllık 1000, 6 aylık 500, 3 aylık 250 * Yurt dışı iki katıdır * Basıldığı yer : Hürriyet Ofset Tesisleri * Genel Dağıtım : Hürriyet Dağıtım * Baskı tarihi : 12. 7. 1980

YASALAR VE İŞKENCE

Avukat : ZAFER TAN

Bugün mevcut yasalar ele alındığında gerek tek tek bazı yasalarla, gerek Anayasa ile, gerek Türkiye'nin de imzalayarak uyacağını bildirdiği uluslararası anlaşmalarla işkence yasaklanmıştır. Bunlara göre hiçbir kişi, yürütmeye bağlı polis, jandarma vb. hiçbir kuvvet işkence yapamaz. İşkence yapmak, hangi gerekçe ile olursa olsun suçtur ve cezalandırılır.

İŞKENCEYİ YASAKLAYAN YASALAR

Anayasa'nın 14. maddesine göre "Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz. İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza konulamaz". Yine Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin "insan haklarına dayandığı" ve "hukuk devleti" olduğu söylenmektedir. Anayasa'nın çıkartılacak olan bütün yasaların ve uygulamaların uyması gereken temel bir yasa olduğu da söylenmektedir. O halde Anayasa'dan aktardığımız yukarıdaki maddelere göre Türkiye'de hiçbir yasa ve uygulamanın işkenceye izin vermemesi gereklidir.

14. madde kimseye işkence yapılamayacağını, 2. maddesi Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayandığını söylediğine göre, hiçbir kişi veya devlet kuruluşu ve görevlisinin işkence yapmaması gereklidir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesine göre "hukuk devleti" olduğu söylendiğine göre de bu yasaların en başta devlet güçleri tarafından uygulanması, yürütme ve yargı organlarının bu yasaların uygulanmasını sağlaması gerekir. Yani bizzat polis, jandarma, sıkıyönetim, savcılar, yargıçlar, bakanlar, valiler, kaymakamlar vb. işkence uygulamalarını önlemek için çalışmaları gerekmektedir.

İşkence salt Anayasa ile değil, Türkiye'nin imzaladığı ve uygulayacağını ilan ettiği uluslararası anlaşmalar ile de yasaklanmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 3. maddesi "Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği her ferdin hakkıdır" demektedir. Avrupa Konseyi üyesi devletler tarafından imzalanan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesinde ise "Hiç kimse işkenceye, zalimane, insanlık dışı yahut haysiyet kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulamaz" denilmektedir. Bunlar Türkiye tarafından da imzalanmış ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 27 Mayıs 1949 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ise 19 Mart 1954 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe konmuştur. Öte yandan Anayasa'nın 65. maddesi "Usulüne göre yürürlüğe konmuş uluslararası anlaşmalar yasa hükmündedir. Bunların Anayasa'ya aykırılığı iddia edilemez ve iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulamaz" demektedir. Bu durumda, bu anlaşmalara göre de işkence yapmak yasaklanmış ve suç sayılmıştır.

UYGULAMA YASALARDA YAZILANLARIN TAM TERSİDİR

Yasalara bunlar yazılırken, fiili uygulama nasıldır? Yaşanan gerçekler nelerdir? Tek kelimeyle söyleyecek olursak, yasalarda yazılanların tam tersidir. Gerçekte Türkiye'de karakollarda falaka, işkence hiçbir dönemde eksik olmamıştır. Karakolların da dışında, köylerde yüzlerce yoksul emekçinin kadın-erkek, çocuk-ihtiyar demeden en insanlık dışı ve ahlaksızca işkencelere uğratıldığı herkesin bildiği bir gerçektir. Bugün ise bu uygulamalar çok daha üst boyutlara ulaşmıştır. İşkence bugün görülmemiş ölçüde yaygın ve kitlesel bir biçimde uygulanmaktadır. Gözaltına alınan hemen her kişi işkenceden geçirilmektedir.

Toplu gözaltına almaların tutuklamaların onbinlerle ifade edildiği göz önüne alınırsa, bu insanlık dışı uygulamalarla kaç kişinin karşı karşıya kaldığı konusunda bir düşünceye varılabilir. Elektrik verme, kum torbasıyla dövme gibi birçok işkence yöntemi artık en küçük karakollara kadar yaygınlaşmış durumdadır. Her hafta birkaç kişi işkencede can vermektedir. Son dönemde işkence sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 15'i geçmiştir. Öte yandan sözde yasaları uygulamakla görevli olan emniyet amirlerinin, valilerin bizzat işkenceleri yönetenlerin başında yer aldığı çeşitli örneklerle öne sürülmektedir. Tüm bunlara karşın Başbakan ve Bakanlar ise "Türkiye'de işkence yoktur", "bunlar yıpratmak için söylenen uydurma şeylerdir" diyebilmekte, böylece gerçekleri gizlemeye çalışmaktadırlar.

İŞKENCEYİ DAHA SİSTEMATİK HALE GETİRMEYE YÖNELİK UYGULAMALAR

Ayrıca bugün Türkiye'de yaygın bir şekilde işkence yapmakla kalınmamakta, işkence uygulamalarının yaygınlaşabilmesi ve rahatça uygulanabilmesi için koşullar tamamen uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bunları yapabilmek için de yine mevcut yasaların çeşitli maddeleri ayaklar altına alınmaktadır.

Anayasa'nın 30. maddesi "yakalanan ve tutuklanan kimselere, yakalanma ve tutuklanma sebeplerinin ve haklarındaki iddiaların yazılı olarak hemen bildirilmesi gerekir" demektedir. Bugün böyle bir uygulama yoktur. Çoğu kez gözaltına alınan ne ile suçlandığını bilmeksizin günlerce baskı görmektedir. Bunun da ötesinde, birçok olayda da görüldüğü gibi insanlar gerekçesiz ve keyfi olarak gözaltına alınıp ardından işkenceye çekilerek suç uydurulmaya çalışılmaktadır. Yine aynı madde "Yakalanan ve ya tutuklanan kimsenin durumu hemen yakınlarına bildirilir" demektedir. Fakat bugün böyle bir uygulama da yoktur. Gözaltına alınalar haber verme bir yana, [illegible] gizli tutulmaya çalışılmaktadır. Gözaltına alınanlar yakınları tarafından günlerce aranmalarına rağmen yine de bulunamayabilmektedir. Ayrıca gözaltına alınanların günlerce işkenceye çekildikten sonra yargıç karşısına çıkarılmadan salıverilmesi olayı da yaygınlaşmaktadır. Bütün bu uygulamalar yapılan işkencelerin gizlenebilmesi içindir ve her biri de mevcut yasalara terstir.

Öte yandan yine Anayasa'nın 30. maddesine göre gözaltı süresi normal olarak en fazla 48 saattir. Bu süre belirtilen bazı gerekçelerle uzatılabilir, fakat hiçbir durumda 15 günü geçemez. Fakat bugün gözaltı süresinin 15 günü geçmesi alışılmış bir uygulama olmuştur. Bu sürenin uzatılmasının bir tek

amacı vardır: İşkence süresini uzatmak.

Ayrıca Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu'nun 3. maddesi de siyasal nitelikteki suçlarda sorgulamanın yalnız savcılar tarafından yapılması gerektiğini yazmaktadır. Siyasal suçtan yakalananların sorgulamasının kolluk gücü tarafından yapılmaması gerekmektedir. Fakat bugün en başta siyasal suçlardan yakalananlar kolluk güçlerine teslim edilmekte ve en çok işkenceyi bunlar görmektedir. Yine mevcut yasalara göre ilk sorgu sırasında gözaltında tutulanla avukatının görüştürülmesinin önünde bir engel yoktur. Gözaltında tutulanla avukatının görüşmesi hem gözaltındaki kişinin hem de avukatının hakkıdır. Avukatlık Yasasının 2. maddesi bu hakkı tanımaktadır. Fakat bugün gözaltına alınan hiçbir kişi gözaltı süresince ne avukatı, ne de yakınları ile görüştürülmemektedir. Bu durum işkencelerin gizlenmesine ve daha rahat bir biçimde sürdürülebilmesine hizmet etmektedir.

YASADA İŞKENCE İLE ADAM ÖLDÜRMENİN CEZASI İDAM; AMA UYGULAMADA

Öte yandan emniyet yöneticilerinin, polislerin ve kolluk gücü olarak görev yapanların gerek yasaların uygulanmasından sorumlu oldukları için, gerekse "devlet memuru olarak" yasalara aykırı uygulamalardan yargıyı haberdar etmeleri yasal olarak gerekmektedir. Buna göre polis, jandarma ve diğer kolluk görevlilerinin işkence olaylarını duyduklarında ya da gördüklerinde bunu duyurmakla görevlidirler. Savcılar ve yargıçlar bundan daha çok sorumludurlar. Fakat bugün savcılar karşılarına ayakta duramayacak bir durumda getirilenlerin işkence iddialarını gizlemekte, doktora çıkmalarını engelleyebilmektedirler. "Ne yapalım, işkence, elektrik, polisin sorgu yöntemidir" diyebilmektedirler. Üstelik bir de işkence altında alındığı belli olan ifadelere dayanarak bu kişileri tutuklayabilmektedirler. Aynı şekilde hakimler de işkence iddialarını araştırmak, işkence yapanları çıkartarak cezalandırmakla görevlidirler. Ama onlar da mahkemeler karşısında sanıklar tarafından öne sürülen işkence iddialarını gülerek geçiştirebilmektedirler. Yasalara göre işkence yapanların cezalandırılmaları gerekir. İşkence ile adam öldürmenin cezası ise Türk Ceza Yasası'nın 450/3 maddesine göre idamdır. Fakat bugün yüzlerce işkence olayı kanıtları, belgeleri, doktor raporlarıyla açığa çıkartılmış olmasına rağmen, yüzlerce işkenceci isim isim açıklanmasına rağmen, ortada bu kadar işkence olayı ve iddiası varken, bunlar hakkında soruşturma açılmamaktadır. Tam tersine, soruşturma açmak, cezalandırmak bir yana, işkenceciler ödüllendirilmekte, terfi ettirilmektedir. Örneğin birçok devrimciye işkence yaptığı ortaya çıkan Uğur Gür, 12 Mart'ın işkenceci başlarından Ümit Erdal emniyet örgütünde daha üst ve etkili görevlere terfi ettirildiler. 12 Mart döneminde işkencelere katıldığını kendisi söyleyen Faik Türün Cumhurbaşkanlığına aday gösterilmektedir.

HERKES YASAL HAKLARINI SAVUNMALIDIR

Bütün bunlar aynı zamanda işkencenin ülkemizde her türlü yasa ve kural da çiğnenerek nasıl örgütlü ve sistematik bir hale getirildiğini de göstermektedir. Üstelik bütün çabalar bu durumu daha da geliştirmeye yöneliktir.

İşkence konusunda yaşanan bu gerçekler, egemen sınıfların gerektiğinde kendi yasalarını hiç çekinmeden çiğnediklerini bir kez daha göstermektedir. Bugün emekçi halkın mücadelesinin bir ürünü olarak yasalara tek tek bazı haklar girebilmiştir. Egemen sınıflar bunu tanımak zorunda kalmışlardır, fakat her fırsatta bunları kağıt üzerinde bırakmak için bütün yollara başvuruyorlar. İşkenceyi yasaklayan yasalar da böyledir. Emekçi sınıfların mücadelesinin işkenceye karşı tepkisinin bir zorlaması olarak, bunun da ötesinde insanlığın çağlar boyu verdiği mücadelenin bir kazancı olarak bunlar yasalara girmiştir. Burjuvazi bunun sonucu olarak insanlığın, emekçilerin bu talebine sahip çıkıyor görünmek zorunda kalmıştır. Bu yüzden bugün emekçilerin mücadelesinin bir sonucu olarak yasalara girmiş bulunan *tek tek* hakları da savunmak, bunların uygulanması ve geliştirilmesi için de mücadele etmek de bir görevdir. Elbette bu mücadele kendisini salt mevcut yasaların korunmasıyla sınırlayan bir mücadele olmayacaktır. Böyle dar bir bakışla sürdürülecek mücadele zaten mevcut hakların korunması için bile hiçbir zaman yeterli olamaz.

Türkiye'de işkence yok diyenlere cevap:

Türkiye'de işkence vardır

—Eylül 1977'de gözaltına alınan Pir Ahmet Solmaz'a Elazığ 1. Şubede 5 gün süreyle işkence yapıldı. Vücudunun değişik yerlerinden sürekli elektrik verildi. 5. gün baygın bir biçimde cezaevine yollandı. Cezaevi yönetimi, Pir Ahmet'in öleceğinden ve sorumluluğun kendilerinde kalacağından çekinerek, hastaneye sevk ettirdi. Musa Duman adlı doktor, acı içinde kıvranan Pir Ahmet'e "sağlamdır" raporu verdi. Ardından durumu giderek kötüleşen Pir Ahmet Solmaz Elazığ'da öldü.

—Ekim 1977'de Ereğli'de gözaltına alınan 17 devrimciye günlerce işkence yapıldı. İşkence izlerinin geçmesi için gözaltında tutulma süreleri uzatıldı. İşkence görenlerden Bedri Can, doktora sevkini yaptırmayı sağladı ve doktordan 20 günlük rapor aldı.

—Ekim 1977'de İstanbul'da gözaltına alınan Metin Dalgıç adlı devrimciye işkence yapıldı.

—29 Ekim 1977'de gözaltına alınan Sefa Kaçmaz, Hüseyin Balkır ve Bahattin Serter'e İstanbul Yeşilköy'deki siyasi polis merkezinde bir hafta boyunca işkence yapıldı. Gözaltına alınışlarının ilk üç günü İzmit'te işkence edilen bu üç kişi daha sonra İstanbul'da işkenceye tabi tutuldular. İşkenceci polisler arasında Mete Altan ve Muhsin Bodur da bulunmaktaydı.

—Şubat 1978'de İstanbul'da gözaltına alınan Selahattin Doğan'a Sağmalcılar Cezaevinde 15 gün süreyle işkence yapıldı. İşkence sonucu ölen Selahattin Doğan'ın cenazesini polis sahte rapor düzenleyerek kaldırdı.

—31 Ocak günü gözaltına alınan N. Demirci, Ş. Zan, C. Tümkaya ve A.Er adlı kişilere İskenderun'da günlerce işkence edildi. İşkenceyi o dönemde, İskenderun'da görevli bulunan emniyet amiri Haluk Bahçekapılı, 1. Şube Komiser Muavini Haldun Saygılı, Hanefi adlı komiser ve Paşa adıyla tanınan polis bizzat uyguladılar. İşkence görenler cezaevinden hastaneye sevklerini yaptırarak doktor raporu ile işkence gördüklerini kanıtladılar.